

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 21 (1736) 1983 GEGUŽĖ-MAY 26

• "AUŠROS" METAI •

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

• 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Nepaliekame pėdsakų

Sena lietuvių imigracija Šiaurės Amerikoje, ypač JAV-se. Kanadoje įnai yra jaunesnė, bet nelabai žymiai. Ir vieno, ir kito krašto lietuvių imigracija yra poros šimtmečių senumo. Jaunosios kartos pradeda vis plačiau domėtis savo tėvų ir senelių praeitimi, ypač dabar — savo šaknų įsiskaitymo laikotarpyje. Deja, tie įsiskaitojai nedaug ką randa, nes lietuvių imigracija Š. Amerikoje tebėra mažai iširta sritis. Tiesa, yra vienas kitas istorinis veikalas, bet jie toli gražu neatskleidžia pilno vaizdo. Sakoma ir rašoma, kad Š. Amerikoje yra vienas milijonas lietuvių kilmės gyventojų. Kaikurie mano, kad tokių yra net du milijonai. Kai palygini parašytus veikalus apie lietuvių imigraciją Š. Amerikoje su tais skaičiais, matai, kad čia padaryta labai nedaug. Šiek tiek geresnė padėtis yra JAV-se, kur yra žymiai daugiau lietuvių mokslinių pajėgų, bet Kanadoje vaizdas labai skurdus. Lietuvių imigracijos sritis yra labai mažai paliesta. Pirmas platesnio masto bandymas buvo atliktas 1967 m. — išleista knyga "Lithuanians in Canada". Tiesa, tai gražus, naudingas darbas, bet jis yra daugiau informacinio pobūdžio, užsimojęs pateikti kitataučiams bendrą vaizdą apie lietuvių Kanadoje ir jų tėvynę Lietuvą. Ta knyga gerai atliko savo vaidmenį, bet ji nėra pilna Kanados lietuvių istorija.

DABARTIES reikalavimai yra žymiai didesni — norima pilniau pažinti tautinių grupių imigracijos istoriją. Tam reikia tiriamojo darbo, atliekamo pasirodusių žmonių, būtent, istorikų ir sociologų. Kitos tautinės grupės, ypač gausesnės, tokių žmonių turi. Kai pavartai tos srities periodinius leidinius, pamatai daugybę straipsnių imigracijos klausimais. Deja, ten negali užtikti lietuviškų pavardžių. Apie lietuvių nieko nerašoma arba įeigu kas iš kitataučių ir parašo, tai kreivai, tendencingai. Kai į tokius straipsnius lietuvis skaitytojas bando reaguoti, gauna atsakymą, esą tokia tikta medžiaga turima. Tuo norima pasakyti, kad lietuvių per mažai domisi savo imigracijos istorija. Pvz. Toronto universiteto istorijos profesorius R. F. Harney laiške "TŽ" redakcijai rašo: "Mane liūdina ypač štai kas: mes (t.y. archyvas, Red.) egzistavome daugiau kaip šešerius metus, bet gavome labai mažai medžiagos apie pokario lietuvių patirtį Kanadoje. Turėjome pokario bendruomenės vaikų... dirbusių mūsų istorijos draugijai, tačiau jie nedaug medžiagos bei žodinės istorijos tepajėgę surinkti. Kai palygini istorinį tyrimo darbą lenkų ir ukrainiečių bendruomenėse, atliekamą mokslininkų, jaunesnių nei 40 metų amžiaus, imigravusių arba Kanadoje gimusių, su naujomis lietuvių mokslo pajėgomis Š. Amerikoje, — imu baimintis, kad niekad neturėsime rimtų šaltinių ir istorijos apie gausius didelius žmones, atvykusius Š. Amerikon ir palikusius svarius įnašus Kanados bei JAV gyvenime".

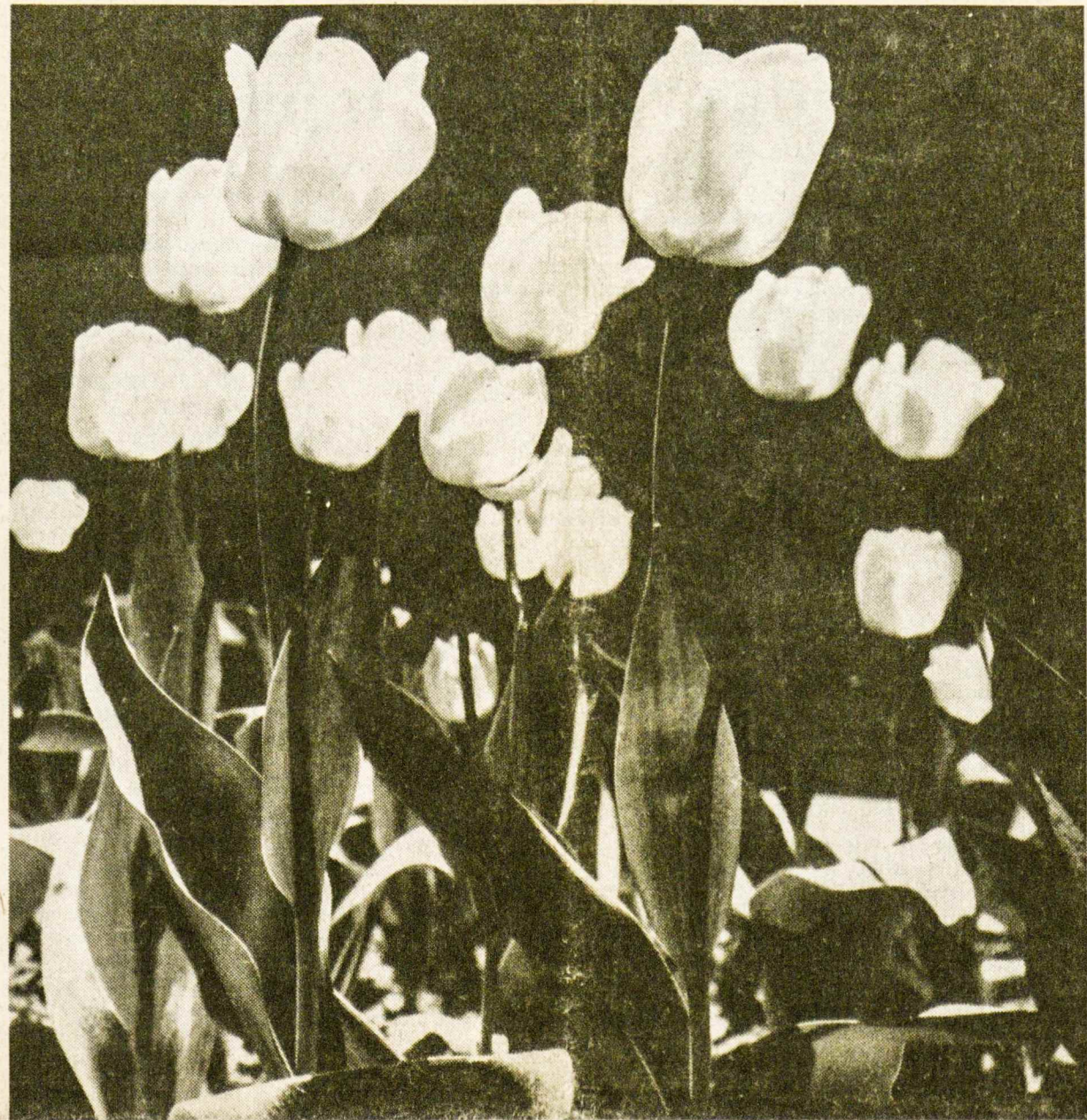
TAI SKAUDŲS žodžiai, bet teisingi. Galime prikišti minėto profesoriaus straipsniams spaudoje apie lietuvių objektyvumo stoką, bet turime prisipažinti neatlikę savo pareigos mokslinėje srityje. Visų pirma yda yra ta, kad mokslinis lietuvių prieauglis masiškai pasuko praktinių profesijų linkme. Dėlto turime daug gydytojų, inžinierių, įvairių techninių sričių specialistų, advokatų, mokytojų, bet labai mažai humanitarų, ypač istorikų ir sociologų, su augštesniu akademinio išsilavinimu. Antra, niekas iki šiol rimtai nesirūpino planingu archyvinės medžiagos telkimu, ypač senosios ateivijos. Daug jos žuvo; net ir ta, kuri dar ir dabar galėtų būti išgelbėta, nėra nukreipiama į archyvus. Kol ta istorinė medžiaga bus privaičiose rankose ir nepasiekės viešų archyvų, negalės pasitarnauti istoriniam lietuvių imigracijos tyrinėjimui. Dėlto Lietuvių Bendruomenė ir kitos organizacijos turėtų per savo kultūrinės komisijas imtis iniciatyvos telkti istorinės vertės dokumentaciją apie lietuvių gyvenimą bei veiklą ir ją perduoti valstybiniais archyvams, kurie padaro tam tikrą atranką. Dar geriau būtų, jei pvz. KLB krašto valdyba įsteigtų lietuvių archyvą, visiems lengvai prieinamą, ir iš surinktų medžiagos atrinktų atitinkamą dokumentaciją valstybiniais archyvams. Tam tikslui reikėtų istoriškai orientuoto asmens, patalpų ir lėšų. Dabartinėmis sąlygomis visa tai įmanoma. Reikia tik vieno dalyko — iniciatyvos.

KANADOS ĮVYKIAI

Nauja saugumo tarnyba

Kanados saugumo reikalais ligšiol rūpinosi RCMP policija, turinti didelę patirtį ne tik kriminalinių nusikaltėlių, bet ir užsienio tarnaujančių šnipų, organizacijų bei grupių sekime. Vidaus reikalų ministras R. Kaplanas dabar pateikė parlamentui projektą, pagal kurį bus įsteigta civilinė saugumo institucija — CSIS (Canadian Security Intelligence Service). Pastaruoju metu RCMP saugumiečiai susilaukė nemažai kaltinimų, kad jie, vykdydami savo pareigas, pažeidžia įstatymus. Civilinės CSIS institucijos įsteigimą prieš porą metų buvo pasiūliusi teisėjo D. McDonaldo vadovaujama karališkoji komisija, tyrusi RCMP saugumiečių padarytus žmogaus teisų pažeidimus, liečiančius laisvą atidarymą, klausymąsi telefoninių pokalbių, neįtikimybę Kanadai įtariamų asmenų, organizacijų kartotelių sudarinėjimą. CSIS institucijai vadovaus valdžios tarnyba turintis adv. D. D'Arcy Finn. Naujųjų saugumiečių darbą prižiūrės valdžios paskirtas trijų asmenų komitetas ir generalinis inspektorius, palaikantis tiesioginius ryšius su vidaus reikalų ministru.

CSIS institucijos saugumiečiai neturės policijos teisių. Jie tik seks šnipus, nelegalius užsieniečių veiksmus Kanadoje, sabotажnikus, teroristus, asmenis, norinčius pakenkti Kanados vyriausybei ir demokratinei sistemai. Pagal pirmąjį įstatymą (Nukelta į 8-tą psl.)

Pasivėlinęs pavasaris pagaliau pasiekė Šiaurės Ameriką ir pražydo puikiomis tulpėmis

Nuotr. Vytauto Maco

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Didėja susidomėjimas Baltijos kraštais

Australijos senato ir Europos parlamento rezolucijos Baltijos kraštų dekolonizavimo reikalu, Amerikos kongreso ir Kanados parlamento nauji palankumo ženklai rodo kažkokį pavasarišką padvėlikį tarptautinėje politikoje, kurioje iki šiol vyravo abejingumas Baltijos kraštų laisvės bylai. Pastaruoju metu netgi Švedijoje pastebimas šiuo klausimu mums įdomus nuotaikų pasikeitimas, teikiančias vilčių, kad ir čia prasidės abejingumo ledų tirpimas.

Balandžio 13 dienraštis "Upsala Ny Tidning" rašo: "Žemas slėgimas virš Lietuvos kaip tik dabar veikia Švedijos orą. Tai nieko nepaprasto. Tačiau galima su džiaugsmu pastebėti, kad vakarykščiame pranešime apie orą Lietuva pavadinta Lietuva, o ne 'vakarine Rusija' ar kaip kitaip, kaip anksčiau buvo įprasta Švedijos radijui. Tai reikšminga permaina, kad net (Švedijos) radijas ir televizija jau pripažįsta, jog mūsų kaimyniniai kraštai kitose Baltijos pusėje toliau egzistuoja, nors ir būdami užsienio okupuoti".

Švedų spaudos ir visuomenės nuotaikas mums palankia kryptimi gerokai pajudino Švedijos užsienio reikalų ministro Bodstroemo pareiškimas parlamentui.

Balandžio 18 Švedijos parlamente užsienio reikalų ministras Bodstroemas pareiškė, kad įtempta ir netikra padėtis Baltijos kraštuose kelia nerimą. Atsakydamas į opozicinės partijos klausimą, ministras pareiškė turįs žinių, kad reikalai Baltijos šalyse pastaraisiais mėnesiais pablogėjo: pasunkėjo ryšiai su užsieniu, įsigaliojo naujas sienų apsaugos įstatymas, apriboti telefoniniai pasikalbėjimai, suvaržytas įvažiavimas ir išvažiavimas. Šių metų pradžioje gauta žinių apie įvairias kratas ir suėmimus. Dar

neaišku, ar tai pradžia ir taip sunkios padėties pablogėjimo, ar tik praeinantis reiškinys. Švedijos užsienio reikalų ministras kritikavo Helsinkio susitarimų pažeidimus, smerkdamas pilietinių teisių gynėjų persekiojimus Baltijos valstybėse. Jis užtikrina, kad Švedijos vyriausybė esanti pasirengusi išplėsti su šiomis šalimis tiesioginius ryšius, ypač kultūros ir prekybos srityse.

Baltijos valstybių klausimą Švedijos parlamente išskėlė opozicinės nuosaikiųjų partijos atstovė Margaretha af Ugglas, kuri pažymėjo, kad visą pokario laiką švedų debatuose vyravo "nesmagi tykla" dėl padėties raidos Baltijos kraštuose. Perilgai Švedijoje viešpatavo pasyvumas įeigu ne baimingas abejingumas Pabaltijai likimui. Sovietų tikslas yra surusinti Baltijos šalis, sunaikinti baltiečių tautinį ir kultūrinį savitumą. Todėl Baltijos kraštai yra didesniame pavojuje, negu kiti Rytų Europos kraštai, kuriems paliktas tautinis valstybingumas. Labai nedaug švedų nusimano apie baltiečių padėtį, sakė Margaretha af Ugglas.

Užsienio reikalų ministras Bodstroemas pripažino, kad Baltijos kraštai rusinami: kurdinami rusai ateiviai, rusų kalbą teikiama pirmumas, vietinių gyventojų dalis mažėja. Tačiau, kita vertus, — sakė jis, rusinimo vyksmas nenuslopino baltiečių kultūros ir kalbos, kurios išsaugojimo nuostabią gyvybės jėgą. Ministras sakė, kad Švedijos vyriausybė Sov. Sąjungos atstovams tiesiog pareiškė savo gilią nerimą dėl pilietinių teisių gynėjų persekiojimo. Jis sakė, esą reikia ir toliau reikalauoti visiškos laisvės grupėms ir asmenims, kuriems rūpi Baigminio Helsinkio Akto nuostatyti vykdymas.

Margaretha af Ugglas reikalavo nutraukti "nesmagią ty-

lą" ir plačiau panagrinėti dabartinę Baltijos kraštų padėtį. Ji sakė: "Baltiečiams greisia jų tautinio savitumo išnykimas. Reikia ne pasenusio kryžiaus karo, bet idėjų, bendradarbiavimo ir solidarumo su kryžiaus žygio baltiečiais".

Vidurio partijos atstovas Sture Korposas pasveikino užsienio reikalų ministerio pareiškimą, esą Švedijos vyriausybė atidžiai stebi raidą Baltijos šalyse ir nori išplėsti teisioginius ryšius. "Baltijos jūra visuomet buvo Rytų ir Vakarų ryšio grandis. Europa nesibaigia su geležine uždanga", sakė jis.

Tos pačios Vidurio partijos atstovė Britta Hammarbacken pabrėžė, kad baltiečiams ypač skaudus atskyrimas nuo aplinkinio pasaulio. Kultūriniai ryšiai gali turėti didelę reikšmę mūsų "užmirštiesiems kaimynams", sakė ji, pridurdama: "Mes pasmerkėme smurtą labai toli (esančiuose kraštuose), bet ne savo artumoje. Sovietiniams vadovams ir Baltijos kraštų žmonėms turi būti aišku, kad baltiečiai mums yra labai artimi".

Stockholmo dienraštis "Dagens Nyheter" redakciniam straipsnyje "Baltijos kraštai ir mes" pažymėjo, kad parlamento debatai liudija apie atbuntantį domėjimąsi "mūsų kaimynais kitoje Baltijos pusėje". Minėtas Upsalos liberalų dienraštis kitą dieną (balandžio 20) rašė: "Viešojo švedų nuomonė dešimtmečiais tylėjo apie okupuotus savo kaimyninius kraštus Estiją, Latviją ir Lietuvą dėlto, kad tikrai nežino jų likimo, buvo jam abejinga ar nenorėjo apie tai galvoti dėl gėdingos rezignacijos. Tokia laikysena dabar jau neįmanoma net ir vadovaujančių užsienio politikos formuotojų tarpe".

Yra ir daugiau tokių ženklų, bet apie tai kitą kartą.

A. Lembergas

Pasaulio įvykiai

MILICIJOS AUKA VARŠUVOJE TAPO DEVYNIOLIKOS METŲ AMŽIAUS jaunuolis G. Przemyskas, ką tik užbaigęs abiturą egzaminus gimnazijoje. Jis buvo suimtas gegužės 12 d. su trimis savo bičiuliais Varšuvos senamiestyje, žiauriai sumuštus milicijos nuovadoje. Jaunuolio motina poetė B. Sadowska, organizuojanti paramą karinio režimo persekiojamų "Solidarumo" unijos narių šeimoms, nusiskundė, kad chirurgai negalėjo išgelbėti sūnaus gyvybės. Esą milicininkai buvo smarkiai sužalę jo kepenis bei kitus gyvybinius organus. Po penkias valandas trukusios operacijos G. Przemyskas mirė gegužės 14 d. Gedulinės Mišios Šv. Stanislovo šventovėje susilaukė 10.000 dalyvių, užplūdusių aplinkines gatves. Mišias laikęs kun. B. Dembowski

perskaitė L. Valensos atsiųstą telegramą, užtikrinančią, kad jaunuolio gyvybės auka niekada nebus užmiršta. Į laidotuves kapinėse įsijungė apie 20.000 dalyvių. Pagrindiniu kalbėtoju čia buvo Varšuvos vysk. W. Miziolekas, konstatavęs skaudų broliško kraujo praliejimą. Su ašaromis akyse kalbėjo velionies mokytojas W. Gromulskis, kalbindamas save, kad G. Przemysko nebuvo paruošęs tokiam gyvenimo brutalumui. Dvi valandas trukusioje procesijoje jaunuolio kūną iš Šv. Stanislovo šventovės į kapines atnešė jo klasės bičiuliai. Milicija buvo sutelkta, bet nesiikišo. Išsišokimų vengė ir laidotuvių dalyviai, pagerbdami jaunuolio atminimą. Laidotuves užbaigtos Lenkijos himnu.

Pasirašyta sutartis

JAV valstybės sekr. G. Shultz paruoštą sutartį pasirašė Izraelio ir Libano atstovai. Ja oficialiai užbaigami karo veiksmai, pradėti Izraelio kariuomenės įsiveržimu 1982 m. birželio 6 d. Abi pusės įsipareigoja gerbti viena kitos nepriklausomybę, teritorinį neliečiamumą. Lig šiol tokį oficialų pripažinimą Izraeliui buvo suteikęs tik Egiptas 1979 m. Izraelio kariuomenės pasitraukimas iš Libano turi būti pradėtas po 2-3 mėnesių, įeigu iš Libano pasitrauks Sirijos ir PLO kariuomenės daliniai. Sirijos prez. H. Assadas šią sutartį pavadino visiškai Libano kapituliacija. Esą Sirija niekada neatitrauks savo kariuomenės, kol Libano prezidentas bus A. Gemajelis. Sirijos užsienio reikalų ministras A. H. Chadamas atsakė pradėti derybas su JAV prez. R. Reagano pasiuntiniu P. Habibu dėl Sirijos kariuomenės atitraukimo, kol nebus peržiūrėta bei pakeista Libano ir Izraelio sutartis. P. Habibas netgi neįsileidžiamas Sirijon. Atrodo, jos vadovus suerzino pranešimas ne tik apie Izraelio kariuomenės atstovų pasilikimą pasienio zonoje, bet ir JAV 75 "F-16" naikintuvų pardavimą Izraeliui už beveik \$3 milijonus. Lėktuvų pardavimą buvo sustabdęs prez. R. Reaganas dėl Izraelio pradėtos invazijos Libanui. Dabar modernius

"F-16" naikintuvus Izraelio aviacija pradės gauti 1985 m. Tai buvo aiški valstybės sekr. G. Shultz nuolaida Izraeliui už pasirašytą sutartį su Libanu. Arabams betgi atrodo, kad šia nuolaida visiškai užmiršamas pernykštis Izraelio kariuomenės įsiveržimas Libanui, pareikalavęs apie 20.000 gyvybių karo veiksmuose.

Šnipų problemos

Su slaptais valdžios dokumentais Tailandijoje buvo su- laikytas ir ištremtas Sovietų Sąjungos prekybos atstovas V. Baryševs. Sovietinių šnipų problemos slegia ir naująjį Australijos premjerą B. Hawką, kurio darbiečių partija anksčiau pasižymėjo draugiškumu Sovietų Sąjungai. Iš Kanberos buvo ištremtas Sovietų Sąjungos ambasados I sekr. V. Ivanovas, turėjęs artimus ryšius su buvusiu darbiečių partijos sekr. D. Combe. Pasak premjero B. Hawko, ištremtas V. Ivanovas buvo KGB karininkas, pavojingas Australijos saugumui. D. Combės jis nelaiko sovietų šnipu, nors toki kaltinimą jam yra metęs laikraštis "Australian". Premjeras B. Hawkas pranešė Australijos parlamentui, kad bus sudaryta karališkoji komisija išsamiai iširti V. Ivanovo veiksmams, jo santykiams su darbiečiais D. Combe, susipažinti su užsienio šnipų veikla Australijoje.

Sovietinės raketos

JAV žvalgyba atkreipė dėmesį į Sibire esančias vidutinio nuotolio sovietų raketas "SS-20", turinčias tris branduolinius užtaisus. Lig šiol pagrindinis dėmesys toms modernioms raketoms teko europinėje Sovietų Sąjungos dalyje. Ten jų, nukreiptų prieš V. Europą, jau yra 243. Pietinia- me Sibire "SS-20" raketų tebuvo 108. Erdvių satelitų nuotraukos liudija, kad ten įrengiamas dar keturių "SS-20" raketų bazė prie Baikalo ežero, dvigubai padidinsiančios jų skaičių. Iš jų trigalvės "SS-20" raketas gali pasiekti taikinius komunistinėje Kinijoje, Japonijoje, kitose Azijos valstybėse ir netgi Atlanto Sąjungai priklausančioje Turkijoje.

Šiame numeryje:

Nepaliekame pėdsakų

Dokumentinė medžiaga apie lietuvių kilmę nepasiekia archyvų

Didėja susidomėjimas Baltijos kraštais

Keičiasi viešojo Švedijos nuomonė apie Baltijos kraštus

Lietuvos vyskupas Vatikano radijuje

Telšių vyskupo A. Vaičiaus kalba iš Romos savo tautiečiams

KGB veidas "namie" ir pasaulyje

Dr. K. Ėringio patirtis gyvenant okupuotoje Lietuvoje

Parapija, kuria didžiuojasi vyskupas

Montrealio arkivyskupo žodis deimantinės sukakties proga

Didžioji spauda apie mažą Lietuvą

Europos ir Amerikos didieji laikraščiai komentuoja įvykius

Mūsų kaimynai ir broliai latviai

Geriau pažinkime savo kaimynus su skirtinga praitimi

Pavasario pranašas

Prisimenant kunigo Antano Strazdelio 150 metų mirties sukaktį

Šeštoji dainų šventė Amerikoje

Pokalbis su šventės rengėjų komiteto pirmininku muz. Momkumi

"Vaidila" prisikelia su nauju veikalu

Klevelando teatras po ilgos pertraukos pradeda veiklą

Lietuvos vyskupas Vatikano radijuje

Telšių vyskupijoje ir Klaipėdos prelatūroje yra 142 parapijos, kurių 53 neb turi savo kunigų — pareiškė vysk. A. Vaičius

Vyskupas Antanas Vaičius, apaštalinis Telšių vyskupijos administratorius, balandžio 23 d., prieš išvykdamas iš Romos į tėvynę, kalbėjo per Vatikano radiją klausytojams Lietuvoje apie dvasinių pašaukimų reikala. Tai pabrėžė ir popiežius Jonas-Paulius II, balandžio 22 d. Vatikane priimdamas keturis Lietuvos vyskopus.

Telšių vyskupas pažymėjo, kad Lietuvoje jaučiamas didelis kunigų trūkumas. Jų skaičius, palyginus su prieškariniais, yra sumažėjęs net keturis šimtais. Šiandien vien Telšių vyskupijoje ir Klaipėdos prelatūroje 53 parapijos iš 142 neb turi savo kunigų. Panaši padėtis ir kitose Lietuvos vyskupijose. Iš buvusių keturių kunigų seminarijų šiuo metu veikia tik vienintelė tarpdiecezinė Kauno kunigų seminarija, kurioje dabar kunigystei rengiasi 91 klerikas.

Vysk. A. Vaičius pastebėjo, kad seminaristų skaičius Kaune šiuo metu daug didesnis negu netolimoje praeityje. Pastaruoju metu pagerintos klierikų gyvenimo ir mokslo sąlygos. Atgauta dalis seminarijos patalpų. Atremontuotas buvęs rektoratas. Atremontuota ir sugrąžinti seminarijai šventčiausios Trejybės šventovė.

Vis dėlto Telšių vyskupas pripažino, kad klierikų skaičius dar per daug mažas ir turi būti padidintas, kad nors iš dalies būtų užpildomos mirusiųjų kunigų vietos. Deja, jau daug metų Lietuvoje kasmet išmiršta daugiau kunigų, negu jų gali išleisti vienintelė oficialiai veikianti Kauno kunigų seminarija. Vysk. A. Vaičius sakė: jeigu vienintelė Lietuvoje tarpdiecezinė Kauno kunigų seminarija kasmet išleistų vienu kunigų daugiau, negu jų miršta, reikėtų keturių šimtų metų prieškariniam lygiui atstatyti!

L.R.

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniskai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Gelių barstytojos Lietuvos Kankinių šventės procesijoje Anapilyje 1983.V.1

Nuotr. St. Dabkaus

Teroras Lietuvos mokslų rėmuose (6)

KGB veidas "namie" ir pasaulyje

DR. KAZYS ĖRINGIS

Plačiai žinoma, kad didžiųjų valstybių, ir ne tik jų, žvalgybos akys žymia dalimi yra nukreiptos į užsienį. Ilgalaikės diktatūros įsikūnijimas — Sovietų Sąjunga sukūrė ir išplėtojo visą didžiulės šalies ir užkariautų valstybių gyvenimą užpurpuojančią slaptają policiją. Tai milžiniška tikrąja žodžio prasme lavoninė, kaip ji besivadintų: rusų revoliucijos ir porevoliucinės Čeka (ypatingoji komisija), nuo 1922 m. GPU — OGPU (jungtinė valstybės politinė valdyba), nuo 1934 m. NKVD (vidaus reikalų liaudies komisariatas).

Kai daug kam pasaulyje paaiškėjo, kad po vidaus žudymų priedanga yra paslepta sovietų užsienio žvalgyba, suiručių eksperto ir didžiulės diversijų žinybos, sovietai šalia NKVD 1943 m. įsteigė NKGB, o 1946 m. minėtas žinybas pavadino MBD ir MGB (atsiokius vidaus reikalų ir valstybės saugumo ministerijos). Šios dvi teroro žinybos turi gausią vidaus smurtininkų kariuomenę ir žmonių siūles ardančią pasienio kariuomenę.

SIAUBAS BALTIJOS VALSTYBĖSE

Tos siaubo žinybos ir joms pavaldūs minėti padaliniai įvykdė teroro programas antarkart sovietų okupuotose Baltijos valstybėse. Atėjūnai, pasitelkę piktavalius vietinius komunistuojančius galvažudžius, daug išžudė, ištrėmė į Sibirą, išvarė ir Užpoliarės griebto režimo lagerius daug lietuvių, latvių ir estų. Likusiemis sovietai piršo ir perša mintį, kad tai esančios "laisvos ir suverenios", žymiai augštesnės pakopos "socialistinės" baltiečių tėvynės.

Bet okupantas apsiriko, žiauriai apsiakčiavo, vertindamas Baltijos valstybių užgrobimo pasekmes. Baltijos tautos ne tik atmetė sovietiskąjį "socializmą" kaip idėjinę sistemą, bet ir paskleidė nuosprendį socialkolonijinei imperijai nuo Komi Ledžio krantų iki Didžiojo ir Mažosio Kaukazo, nuo Baltijos iki Pamyro viršūnių. Afganistano užpuolimas tik dar labiau nuogino sovietų kolonijinę imperiją ir jos tikslus. Net Vidurio Azijos sovietų pavergtų tautų psichologija per trisdešimt metų neatpažįstamai pasikeitė sovietų nenaudai ir prapulčiai. Todėl paskutinės kolonijinės imperijos žlugimas yra tikrai laiko klausimas.

KGB IR PARTIJA

Veltui sovietai, slėpdami nusikaltimus, mirus Stalinui galvažudžių žinybos MGB vardą pakeitė į KGB (valstybės saugumo komitetas). Atseit, susikuklino — ministerija buvo pavadinta komitetu. Brutaliai galvažudžiai buvo pakeisti mąstaniais, pusėtinai išimoksliniais pareigūnais, bet dėl to, kad vilkas apsiklostė avies kailiu, jo prigimtis nė kiek nepakito.

Chruščiovo "atolydžio" metu buvo bandoma įtaigoti, kad KGB žinybą pilnai kontroliuoja komunistų partija. Tai tik formaliai teisinga, nes KGB turi daug savo statytinių pačioje partijoje. Todėl KGB partijos vardu "kontroliuoja" KGB žinybą, o diktatoriško krašto įstaigose dirbančieji KGB agentai padeda įgyvendinti slaptosios policijos užmačius.

Praėjusiam "TŽ" numeryje jau minėjau kaikiuriuos lietuviuos KGB agentus, veikusius Irane, Afganistane, Angoloje. Tai Jankevičius ir Dragelis. John Barron X laidoje knygos "KGB: The Secret Work of Soviet Secret Agents", N.Y., 1979, rašo, kad Ričardas Vaugasas yra KGB šnipas (555 psl.). Jis 1969 m. buvo išvarytas iš Anglijos (apie jį — vėliau).

Po karo ir dabar ypač didelės sovietų KGB pajėgos nukreiptos į užsienį. Amerikiečių spaudoje neseniai buvo pranešta, kad vyriausiai sovietų KGB užsienio žvalgybos valdybai, kuri koordinuoja tarptautinį terorizmą ir diversijas, yra pajungta visų kitų šios žinybos skyrių veikla. Neseniai Prancūzijos pabėgęs sovietų KGB šnipas taip pat atskleidė struktūrinius sovietų slaptosios policijos savitumus ir organizacinius užmojus.

Vakary šalyse sovietų žvalgybą viena po kitos ištinka stambios nesėkmės, bet KGB skverbimasis griauti pasaulio sąrangą neatlyžta. Vakary kraštuose dešimtimis ir šimtais ištempiama į dienos šviesą KGB agentų. Šiuo metu Prancūzijoje išaiškinta, kad net 47 sovietų įstaigų pareigūnai yra įsivėlę į žvalgybinių veiksmų ir buvo išvaryti iš šalies kaip šnipai. Netenka abejoti, kad dauguma jų buvo grynaveisliai KGB agentai.

"TAKOS" SAJŪDŽIAI

Pasaulyje yra daug sunkiai sprendžiamų problemų. Dauguma pasaulio šalių vargina infliacija, nedarbas, ginklavimosi našta ir kiti sunkumai. Vis dėlto visiškai nusigvenusio hermetiško sovietų krašto piktavale politika atkakliai skverbiasi ir pajungia sau svarbius sąjūdžius. Su ypatingu užsidegimu ir klaida sovietų agentai išnaudoja taikos sąjūdį. Sovietai, beatodairiškai ir visuotiniai ginkluodamiesi, pasimetančiams atskleidžia tik dešimtadalį tiesos, tik dalį fasadinės teisybės, kad pasaulis nepasmerktų komunizmo karinio ginklavimosi.

Normaliose sąlygose kas gi nori karo? Kas gi ruošiasi pulti Sovietų Sąjungą? Niekas. Pati sovietų socialkolonijinė imperija griūna ir, būdama idėjiškai išsekusi, tęsia agresyvią užkariavimų politiką. Čia ir glūdi visa žmonijos nelaimė. Kai sovietų puolamųjų ginklų kalvės dūžiai vis skardžiau aidi, tai pasimetę ir piktavaliai prosovietiškos "taikos" šalininkai siūlo Vakarams elgtis kaip kurapkoms šienaujamose pievose: gerai paslėpti galvas! Deja, kai paliktus be apsaugos kūnus tuoj pat sukapos šienplovės mašinos, nelyginant karo mašiną, tai tikrai nepateisina savęs nei kurapkų galvos, nei jų savisauga.

Taigi, visi prisišlieję prie vienašališko tariamosios taikos sąjūdžio, norėdami ar nenorėdami patenka, sutinkamai su sovietų doktrina, po Maskvos militaristų letena, siekiančia pasaulio suirutės. Todėl įvairiarsūs "taikiųjų" demonstracijų, neva taikus "žaliųjų" sąjūdžių, juodasis frontas, aiški akcija ir daug kitų V. Europoje veikiančių grupuočių tarnauja vienam tikslui — susilpninti ir sukelti suirutę Vakary pasaulyje.

Tiems patiems tikslams tarnauja prisirišantieji prie Amerikos karinių gamyklų stulpų ar bazių tvorų pacifistai. Sovietų imperijoje žmonės bijo pažvelgti į karinių bazių tvorą, jau nekalbant apie taikias demonstracijas!

RAUDONOJI GURGUOLĖ "AMERIKA"

Rusijos imperijos, taip pat Lietuvos (Latvijos ir Estijos) ūkininkų teroro meistrai atimdavo iš kaimiečių produktus ir priversdavo tuos produktus išvežti. Tokia su atimtais produktais gurguolė apkaišyta "savanoriškumo" šūkais ir raudonomis veliavomis sovietuose vadinama raudonąja gurguole. Jos priešakyje — "iškilus" galvažudys — komisarai. "Komisaro" Jono Rinkevičiaus raudonojoje gurguolėje "Amerika" sukrutai ne maiso produktai (grįžtant pasikraus), o straipsniai. J. Rinkevičiaus rašiniai "raudonojoje gurguolėje" gabenami lietuvių išeiviams vaidų metmenys, kriminaliniai kaltinimai, partiniai pamokymai, agresyvūs Maskvos šūliai.

Važiuoja per Europą ir Amerika nuo Aliaskos iki Ugrių Žemės (užsukant ir į Australiją) KGB žmonės — komisarai R. "išminties" krovinius. Tikrai kažkas panašaus į raudonąją gurguolę! Šis prisidengęs Rinkevičiaus slapyvardis sovietų pareigūnas plačiai važinėja po pasaulį, lankosi Amerikoje ir valdo svertus, įgalinančius įbrukti neapdairiems išeivijos kaikiurių laikraščių leidėjams straipsnius, puolantiuos lietuviuos. Agentas turi aiškų tikslą: čia jo vardu išspausdinti straipsnius perspauzdinti pavergtos Lietuvos laikraščiuose, parodant ką "patys išeiviai" rašo apie vieną ar kitus asmenis.

Ypač gerai jaučiasi KGB pareigūnas pseudonimas J. Rinkevičius Maskvos "rodinos" Vilniaus diendaržyje, nes pastaruoju metu daug prirašė jos laikraščio "Gimtas Kraštas". Ten šis "lietuvis" džiaugiasi, kad Amerikoje su šeštadieniniu lietuvių švietimu blogai (peranksti piktžiūgautai). Jis norėtų paskleisti, atgaivinti Amerikoje verguvinio leninizmo nušiučius šūkus, esą Sovietų Sąjungos socializmas išgelbėjo daugelį Europos tautų nuo visiško išnaikinimo. O kas, jei ne sovietai, išžudė, deportavo ir išvarė į Užpoliarės lagerius mirčiai daugybę pavergtų lietuvių, latvių ir estų? Kas amžinosios tremties ir pražūties keliais išvarė Krymo totorius? Kas sunaikino sovietų žydų kalbos ir kultūros bendruomenes, jau nekalbant apie ukrainiečių masinius žudymus ir trėmimus? (Sovietų žmonių ir tautų naikino tik metodai skiriasi nuo nacių!).

Tas gerklingsias garsiakalbis norėtų kaip šunvotė nuo sovietų nosies nuimti Baltijos valstybių sovietinės okupacijos nepripažinimo politiką Amerikoje. Jis "sielojasi" dėl Gudijos Katyno (Chatynės). J. R. gerai žino, jog karo metais sovietų generalinio štabo vadovaujamos užfrontės ilgalaikio veikimo grupės išprovokavo hitlerininkus, kad sunaikintų Katyno kaimą ir jo gyventojus ir tuo būdu pridengtų sovietų 1939 m. sušaudytą čia pat mišką prie Katyno tūkstančių lenkų karininkų kapinyną. Gerai, kad vežami

(Nukelta į 3-čią psl.)

Parapija, kuria didžiuojasi vyskupas

Ištraukos iš Montrealio arkivyskupo Paul Gregoire pamokslo Šv. Kazimiero parapijos 75-rių metų sukakties proga 1983.IV.17

Jūsų minimoji sukaktis skatina mus pasklaidyti istorijos lapus ir pažvelgti į kelią, kurį pasirinkote savo kelionei. Tai buvo 1907 metai, kai arkivyskupas Paul Bruchesi įsteigė misiją, skirtą vyskupijos lietuvių dvasiniams poreikiams.

K. Bendrija visuomet buvo jautri ateivių poreikiams, nes praeityje jiems buvo sunku įsijungti vietinių parapijų sielovadon dėl skirtingos kalbos, galvosenos ir progresuojančio prisitaikymo prie naujos šalies gyvenimo.

Per tuos 75-rius metus visa eilė kunigų vienas po kito čia vadovavo krikščioniškam lietuvių gyvenimui. Misija 1916 m. tapo parapija ir išaugo tiek, kad reikėjo 1951 m. steigti naują parapiją, pavadintą Aušros Vartais. Ši parapija buvo paversta Tėvams jėzuitams, kurie iki šios dienos uoliai atlieka savo uždavimą.

Medinė Šv. Kazimiero šventovė, kuri paseno ir pasidarė permaža, buvo pakeista 1956 m. nauja, gražia šventove, kurią turime ir šiandieną.

Iš parapijoje dirbusių klerbonų ypač minėtini kun. Jonas Bobinas, kuris 31 savo gyvenimo metus tarnavo šiai parapijai, ir kun. Feliksas Jucevičius, po 22 metus trukusios tarnybos palikęs mus š. m. rugpjūtyje. Jei tradicija kartosis, tai kun. Šileika turėtų čia pasilikti dar daugelį metų.

J. E. vyskupo Vincento Brizio ir daugelio lietuvių iš kitų miestų dalyvavimas teikia specialią reikšmę šiai iškilmei: tai sudaro man proga pareikšti su tam tikru pasididžiavimu, kad Šv. Kazimiero parapija Kanadoje buvo pirmoji įsteigta lietuvių sielovadai. Aš didžiuojuosi ta garbe, kuri priklauso Montrealio vyskupijos krikščionių bendruomenei, ir dekoju Viešpačiui už visa gera, patirtą čia per pastaruosius 75-rius metus. (...)

Ši džiaugsmo iškilmė betgi neleidžia užmiršti ir jūsų tėvynės bei persekiojimo, nuo kurio nukentėjo jūsų broliai bei seserys, ypač per pastaruosius 40 metų. Šalyje, turinčioje tris milijonus gyventojų, kurių 80% yra katalikai, religijos laisvė yra visiškai užlopinta. Vyskupai, kunigai ir pasauliečiai buvo žudomi arba tremiami dėl jų išpažintų vertybių. Šventovės buvo uždarinėjamos arba paverstos muzėjais bei koncertų salėmis. Seminarijos ir tikybinės

institucijos nebegali tęsti savo darbo, taip būtinio Bendrijos gyvybei. Suėmimai, įkalinimai gausėja labai sparčiai, ir tai be jokios priežasties. Šeimos buvo išardytos dėl tų įvykių ir spaudos. Krikščionys, mūsų broliai ir seserys, kenčia persekiojimus dėl Evangelijos, tikėdamiesi, jog ateis diena, kai pagrindinės jų teisės bus gerbiamos.

Vyskupo Brizio buvimas čia primena mums tą tikrovę ir stiprina tikinčiuosius lietuviuos, turinčius geresnes sąlygas Amerikoje. Jūsų dalyvavimas taip pat žadina simpatijos jausmą šiai didžiai Kanados lietuvių šeimai. Nepaisydamas tremties, tęsiate darbą savo tautiečiams Kristaus vardu didesnei jų gerovei. Sunkus Jūsų darbas yra pasigėrėtinas ir liudija Jūsų įsipareigojimą kaip ganytojo bei dvasinio vado.

Matant sunkias Lietuvos tikinčiųjų sąlygas, guodžia tai, kad Jonas-Paulius II savo pastangomis, žinomomis ir nežinomomis, siekia gražinti Tylos Bendrijai laisvę bei autonomiją. Neseniai su malonumu patyriau, kad keturiem Lietuvos vyskupam buvo leista pirmą kartą nuo 1940 metų atvykti Romon vizitui "ad limina", kuris buvo gera proga aplankyti šv. Petro bei šv. Pauliaus kapus ir susitikti su visuotiniu Ganytoju. (...)

Brangūs broliai ir seserys, šios dienos iškilmė turėtų dar labiau pažadinti mumyse tikėjimą, kad Viešpats Jėzus neapleidžia savo žmonių. Jis kviečia mus stipriau tikėti ir viltis, kad ateis karalystė, kurioje nebus nei persekiojimo, nei liudėsio, kurioje viešpatas broliška meile ir džiaugsmas atsiliepusių į Viešpaties kvietimą sekti Jį.

Ši Šv. Kazimiero parapijos 75-rių metų sukaktis turėtų skatinti mus suprasti, jog mūsų gyvenimas greitai praeina ir kad tikrai ištikimybė Dievui bei jo Bendrijai turi amžiną vertę. (Versta iš anglų kalbos). K.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvai Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontaktiniai lęšiai (contact lenses).

A+A STASIUI JASELIŪNUI

mirus,

sūnui RIMUI, sūnui JUOZUI, jo žmonai bei šeimai reikiame nuoširdžių užuojautų ir kartu liūdime —

Algis Šiurnā

Albinas Slivinskas

Algis Margevičius

Jonas Lelis

A+A POVILUI VAITONIUI

mirus,

skausmo valandoje žmoną MAGDUTĘ, dukras ir sūnų bei visus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Jadvyga ir Pranas Baltuoniai

A+A POVILUI VAITONIUI

mirus,

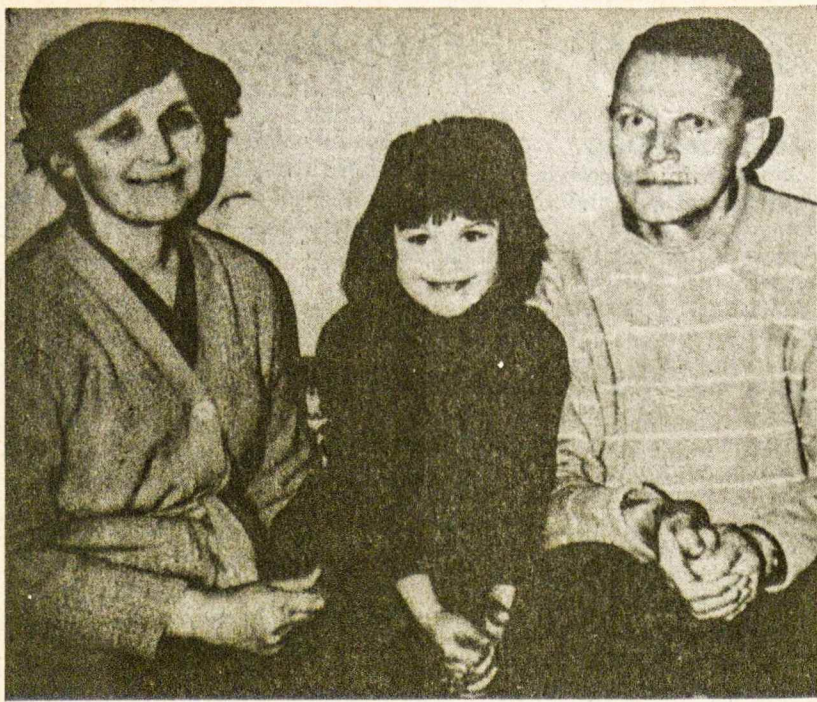
skausmo valandoje jo žmoną MAGDALENĄ, dukras, sūnų ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

E. J. Ramanauskai

G. Kazemėkienė

K. J. Blekaičiai

Alg. E. Blekaičiai

Nijolės Sadūnaitės brolis JONAS SADŪNAS po tardymų, ligos ir psichiatrinės ligoninės su savo šeima — dukrele MARYTE ir žmona MARIJA

KGB veidas "namie" ir pasaulyje

(Atkelta iš 2-ro psl.)

į Katyną pirmokėliai. Tai padeda moksleiviams suprasti didįjį sovietų melą!

KAS YRA TAS RINKEVIČIUS?

Jau anksčiau minėjau kelis susijusius su Lietuvos Mokslių Akademijos sistema sovietų agresyvos kosmopolitinės politikos parankinius šnipus — KGB agentus. Čia priminsiu 1969 m. iš Anglijos išvarytą KGB šnipą R. Vaigauską ir buvusį Vilniaus KGB skyriaus viršininką Jankevičių, eilę metų šniukstinęsį Irane ir atšauktą prasidėjus ten suirutėi.

Jankevičiai — tai trys broliai: du Vilniaus KGB agentai ir vienas — KGB statytinis 1953-1981 m. direktoriaus pareigoms mokslų akademijos botanikos institute. Tai Karolis Jankevičius. Nors šis direktorius — agentas savo ryšius su KGB žinija stropiai slėpė, bet tie ryšiai buvo visiems aiškūs iš daromų šunibių pavaldiniams. Nuo 1959 m., kaip mokslinis bendradarbis, vėliau laboratorijos vadovas, turėjęs progos pažinti susijusio su sovietų žvalgyba direktoriaus K. Jankevičiaus užmačias. Jis, kaip 350 žmonių instituto direktorius, pagrindinai reikėsi mokslo sferoje ir, kaip gamtosaugos problemų slopintojas, laikė jas grynai Vakarų kapitalistinio pasaulio reikalą.

Reguliariai gaudamas iš Vilniaus KGB lietuvių išeivių spaudos kopijų iškarpas (sovietų slaptoji policija — KGB net savo parankiniams išeivių laikraščius ir žurnalų neduoda), direktorius — agentas kartą pasikvietęs mane pradėjo plūsti išeivių spaudą. Jis sakė kad toje spaudoje, kartas nuo karto pasisakoma prieš šį, kai net Lietuvos aplinkos apsaugos klausimais, ypač žemių sausinimo bei melioracijos srityje.

Direktorius tvirtino, esą jie išpučia mūsų spaudos neapgalvotos kritikos faktus, mato Lietuvą dirvonuojančią ir sukrūmijusią, nuplikintus laukus, nusiaubtus sodybų ir gyvenviečių želdinius, ištaisai sudarkytą kraštą ir pan.

KGB numylėtas direktorius K. Jankevičius sakė, kad man, kaip kraštovaizdžio ekologijos laboratorijos vadovui, reikia duoti atkirtį pabėgėlių reakcininkams — paskelbti straipsnį išeivių spaudoje.

Uhhh... apstulbau. Bet, sakau, jie parašo ir daug tiesos. Todėl toks straipsnis turėtų būti pripažįstantis tai, kas teisinga, ir nušviečiantis nepagrįstus užsipuolimus.

Jų pažiūrų pripažinimo negali būti — sakė direktorius. Tada, sakau, po tokiu straipsniu mano pavardės negalės būti. Ir nereikia — sakė K. Jankevičius — parašysime slaptyvardį! Esą jis pats daug parašas straipsnių ir paskaitų, traukiančių išeivių užsipuolimus, bet niekur neraišas savo pavardės. Dažniausiai pasirašas slaptyvardžiu "Jonas Rinkevičius". Išjungus vardo galūnę ir pavardės pirmą skiemėnį, ir bus beveik tiksliai mano pavardė — aiškino KGB nušifluotas direktorius. Štai jis: Jon(as Rin)kevičius — Jonkevičius!

Dabar jau pilniau paaiškėjo, kas yra p. Rinkevičius, kuris su atvirkščiomis KGB akėčiomis veikia ir Amerikoje, ir

išeiviams skirtoje okupanto spaudoje. Tai prisidengęs mokslininko toga KGB agentas, ilgametis botanikos instituto direktorius ir ilgametis Lietuvos gamtos apsaugos draugijos prezidiumo pirmininkas Karolis Jankevičius. Dabar jis iš tų pareigų "atleistas", kad sovietų KGB jį, kaip neva "nukentėjusį", pajungtų daug žalingesniai pavergtai tautai darbui. Tai jau matyti iš jo paskutinių straipsnių.

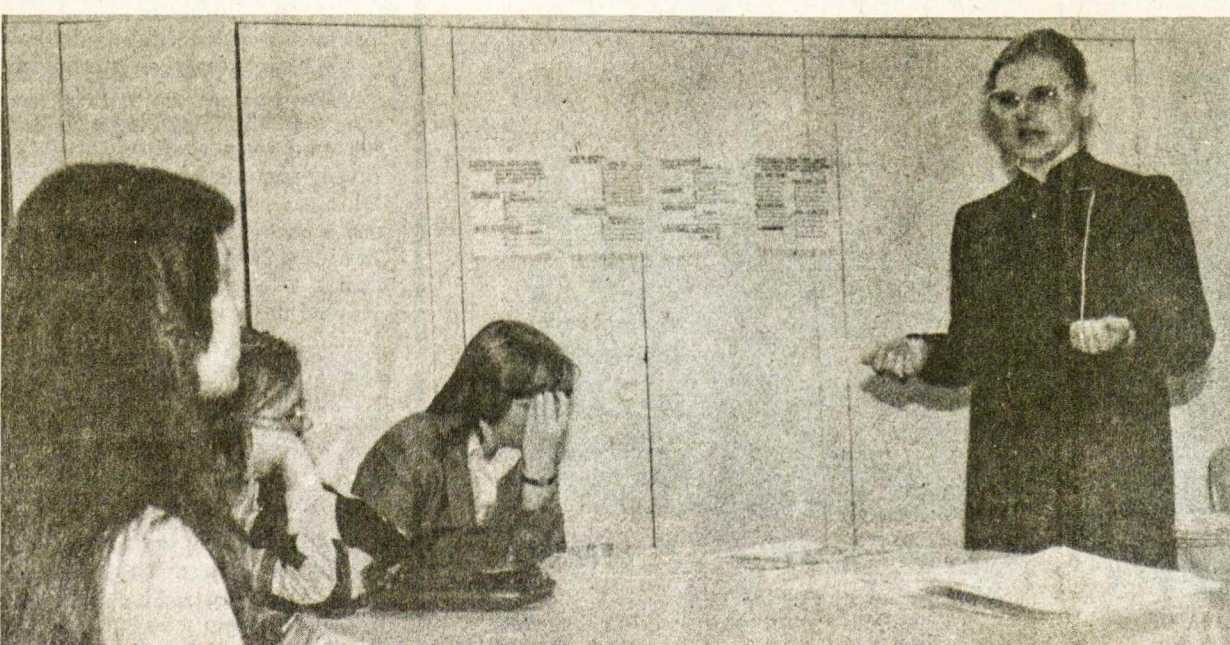
KAGEBISTAI INSTITUTE

Priežodis sako, kad debesį pritraukia kita debesį. Šnipai, tėvynės kenkėjai taip pat buvę ir krūva, kai jiems negresia pavojus. KGB agentas K. Jankevičius 1970 m. labai stengėsi botanikos institute įdarbinti vadovaujančiose pareigose išvarytą iš Anglijos sovietų šnipą Ričardą Vaigauską. Bet šis projektas atpuolė, ir R. Vaigauskas po dvejų metų atsėdėjo Laose (ten, kur reikėjo "karštus karvelius kepti").

Netrukus K. Jankevičius savo padėjėju kadru reikalams atsitempė jau minėtą KGB papulkininkį Lietuvos rusą Vladimirą Markovą. Šis, K. Jankevičiaus nejuokais pramin-tas mokslų akademijos instituto užsienio reikalų "ministras", beveik dešimtį metų buvo uolus seklys ir žvalgybos reikalų tarp KGB ir instituto koordinatorių, stalinizmo dvysios ir raidės gaivintojas bei tobulintojas mokslų akademijoje.

Ankstyvos Andropovo akcijos priešakyje stovėjo K. Jankevičius. Jis, globojamas brolių KGB agentų, buvo Vilniaus KGB žinybos "mokslinių problemų" žinovas, analizuodavo ir apibendrindavo V. Markovo slapta pristatomą institutui lietuvių išeivių spaudą, žlugdydavo tarptautinius mokslinius ryšius, sabotuodavo partiškai galingo ir gerklingo mokslų akademijos prezidiumo nurodymus ir užsiminėjo kitokiomis piktadarybėmis. Už K. Jankevičiaus ir V. Markovo pečių stovėjo ir tebestovė užsienio žvalgybos skyriaus pulkininkai ir generolai.

Mirus L. Brežnevui, superkonformistas Karolis Jankevičius pradėjo prisitaikymo Andropovo KGB principams ofenzivą, nukreiptą prieš lietuvių išeivių. Jo išeivių politinių grupių išbarimai, išdėliojant barniams masalą, juridiskai suredaguoti štabai. Tai akivaizdu. Todėl išeivijai belieka atmesti piktadarius okupanto pinkles.

Advokatė JOANA KURAITĖ-LASIENĖ kalba Toronto ateitininkams moksleiviams apie karo nusikaltėlių jėgų šalinimą Š. Amerikoje, specialios įstaigos OSI įsteigimą ir JAV lietuvių nuotakas

Didžioji spauda apie mažą Lietuvą

Ryšium su Lietuvos vyskupų apsilankymu Romoje prabilo ir didieji laikraščiai

"New York Times" balandžio 27 paskelbė trumpą nepasirašytą straipsnelį apie Romoje įvykusį keturių Lietuvos vyskupų vizitą. Pasiremdamas Vatikano šaltiniais, laikraštis teigė, kad Lietuvos vyskupai sugrįžo iš Romos su viltimi, jog bus padaryta didesnė pažanga santykiuose tarp "sovietinės vyriausybės ir Bendrijos katalikiškoje tautoje". Vatikano atstovas pareiškė, pasak "New York Times", esą vyskupai ypač tikisi, jog Maskva nebekliudys vyskupui Steponavičiui tvarkyti Vilniaus arkivyskupijos. Tačiau Vatikanas esą galėtų svarstyti ir kompromisinį sprendimą: skirti vyskupą Steponavičių kitoms pareigoms, kad galėtų eiti vyskupiškas pareigas. Tokiu atveju Vatikanas ir Maskva galėtų susitarti dėl kito vyskupo ar arkivyskupo paskyrimo Vilniui.

Vakarų Vokietijoje

Daug plačiau Lietuvos vyskupų vizitą balandžio 27 komentavo V. Vokietijos dienraštis "Frankfurter Allgemeine Zeitung". Straipsnis pavadin-tas "Tylus atsiveikimas po nepaprasto apsilankymo". Čia pabrėžiama, kad tai buvęs pirmasis mūsų ganytojų vizitas "ad limina" po 45 metų. Per tą laiką įvairios politinės permainos drumstė Lietuvos ramybę: Lietuva buvo nepriklausoma valstybė, vėliau prijungta prie Sov. Sąjungos, paversta vokiečių "generaline sritimi", o karo pabaigoje užimta Raudonosios Armijos ir paversta sovietine respublika.

"Frankfurter Allgemeine Zeitung" pažymėjo, kad Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas pakvietė popiežių aplankyti Lietuvą. Jonas Paulius II savo kalboje patvaizdavo dabartinę Lietuvos katalikų padėtį, išreiškė norą aprūpinti visas vyskupijas ganytojais, išskėlė kunigų parengimo ir jaunimo krikščioniško auklėjimo problemas.

Kitas įtakingas V. Vokietijos dienraštis "Sueddeutsche Zeitung" irgi balandžio 27 paskelbė savo korespondento Kopenhagoje pranešimą — "Baltiečiai ginasi nuo rusinimo". Čia rašoma apie pastaraisiais mėnesiais Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje sustiprėjusį režimo spaudimą, apie didėjančius sunkumus aprūpinti žmones maistu. Jei anksčiau Baltijos respublikoms buvo vadinamos Sov. Sąjungos "auksiniais Vakarais", tai dabar čia išsiviepatavo vargas — miestai skurstą, rusinimas stiprėja. "Sueddeutsche Zeitung" primena ir Švedijos parlamente įvykusius debatus, kai užsienio reikalų ministras išreiškė savo vyriausybės susirūpinimą padėties raida Baltijos kraštuose. Reutersis iš Stockholmo pranešė apie suėmimų bangą šiose trijose respublikose.

Šveicarijoje

Šveicarų dienraštis "Neue Zuercher Zeitung" balandžio 29 rašė apie sustiprėjusį Maskvos gynybą nuo "centrifugalinių tendencijų" nerusiose respublikose. Režimas griebsi šurkštesnių susidorojimo priemonių prieš patriotus tuose kraštuose, kurie jau daug metų kenčia nuo smarkaus rusinimo ir yra pavojuje netekti savo istorinės tautinės tapatybės. Su Andropovo iškilimu sutapęs totalis-

tinės valdžios priespaudos paaštrėjimas, pasak šveicarų laikraščio, daugiausia liečia inteligentiją, jaunimą ir katalikus. Teigiama, kad Lenkijos įvykiai ypač paveikė Estiją, Lietuvą ir Ukrainą.

"NZZ" aiškina, kad Estijos partijos pirmojo sekretoriaus Karlo Vaino stripsnis "Komuniste", atskleidęs didelių ideologinių trūkumų respublikoje, drauge esąs ištikimybės Andropovui pareiškimas.

Diskusinės mintys ir nuomonės

Krislas tiesos, mažai įžvalgos

A. BENIUŠYTĖ

Kun. dr. J. Šarauskas sugėba pažadinti kontroversiją. Įdomu ir tam tikra prasme naudinga. Jo paskaita, skaityta 1982 m. rudenį, sukėlė atgarsių spaudoje, ir ne vien Kanados lietuvių. Nuostabu, kad pasisakymai už ir prieš tęsiasi iki šios dienos. Tą patį paskatino ir mane atsiliepti.

Kiekvienas, dėstydamas savo mintis spaudoje, kaip ir kalbėtojas paskaitoje, turi krislę tiesos. Be abejonės, VLIKas yra reikalingas, tačiau daugium mūsų atrodo, kad po 40 metų, ypač veikiant besikeičiančiose išeivijos sąlygose, VLIKas reikalingas rimtų reformų. Būkime atviri, partijų narių skaičius yra sumažėjęs, o kaikas iki minimumo. Jų programos paseno ir liko tik vienas žinomasis — kryptis. Ar galima remtis tuštuma? Tuo tarpu išeivijoje Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra gausi ir gyvatinga organizacija. Sveikas protas sako, kad čia reiktų su ja skaitytis ir ją remtis. Gyvenimas nestovi vietoje. Lietuvių B-nės nariai esame lietuviai, ir mums visiems rūpi Lietu-

vos likimas bei jos laisvinimo darbas. Kiek džiaugsmo būtų mums visiems ir naudos VLIKui, jei tarp VLIKo ir Lietuvių B-nės viešpatuotų darna. Prisimena vaikystėje girdėtą seną pasaką, kaip tėvas akivaizdžiai mokė sūnus vienybės: paėmęs šluotražį traukė vytelės, kiekvieną atskirai laužė pusiau ir parodė, kad tų pačių vytelių, surištų į šluotą, lengvai neperlauši. Mums tos vienybės taip reikia. Juk vienybėje galybė.

Gaila, spaudoje tebuvo sankauna kun. dr. J. Šarauskas paskaitos, skaitytos 1982 m. rudenį Toronte. Neturėdama po ranka teksto, negaliu cituoti. Prieš kelerius metus kun. dr. J. Šarauskas, kalbėdamas Toronte (pirmą kartą) Vasario 16 proga, tarp kitko siūlė (liečiant tik vieną neesminę mintį) pašalinti visų lietuviškų organizacijų vadovus — jie perseni. Buvo keista, kad paskaitininkas nė žodžiu nenukrypo nuo teksto, lyg nebūtų pastebėjęs, kad čia yra kitaip. Prieš jo akis scenoje reikėsi jaunos moters — jauna pranešėja, jauna Toronto apylinkės

pintis kunigo Svarinsko likimu.

Ta pati V. Vokietijos katalikų žinių agentūra balandžio 28 paskelbtame komentare apie įvykusį Lietuvos vyskupų vizitą Romoje jį vertina kaip naują popiežiaus Jono-Pauliaus II laimėjimą santykiuose su Maskva. Reiškia nuomonė, kad tolesnė šių santykių raida priklausys nuo to, kas išeis iš popiežiaus apsilankymo Lenkijoje.

V. Vokietijos dienraštis "Frankfurter Allgemeine Zeitung" balandžio 27 pastebėjo, kad popiežius, kalbėdamas apie Lietuvos tikinčiųjų reikalus, nė žodžiu nepaminėjo dabartinių sienų problemos, kuri atsispindi Vilniaus arkivyskupijos padalijime. Vatikanas vis dar nenori sankcionuoti dabartinės Lenkijos rytinių ir Sov. Sąjungos vakarinių sienų. Lmb.

pirmininkė, jauna Kanados Lietuvių B-nės pirmininkė, jauna dirigentė ir jauni choristai. Stebėjomės. Nejaugi turėtume rinkti organizacijų vadovais paauglius?

Pernai rudenį skaitytoji kun. dr. J. Šarauskas paskaita patvirtino pirmąjį išpuolį, kad jis neturi įžvalgos. Tiek įžvalga, tiek vispusiškas dalyko pažinimas reikalingi kalbant politinėmis temomis ar dalyvaujant politinėje veikloje.

Šiose pastabose liesiu tik kaikurias paskaitos mintis, drauge su atsakymais į klausimus, kurie ryškino dėstytojas mintis. Buvo laiko pagaltoti, bet negaliu sutikti su kaikiurėmis paskaitininko mintimis.

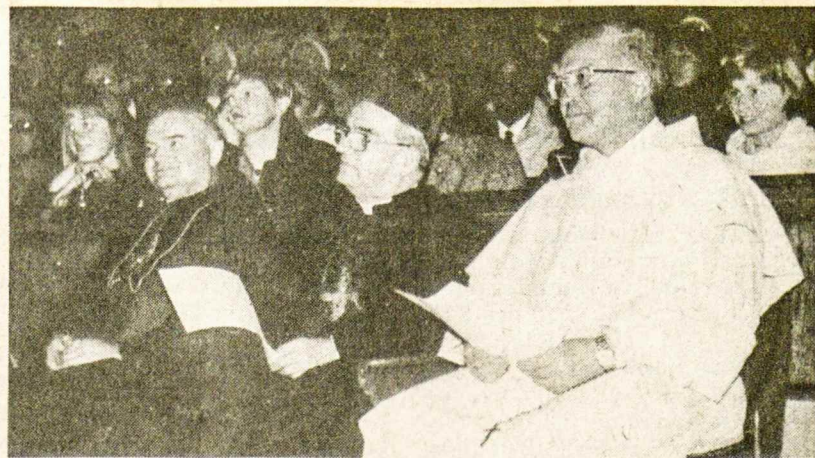
1. Paskaitininkas neteikė reikšmės gimtajai kalbai; esą išeivijoje visvien lietuvių kalba išnyksianti. Tikėjimasis išgano, netikėjimas pražudo. Ir ne vien religijoje. Nykstant kalbai, nyksta ir tauta. Kas nori išnykti? Mūsų krašto okupantai gerai supranta kalbos reikšmę ir siekia laipsniško kalbos naikinimo krašte. Tą patį darė ir carai.

2. Tik pagrindiniai nesusipatinus su Sovietų Sąjungos komunizmu ir jo sistema galima svarstyti galimybę išeivijos organizacijoms megzti santykius su organizacijomis okupuotoje Lietuvoje. (Tai būtų atskira principinė tema). Juk lietuviškas žodis priklauso centrai Maskvoje. Šiuo metu turėtume tenkintis individualiu bendravimu su tėvynainiais Lietuvoje.

3. Atrodo, paskaitininkas visai nepažįsta čionykščio lietuvių gyvenimo. Esą per daug dėdama lėšų ir pastangų į kultūrinę veiklą, permazai — į politinę. Galbūt. Iš esmės esame labiau politiškai susipratę nei kiti anksčiau atvykę Šiaurės Amerikos lietučiai. Šiuo metu mums būtų svarbu ugdyti politikus ir rinkti dokumentinę medžiagą. Dabar dar nelaiškas visiems mestis į politiką. Nieko konkretaus šiuo laiku nelaimėtume ir daug prarastume apleidę kultūrinę veiklą. Kultūrinė veikla yra natūralus mūsų išeivijos lietuviško gyvenimo poreikis. Pagaliau nevysi gali aktyviai reikštis kaip politikai ar intelektualai.

Pernai rudenį, išeidama po kun. dr. J. Šarauską paskaitos, nugirdau jauną studentą dalinantį išpuolį, esą, jeigu jis nebūtų dalyvavęs kultūrinėje veikloje, lietuvių jaunimo organizacijose, šokiuose ir kitur, nebūtų buvęs ir šioje paskaitoje. Manding to jaunolio pažiūra yra realistinė ir gyvenimiška.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Panevėžio vyskupas R. KRIŠČIŪNAS (trečias iš dešinės), būdamas Romoje 1983 m. sausio mėnesį, dalyvavo šv. Tomo Akviničio šventėje Angelicum universitete, kur ir lietuviai klierikai iš Šv. Kazimiero kolegijos pasirodė programoje

Kad aplankytų Lietuvą...

Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko vysk. L. Povilonio sveikinamasis žodis popiežiui Jonui-Pauliui II audienčioje 1983 m. balandžio 22 d.

ŠVENTASIS TĖVE, Šiandien čia vyksta tikrai labai svarbus momentas, kuris yra džiaugsmo priežastis mums, vyskupams, dvasiškijai ir mūsų ganomiesiems. Po ilgos 45 m. (tikrumo 55 m. Vert.) pertraukos Lietuvos vyskupai vėl atlieka maloniją ir garbingą pareigą — apsilankyti "ad limina". Atvykome aplankyti šventųjų apaštalų Petro ir Pauliaus kapus, ir dabar visi esame Tavo, Šventasis Tėve, akivaizdoje.

Proga pasinaudodami, pirmiausia esame labai dėkingi Jūsų Šventenybei, taip pat vardu mūsų dvasiškijos ir tikinčiųjų, už tėvišką rūpestį ir nekartą mums parodytą palankumą. Mes iš savo pusės visa širdimi išreiškiame Tau savo karštą sūnišką meilę, ištikimybę ir nepajudinamą klusnumą.

Maža yra mūsų tauta, kuri amžiu eigoje yra tiek išskentėjusi nelaimių, o ir dabartinė mūsų tauta yra sunkiausioje gyvenimo sąlygoje. Tiek jau karštą sūnišką meilę, ištikimybę ir nepajudinamą klusnumą.

Maža yra mūsų tauta, kuri amžiu eigoje yra tiek išskentėjusi nelaimių, o ir dabartinė mūsų tauta yra sunkiausioje gyvenimo sąlygoje. Tiek jau karštą sūnišką meilę, ištikimybę ir nepajudinamą klusnumą.

Dabar mums artinasi 500 metų sukaktis nuo šv. Kazi-

miero, dangiškojo Lietuvos Globėjo, mirties. Labai norėtume, kad Šventajam Tėvui būtų įmanoma aplankyti taip pat ir mūsų tėvynę. Manome, kad toks apsilankymas pakeltų dvasinį lietuvių gyvenimą.

Taip pat tikimės, kad neilgai trukus mūsų tautietis Garbingasis Dievo Tarnas arkivyskupas Jurgis Matulaitis, pasižymėjęs kantrybe, išmintimi, kilniu šventumu, Tavo, Šventasis Tėve, nepakeičiamu sprendimu bus apvainikuotas šventojo vainiku. Jau ir dabar Lietuvos tikintieji, pasitikėdami Dievo Tarno globa ir pagalba, gėlėmis ir žvakėmis puošia jo kapą, pamaldžiai jį lanko ir nuolat gerbia.

Palyginus su kitų tautų vyskupais, mes, Lietuvos vyskupai, sudarome tik mažą būrelį. Šiandien mūsų širdys apimtos liūdesio dėl to, kad šiame iškilmingame įvykyje negali dalyvauti mūsų mielas episkopas brolis Jo Ekscelencija Julijonas Steponavičius. Tačiau Tavo, Šventasis Tėve, gerumas, kurį esi nuolat mūsų Bažnyčiai parodęs, ir Tavo ypatingas rūpestis dvasiniu lietuvių likimu duoda vilties, kad sukludytas mūsų vyskupas, Dievui norint, netrukus bus grąžintas į vyskupiškas pareigas.

Tavo, Šventasis Tėve, apšaltisškasis palaiminimas, kurio karštai prašome ir kurio vaisiais labai pasitikime, bus dangaus malonių laidas mylimiems Kristuje mūsų kunigams, tikriesiems mūsų bendradarbiams, nešantiems darbo našą Bažnyčioje, Dievui ir Apaštalų Sostui, ištikimai liaudžiai ir visiems geros valios žmonėms, pagaliau visai lietuvių tautai, kuri tiekios priešingumų kankinama gina tikėjimą, išlaiko viltį ir savo uolia meile yra Bažnyčiai daug nusipelnusi.

(Vertimas iš lotynų kalbos teksto, išspausdinto "L'Osservatore Romano" 1983.IV.23, nr. 93).

Siųskime vaikus į Vasario 16 gimnaziją

Kelionę apmoka Vasario 16 gimnazijai remti komisija Toronte

L. TAMOŠAUSKAS

Išeivijoje jau girdime nusi-skundimų, kad mūsų jaunimui lituanistinių mokyklų vadovėliai jau persunkūs, nes trūksta lietuviškų žodžių, kad jaunimas lietuviškų knygų jau nemėgsta skaityti dėl tos pačios priežasties. Skaitome spaudoje nusiskundimų, esą greit nebebus kas rašo į lietuvių spaudą arba ją skaito, nes mūsų prieauglis auga su mažu lietuvių kalbos žodžium ir sugebėjimu lietuviškai rašyti. Tad einame ne tik prie lietuviškos spaudos bei veiklos sunykimo, bet ir lietuviybės išeivijoj išnykimo.

Dauguma tėvų stengiasi savo vaikus lietuviškai auklėti, siunčia juos į lituanistines mokyklas, bet kasdieninė ap-tinkama daugumos tėvų pastangas nugali, o per 3 val. į savaitę lituanistinėje mokykloje nedaug tegalima padidinti lietuvių kalbos žodžiumą ir išmokti lietuviškai taisyklingai rašyti bei kalbėti. Kaip tėvynėje likę mūsų giminaičiai pajėgia atsilaukti prieš surasinimo ir subedievinimo pastangas, taip čia mes turime išvengti aplinkos įtakos mūsų jaunimo nutautėjimui. O tokia vieta, kur to galima išvengti, yra Vasario 16 gimnazija. Joje mokantis ne tik pabėgama iš angliškos aplinkos, nuo angliškos televizijos, bet ir šešias dienas į savaitę be-

veik per metus reikia klausyti pamokų lietuvių kalba. Už tai ten per metus ar porą metų jaunuolis ar jaunuolė išmoks-ta taisyklingai lietuviškai rašyti, kalbėti ir skaityti. O tokių mums reikia kuo daugiau. Mūsų jaunimui vis labiau nutautėjant ir lietuviybei nykstant, net vienas toks lietuviškas raštingas jaunuolis-lė yra brangus. Todėl išeivijos tėvai turėtų savo vaikus siųsti į tą vienintelę išeivijoj lietuvišką gimnaziją.

Tėvai turi tik paduoti gimnazijos direktoriui prašymą, kad priimtų sūnų ar dukrą joje mokyti, ir užsimokėti už jų maitinimą bei išlaikymą bendrabutyje, kuris yra pedagogų prižiūrimas. Už mokslo mokėti nereikia. Jaunimui, vykstančiam ten mokyti kelionę lėk-tuvu ten ir atgal stengiasi apmokėti Kanadoje veikiant Vasario 16 gimnazijai remti komisija. Už maistą ir bendrabutį reikia mokėti apie 180 dol. į mėn. Dažnas mūsų tokią sumą išleidžia savo arba vaikų malonumams ar ištaiginges-niam gyvenimui.

Daugiau informaciją apie Vasario 16 gimnaziją galima gauti Vasario 16 gimnazijai remti komisijoj šiuo adresu: 236 Dovercourt Rd., Toronto, Ont. M6J 3E1 (tel. 531-4469) arba: Litauisches Gymnasium, Romuva, 6840 Lampertheim-Huettenfeld 4, W. Germany.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

NUTEISTAS TREČIĄ KARTĄ

Algirdas Strumskis "Tiesos" gegužės 7 d. laidoje beveik pusę puslapių paskyrė Viduklės parapijos klebono kun. Alfonso Svarinsko bylai, savo rašinį pavadinamas mintimis po teismo nuosprendžio. Esą baudžiamojon atsakomybėn jis buvo patrauktas š.m. sausio 26 d. už "įstatymų pažeidimus". Skaitytojams primenama, kad A. Svarinskas, dar būdamas klieriku Kauno kunigų seminarijoje, 1946 m. užmezgė ryšius su partizanų grupe ir pirmą kartą buvo nuteistas 1948 m. Atlikęs bausmę, tapo kunigu ir dirbo įvairiose parapijose. Esą jis vėl nesilaikė sovietinių įstatymų, puolė ateistus, valdžios organų darbuotojus. Dirbdamas kunigu Betygalos šventovėje, savo namuose telkė antisovietinę literatūrą, ją panaudodavo net savo pamoksluose. Už tai 1958 m. susilaukė antrosios bausmės. Šiame trečioji byla kun. A. Svarinskui buvo iškelta už "antisovietinę agitaciją ir propagandą". Jis nuteistas laisvės atėmimu septyneriems metams ir tremtimi trejiems metams. Esą šiame teisme taipgi buvo nustatyta, kad "antisovietinė agitacija ir propaganda" įstatymus pažeidė ir Kybartų šventovės kun. Sigitas Tamkevičius. Jam jau iškelta ir prokurorui perduota baudžiamoji byla.

SUKTI KALTINIMAI

A. Strumskis, juodindamas kun. A. Svarinską, užsimena apie jo su bendraminčiais sudarytą katalikų komitetą, skleidžiamą "šmeižikiškų dokumentus", kurie pasiekdavo užsienį. Esą kun. A. Svarinskas viename bute Maskvoje susitiko su užsieniečiais žurnalais ir pats jiems perdavė dokumentinę katalikų komiteto medžiagą. Kelis egzempliorius tokios medžiagos iš jo 1979 m. birželio mėnesį Kaune, A. Znamenskio bute, gavo kun. V. Cukuras, turistai iš JAV. Tą medžiagą surado ir konfiskavo muitininkai Maskvoje. Trumpai prasitarima, kad kun. A. Svarinsko teismam liudininke buvo pakiesta kun. V. Cukuro sesuo, bandžiusi teisinti tą medžiagą be didelio noro priėmusi savo broli. Esą tokia misija jam "buvo ne iš malonijū". Kaltintojams taipgi užkliuvo kun. A. Svarinsko vykdomas V. Petkaus gynimas, pastarojo kova už žmogaus teises. Pasak A. Strumskio, V. Petkaus veikla tepasizymėjo "sukčiaviu, girtaviu, jauniu tvirkiniu, antisovietine propaganda", o kun. A. Svarinskas jį vaizdavo kaip nekaltai nukentėjusį. Esą kun. A. Svarinskas šmeižė teisingumo organus nepagrįstais kaltinimais, kad jie nesiima jokių priemonių kovai su nusikalstumu, su kunigų ir šventovių užpildinimu, kad tai esanti sąmoninga bedievių akcija prieš tikinčiuosius. Atkiriui prieš kun. A. Svarinsko kaltinimus buvo pasirinktas Luokės parapijos klebono kun. L. Šapokas nužudymas. Visi trys jo plėšikai buvę suimti ir nuteisti.

JAUNIMAS IR VAIKAI

Teisme kun. A. Svarinskui buvo metamas kaltinimas, kad jis šmeižia sovietinamos Lietuvos jaunimą, jį pavadinamas "moraliniu purvu", užpildančiu kalėjimus ir pataisos darbų kolonijas. A. Strumskis, žinoma, nutylė, kad tokio "moralinio purvo" pavyzdžių netrūksta net ir oficialios komunistinės spaudos pranešimuose iš teismo salių apie vagystes, plėšikavimus, moterų bei mergaičių išniekinimus, jų bei kitų asmenų nužudymus. Esą kun. A. Svarinskas su savo bendraminčiais šmeižikiškai informuodavo užsienio istaigas, kad "pas mus, kaip reta kur pasaulyje, iš vaikų atimta daug pagrindinių teisių", kad "šiuo metu yra labiausiai diskriminuojami tikintieji vaikai". A. Strumskis, įsiekdamas propagandinio atkirkio, rašo: "Argi tai ne grubus šmeižtas? Juk visi žino, kad jeigu socialistinėje valstybėje ir yra kokia nors privileijuota klasė, tai ši klasė — vaikai. Tarybų valdžios atstovai niekada neskirstė ir neskirs to vaikų į tikinčiuosius ir netikinčiuosius ir nesiima jokių diskriminacinių priemonių. Tai darė pats A. Svarinskas, kurstydami tarp jų nesantaiką..." Taigi kaltas kun. A. Svarinskas, kad vaikams neleidžiama eiti į pamaldas šventovėse, patarnauti Mišioms, giedoti giesmes, barstyti gėles procesijose. Kaltas kun. A. Svarinskas ir už tai, kad ateizmui tarnaujantys mokytojai klasėse šaiposi iš tikinčiųjų mokslėjų, pažeidami konstitucijos pripažintą religijos laisvę — teisę tikėti ar būti ateistui. Ta teisė galioja tik ateistams, o tikintiesiems užkandami varžtai ir kompartijos propagandistų pašaipa. Ne nuostabu, kad tokiose aplinkybėse kun. A. Svarinskas su savo bendraminčiais buvo įsteigęs komitetą tikinčiųjų teisėms ginti ir kad už šią didvyrišką savo veiklą susilaukė septynerių metų kalėjime ir trejų metų tremtyje.

GRAŽINA KAUNA

Kauno apželdinimo trestas šį pavasarį yra pasiryžęs pasodinti puspenktą tūkstančio medelių, miesto parkuose ir aikštėse — septynis tūkstančius krūmių. Kaune sužydės pusantro milijono gėlių. Jos ypač bus gausios senjoje Laisvės alėjoje, kuri paversta pėsčiųjų bulvaru. Gėlės Kaunui auginamos šiltnamiuose. Jomis rūpinasi augintojos Judita Smailienė, Janina Damaševičienė, Verutė Ivanauskienė, Galina Norvaišienė ir Danguolė Naujokaitė. Hektaro plote auginamos 58 rūšių gėlės.

NAUJAS MIKRORAJONAS

Kupiškį padidins naujas Žemiečių mikrorajonas. Čia jau pastatytas 195 vietų bendrabutis, vienas 75 butų namas ir du namai po 22 butus. Žemiečių mikrorajonas turės savo paroduvę, vaikų darželį. Netoliese statoma 200 vietų centrinė rajono ligoninė, greitosios pagalbos stotis.

V. Kst.

Dalis Vankuverio lietuvių, dalyvavusių Gavėnios rekolekcijose, kurias vedė kun. K. Pugevičius 1983 m. kovo 19 d.

HAMILTON

VYSK. VALANČIUS MOKYKLA

gegužės 14 d. baigė 34 mokslo metus. Iškilmeje dalyvavo mokyklos globėjai, mokinių tėveliai ir nemažai svečių. Mokyklos globėjas kun. J. Liauba, OFM, per Mišias pasakė jauniesiems skirtą pamokslą. Po to visi rinkosi į Jaunimo C. salę, kur mokyklą baigusiems buvo įteikti pažymėjimai, o laimėjusiems piešimo ir dionaršio rašymo varžybas — dovanos. Šiemet X-tąjį skyrių baigė: Sandra Ciparytė, Dana Grajauskaitė, Linas Kamaitis ir Onutė Žukauskaitė. Baigusius sveikino mokyklos ved. V. Stanevičienė, AV par. klebonas kun. J. Liauba, Bendruomenės pirm. K. Deksnys, "Talkos" v-bos pirm. J. Stankus ir KLB švietimo komisijos pirm. Irena Ross-Graboskaitė. Dienoršio rašymo varžybose dalyvavo visi mokiniai. Darbelių įvertinimo komisiją sudarė D. Gutauskienė, L. Stungevičienė ir K. Milešis. Lituanistinio kurso XI-tą klasę, veikiančią vakarais, baigė Stasys Kareckas, Loretta Mačytė, Rūta Sadauskaitė ir Silvija Stonkutė. Šiemet visi mokiniai buvo apdovanoti visokiausiomis dovanėlėmis, nes mokykla turėjo gerus finansinius metus ir buvo stipriai sušelpa mūsų lietuviškųjų institucijų. Tylos minutė buvo prisimintas šiemet miręs buvęs pirmasis Vysk. Valančiaus mokyklos ved. J. Mikšys ir pagerbtas bei apdovanotas šiai mokyklai 5 metus vadovavęs K. Milešis. Mokslo metus mokykla baigė su 59 mokiniu. Joje dirbo 7 mokytojai. Šią gražią iškilmę sklandžiai tvarkė mokyklos tėvų komiteto pirm. B. Mačys.

SIBIRINIAI TREMIMAI bus prisiminti birželio 12, sekmadienį, AV šventovėje. Šitie minėjimai anksčiau buvo rengiami kartu su latviais ir estais. Buvo bandoma plačiau išeiti į viešumą. Dabar tai bendro minėjimo tradicija yra nutrūkusi.

NAUJAJAM AV PARAPIJOS KLEBONUI kun. J. Liaubai suteiktas parapijiečiai suruošė gegužės 15, sekmadienį. Renginys praėjo su dideliu dvasiniu pakilimu. Jaunimo C. salė buvo pilnutėlė žmonių. Iš kitur buvo atvykę 5 kunigai. Čia naujasis klebonas buvo pasveikintas ir apdovanotas dovanomis. Pasveikinimo žodį tarė parapijos tarybos pirm. Alf. Stanevičius, vakaro programai vadovavo K. A. kšys ir jo žodelį tarė visi svečiai kunigai. Visų Hamiltono organizacijų vardu kalbėjo Bendruomenės pirm. K. Deksnys.

Dalyvavusieji buvo pavaišinti St. A. Petkevičių paruošta gardžia vakariene. Buvo ir meninė dalis, kurią atliko sol. Anita Pakalniškytė, akompanuojant Lindai Marcinkutei, mergaičių "Aido" choro septynios dainininkės, vad. Dario Deksnys-Powell, padainavo keletą dainelių, L. Stungevičienė paskaitė apie parapijinį gyvenimą savo sukurty kupletų. Dovanų klebonui buvo įteikti — tautiniai raštais papuošta stula, rašomoji mašinėlė ir du balti balandžiai. Mikšys apie balandžius paaiškino, kad tai esą meilės ir prisirišimo simbolis. Paukštelius labai mylėjęs ir šv. Pranciškus, kurio įsteigtam ordinui priklauso ir mūsų naujasis raštais papuošta stula, rašomoji mašinėlė ir du balti balandžiai. Mikšys apie balandžius paaiškino, kad tai esą meilės ir prisirišimo simbolis. Paukštelius labai mylėjęs ir šv. Pranciškus, kurio įsteigtam ordinui priklauso ir mūsų naujasis raštais papuošta stula, rašomoji mašinėlė ir du balti balandžiai.

KARALAITES hamiltoniečiai turi dvi — Ramoną Ciparytę ir Rūtelę Kamaitę, kurios pasidalino titulu ir pinigine premija. Bendruomenės valdyba, kuri organizavo karalaitės rinkimus, atsiradus tik dviem kandidatėms, nutarė jas abi Hamiltono lietuvių karalaitėms ir paskelbti.

I KANADOS LIETUVIŲ ŠAULIŲ SUVAŽIAVIMA, kuris įvyko per Viktorijos dienos savaitgalį Montrealyje, iš Hamiltono buvo nuvykę 12 šaulių su savo kuopos pirm. P. Kanopa.

TRADICINĖ JONINIŲ GEGUŽINĖ ir šiemet yra rengiama šaulių toje pačioje vietoje — už Kaledonijos Giedraičio klubo stovyklavietėje birželio 26, sekmadienį.

SU PIRMA EKSKURSIJA į Lietuvą išvyko K. Januškevičienė, G. Cibienė, St. Jankauskienė ir E. Simaitienė. Jos ten žada prabūti dvi savaites.

AUŠRA PLEINYTĖ sėkmingai baigė verslo administraciją Mohawk kolegijoje.

ST. ANT. JANKAUSKŲ brovaičiui Mariui Sidlauskui, neseniai atvykusiam iš Lenkijos, buvo surengtos sutiktuvės. Nemažas būrelis tautiečių pasveikino naująjį kanadietį ir įteikė jam, kaip muzikantui, gražią gitarą.

ALDONA GEDRIMAITĖ, McMaster universitete bebaigianti humanitarinių mokslų studijas, susižiedavo su inž. Linu Butkiu iš Kalifornijos.

ELENA IR PRANAS CIPARIJAI atšventė savo vedybų 20 metų sukaktį. Pokylį suruošė jų dukros. Dalyvavo apie 70 svečių. K. M.

"AIDO" KONCERTAS — šokiai balandžio 30 d. praėjo su labai gražiu pasisekimu. "Aidas" yra labai dėkingas Montreolio mergaičių chorui "Pavasaris" ir jų vadovams už atvykimą bei prisidėjimą prie šio vakaro pasisekimo. Taip pat rengėjai yra dėkingi aukotojams už laimes staliukus, labai gausius laimėjimus mažajai loterijai, o visoms ponios — už pyragus bei tortus. Gausiai aukojo pinigais loterijai: \$30 — P. S. Gaidauskai iš Rodney, \$20 — J. Dubinskas, \$10 — V. Morkūnas, \$5 — K. Milešis, J. Lekutis, E. Siman, V. A. Papanavičiai, G. Kazemekienė, P. Lauskas, \$3 — I. Vasiliauskienė, V. Agurkis. "Aidas" visiems aukotojams ir vakaro dalyviams nuosirdžiai dėkoja.

SOL. ANITA PAKALNIŠKYTĖ, įvertindama "Aido" pastangas, paaugojo \$75 jo veiklai. "Aidas" nuosirdžiai dėkoja. J. P.

• Užsakykite "Tėviškės Žiburius" kaip dovaną jaunavėdžiams, draugams, pažįstamiems

BOOKBINDING STUDIO

"SAMOGITIA"

(lietuvis savininkas)

telefonas 625-2412

P.O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavoje namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antadieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v. iki 5 v.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p., penktadieniais nuo 10 v. iki 7 v., šeštadieniais nuo 9 v. iki 12 v. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 7 1/4%
kasdienes palūkanas
už santaupas 7%
term. depoz. 1 m. 9 1/2%
term. depoz. 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9 1/2%
90 dienų depozitus 9 1/4%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 11%
asmenines paskolas 13 1/2%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Sutikusių daugelyje lietuvių kolonijų susilaukė ketvirtoji gen. Stasio Raštikio atsiminimų knyga "Lietuvos likimo keliais", pratesianti du tomus "Kovose dėl Lietuvos", trečią tomą "Ivykiai ir žmonės". Algirdo Gustaičio pranešimu, ketvirtos tomo "Lietuvos likimo keliais" sutiktuvės Los Angeles bei apylinkių lietuviams gegužės 1 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė lietuvių akademikai skautai ir vietinė Lietuvių Bendruomenė. Apie naująją gen. S. Raštikio knygą kalbėjo istorikas Vincas Trumpa. Pats autorius dėl nesveikatos knygos sutiktuvėse negalėjo dalyvauti. Iš rašo juos teleleje buvo išklausyta jo padėka leidėjams, sutikusiųjų organizatoriui, paskaitininkui ir dalyviams.

A. a. kun. Anastazas Valančius balandžio 15 d. mirė Čikagos Cicero priemiestyje. Velionis buvo gimęs Čikagoje 1904 m. spalio 7 d., studijavęs Mundeino kunigų seminarijoje, kunigu įšventintas 1930 m. balandžio 26 d. Dirbo Nekalto Prasidėjimo, Šv. Jurgio, Šv. Kryžiaus, Šv. M. Marijos Gimimo lietuvių parapijose. Nuo 1953 m. vadovavo Šv. Mykolo parapijai šiaurinėje Čikagos dalyje. Pensijon buvo išėjęs prieš keletą metų. Velioniu teko redaguoti "Vyti", dirbti Lietuvos vyčių bei kitose organizacijose. Gedulines Mišias balandžio 18 d. su būriu kunigų koncelebravo kardinolas J. Bernardinas, naujasis Čikagos arkivyskupas. Po pamaldų velionis palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Dr. Stasys Bačkis, Lietuvos atstovas Vašingtone, paskelbė padėką aukotojams už dokerius pasiuntinys rūmams atnaujinti. Iki š.m. gegužės 1 d. vajaus komitetas buvo pasiryžęs surinkti \$120,000, reikalingų numatytam rūmų atnaujinimui, o gavo \$127,262,13. Numatytas lėšų telkimas įvykdytas su kaupu. Bus paruoštas specialus leidinys su aukotojų sąrašais ir išlaidų apyskaita.

Nekaltai Pr. Marijos vienuolijos seselių kapelinu Putname ilgus metus buvo a. a. kun. Stasys Yla. Jį dabar pakeis kapelinu paskirtas kun. dr. Valdemaras Cukuras; buvęs Šv. Kazimiero parapijos klebonas, R.I.

Kolumbija

A. a. kun. Vaclovas Vaičiūnas, buvęs lietuvių kolonijos kapelinas 1948-59 m., staiga mirė Bogotoje gegužės 2 d. Velionis palaidotas gegužės 3 d. Gedulines Mišias su dešimtimi kunigų koncelebravo pagalbininkas arkiv. Emilio de Brigard. Laidotuvsė dalyvavo Bogotos lietuvių ir vietinai gyventojai.

Argentina

Bernardas Survila yra pasižymėjęs madingų drabužių kūrimu Buenos Aires mieste. Jis čia turėjo savo siuvyklą ir drabužių parduotuvę, kurias buvo uždaręs dėl sunegalavusios sveikatos. Pasveikęs vėl pradėjo kurti ir siūti drabužius kitose patalpose. Devintasis televizijos kanalas kovo 26 d. laidoje "Elegancijos menas" yel rodė B. Survilos sukurtus modernius drabužius. Jam daug padėjo žmona Vladė Malėlaitė-Survilienė.

Australija

Jaunimo Dienas Australijos sostinėje Kanberoje balandžio 14 d. surengė Australijos lietuvių Jaunimo Sąjungos Kanberos skyrius vietiniame Lietuvių Klube. Įvadinį žodį tarė skyriaus pirm. J. Šliogeris. Dalyvius sveikino Australijos lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. B. Prašmutaitė, ALB Kanberos apylinkės pirm. A. Balsys. Išsamiai buvo aptartas artėjančias V PL Jaunimo Kongresas. Priimta rezoliucija, pasisakanti už VI-jo kongreso surengimą Australijoje. Čikagon netgi bus nusivėžtas to kongreso projektas, kad būtų susilaukta platesnio pritarimo. Lietuvių Jaunimo Dienose Kanberoje paliesta daug aktualių klausimų. A. Stepanienė kalbėjo apie dvikalbiškumą, D. Sadauskaitė — apie atstovavimą laisvajai Lietuvai, S. Maljauškas — apie tautą ir tautinį apsisprendimą, R. Sabeckis — apie tautos ir tautybės klausimus, J. Šliogeris — apie Lietuvos valstybingumą, V. Pužaitė-Howe — apie tautinę išraišką mažoje kolonijoje.

Sydnejaus Lietuvių Gydytojų Draugija savo reikalus aptarė metiniame posėdyje gegužės 1 d. Lietuvių Namuose. Iš pareigų pasitraukė ilgametis pirm. dr. I. Venclovas, išd. sekr. dr. B. Jarembauskienė. Nauja valdy-

bos pirmininke buvo išrinkta dr. Genovaitė Kazokienė, išd. sekr. — dr. Rūta Kavaliauskaitė-Gray.

Britanija

DBLS Birminghamo skyriaus nariai savo reikalus aptarė metiniame posėdyje balandžio 17 d. Kilo mintis, kad Birminghamo lietuvių galėtų surengti Kražių skerdynių minėjimą. Tai būtų originalus renginys, nesuilauskė dėmesio kitose lietuvių kolonijose. Lėšų galbūt pavyktų gauti iš DBLS centro Londone. Skyriaus valdyba buvo papildyta vienu nariu — M. Linkevičium. Dabar ją sudaro: pirm. P. Bukauskas, vicepirm. M. Linkevičius, sekr. S. Jezerskis, išd. V. Remeika. Revizijos komisjon išrinkti B. Vaskelis ir S. Starka.

DBL Sąjungos tarybos prezidentas pasiskirstė pareigomis. Jo pirmininku bus Rimantas Šova, vicepirm. — Anicetas Bučys, sekr. — Juozas Levinskas, nariais — Nijolė Vainoriūtė ir Kazimieras Bivainis.

Italija

Romoje yra leidžiamas biuletenis "Elta-Press" italų kalba. Skaitytojus jau pasiekė š. m. 3 nr., kurin įjungtas "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" 55 nr., išverstas biuletinio leidėjo ir red. prel. Vinco Mincevičiaus. Įvadinime straipsnyje jis primena, kad šiuo pernykšiu "LKB Kronikos" numeriu buvo užbaigtas brežnevinis Katalikų Bendrijos persekiojimo laikotarpis okupuotoje Lietuvoje. "Elta-Press" viršelis yra papuoštas JAV prez. R. Reagano rašto kopija. Tuo raštu jis šiemet buvo paskelbęs Lietuvos nepriklausomybės dieną.

Vokietija

Hamburge yra įsteigta šios apylinkės lietuvių savišalpos grupė. Jos neseniai išrinktą valdybą sudaro: pirm. I. Sragauskis, vicepirmininkai R. Baliulis ir A. Mašildauskienė, sekr. E. Banėvičienė ir išd. A. Gedvilas; kontrolės komisija — K. Mašildauskas ir E. Baliulienė. Pernai buvo turėta 3.954,59 DM pajamų ir 2.992 DM išlaidų. Šiemetinė veikla pradėta su 962,59 DM likučiu. Savišalpos grupė remia vargan patekusius tautiečius ir kultūrinę lietuvių veiklą. Grupė turi 23 narius.

Vasario 16 gimnazija susilaukė naujos lietuviškos šeimos. "VLB valdybos informacijų" biuletenis velykiniame šių metų numeryje praneša, kad kun. Jonas Dėdinas 1982 m. gruodžio 30 d. nedidelėje Huettelfeldo katalikų šventovėje sutuokdimo gimnazijos mokytoją Joaną Vaičiulaitę su gimnazijos auklėtinu Robertu Slaviku. Vestuvės atšvėstos, Vasario 16 gimnazijos patalpose su lietuviškomis tradicijomis — vartų užkėlimu, piršli suvadinusiu direktoriu mi. A. Šmitu, svoid — M. Šmitiene. Trūko tik Vašingtono gyvenančių jaunosios tėvų — Joanos ir Antano Vaičiulaičių. Jiems atstovavo Huettelfeldan atsistą vyriausioji dukra Danutė. Sekančią dieną lietuvių vestuvių dalyviai įsijungė į N. Meti sutikimą toje pačioje Vasario 16 gimnazijos salėje.

Lenkija

Lenkijos lietuvių ruošiasi S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą bei tragiškos mirties penkiasdešimtmečiui. Algirdo Nevulio pranešimu "Aušroje", sukakties renginiais rūpinasi Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos centro valdybos sudarytas specialus trylikos asmenų komitetas. Pagrindinis minėjimas įvyks liepos 17 d. prie žuvusiųs lakūnams skirtą paminklą Pšėelnie (buvusiame Soldine). Paminklas jau baigiamas atnaujinti. Anksčiau jis turėjo įrašą: "Čia žuvo lietuvių lakūnai — Atlanto nugalėtojai" lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis. Dabar įrašas papildomas ir lenkų kalba. Šiems įrašams akmeninėje paminklo dalyje reikiama apie 400 iš bronzos pagamintų raidžių. Gožovo vaivadijos piliečių komitetas sutiko savo lėšomis išleisti sąlanką lenkų kalba apie S. Darių ir S. Girėną. Patys lietuvių išleis pagal J. Glušausko projektą pagamintą bronzinį ženkluką. Gožovo vaivadijon bus pasiūstas vienas lietuvių ansamblis, kurio du koncertai bus skirti lenkam, o trečias įvyks prie paminklo. Iš Kauno istorijos muzėjaus tikimasi gauti nuotraukų parodomis apie S. Dariaus ir S. Girėno skrydį. Tikimasi, kad Lietuvos kino studija atsitys meninį savo filmą "Skrydis per Atlantą", kurį bus galima rodyti Lenkijoje gyvenantiems lietuviams.

Simon's Travel

kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

10 DIENŲ LIETUVOJE!
siūlome jaunimui rugpjūčio 6 – rugpjūčio 20

13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!

Gegužės 19	Liepos 7	Rugsėjo 1
Gruodžio 26	Liepos 21	Spalio 6
Birželio 23		Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo datos. Kelionės yra vienos ar dviejų savaitių maršrutu – Vilnius arba Vilnius ir kiti Europos miestai. Visos kelionės lydimos savininkų arba patyrusių palydovų

* Nuperkame automobilius bei kitus daiktus giminėms Lietuvoje
* Nuperkame kooperatinius butus
* Sutvarkome dokumentus iškvietimams
* Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyrai ar žmonai
Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-98676 TOR

Istaigos savininkai Vytas ir Audronė Siminavičiai
(Kelionių istaigos registracijos numeris — 1835961)

The Marlatt

laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Šių metų Velykų proga Lietuvos Tautodailės Institutas surengė margučių parodą Toronto miesto rotušėje. Iš kairės: miesto burmistro žmona p. EGGETON, A. VAITONINEN, L. NAKROŠIENĖ, miesto burmistras EGGETON, A. ZANDERINEN, Yoko burmistras p. TONK. Kitataučiai domėjosi lietuvių menu

Mūsų kaimynai ir broliai latviai

P. LELIS

Nuo viduramžių iki 1721 m. latvių gyvenamas kraštas vadinosi lotynišku vardu Livonia. Tais metais rusams jų užvaldžius, buvo pavadintas Pabaltijo kraštu (Pribaltijiskij kraj) ir padalintas į tris gubernijas. Tų gubernijų pavadinimai, paimti iš vokiečių kalbos, atitiko nuo seniai ten gyvenusias Baltijos tautų gentis — kurlius (Kurlandija), lyvius (Livlandija) ir estus — (Estlandija). 1920 m. nustatant sieną tarp Estijos ir Latvijos, Livlandijos gubernija padalinta pagal gyventojų tautybę maždaug per pusę. Kuršiai ir lyviai (arba lybiai, dėlto ir uostas Libava) sulatvėjo. Latvių gyvenamo krašto pavadinimas Latvija atsirado tik po I D. karo iškovojo savo nepriklausomybę. Anksčiau mūsų ūkininkai Latviją vadino Kurlandija.

Latviai anksčiau neturėjo savo valstybės — nuo viduramžių buvo valdomi svetimųjų — vokiečių, švedų, rusų, lietuvių-lenkų. Latvių tautos istorija betgi yra turtinga, o jų kova už nepriklausomybę įdomi ir pamokanti.

Kuršo kunigaikštija

Vokiečių Livonijos ordinas, valdęs latvius apie 300 metų, 1561 m. buvo panaikintas. Švedai, pasigrobę Suomiją, užėmė ir Livoniją. Po to ilga laiką ėjo grumtynės dėl Livonijos tarp Švedijos, Rusijos ir Lietuvos-Lenkijos valstybės. Pagaliau švedams pralaimėjus mūšį prie Poltavos, Livoniją užėmė rusai.

Iš Livonijos dalies tarp Dauguvos upės ir Baltijos jūros susidarė Kuršo kunigaikštija (hercogija) su sostine Mintauja. 1557 m. Kuršo kunigaikštija pateko į Lietuvos globą kaip vasalas. (Kunigaikštis Platenbergas pasidavė DLK Zigmantui Augustui Pasvalyje).

Septynioliktoje šimtmečio toji kunigaikštija praturtėjo, ypač valdant vokiečių kilmės kunigaikščiui Jokūbui 1640-1682. Jis iškelė pramonę, laivų statybą, įsteigė prekybos laivyną ir užmezgė draugiškus ryšius su V. Europos valstybėmis. Kunigaikštija pasidarė gana stipri, įsigijo kolonijų: Karibų jūroje — Tobago salą 1645-65, V. Afrikoje — Gambiją 1651-65. Ji pradėjo silpnėti, kai švedai pradėjo karus su Lenkija. 1658 m. švedai užėmė Mintaują ir pagrobė kunigaikštį Jokūbą. Nors 1660 m. jį grąžino į sostą, bet kunigaikštija buvo jau silpna. Jo įpėdiniai dar kurį laiką ją palaikė, ypač jos dvaro puošnumą ir santykius su karališkomis Europos dinastijomis. Kuršo kng. Fridrichas-Vilhelmas vedė rusų caro Petro I dukterėčią Oną, kuri 1730 m. buvo išrinkta Rusijos imperatore. Tada rusų įtaka Kurše buvo sustiprinta, ir valstiečiai pateko į baudžiavą.

Po 1795 m. Lenkijos-Lietuvos valstybės trečiojo padalinimo ir Kuršas teko Rusijai. 1817 m. baudžiava buvo panaikinta, bet latviai valstiečiai negavo žemės. Jieškodami darbo, plūdo į miestus. Tas plūdimas į miestus išėjo į gera, nes jis žymiai padidino latvių gyventojų skaičių miestuose. Pz. prieš I. D. karą Rygoje iš 500.000 gyventojų 200.000

buvo latviai. (Lietuvoje baudžiava panaikinta 50 metų vėliau; valstiečiai gavo žemės, bet tai išėjo į blogą: prisirišę prie savo žemelės, jie vargo, į miestus neplūdo; dėlto Lietuvos miestus užvaldė svetimtariai. Pz. Vilniuje gyveno tik 2% lietuvių, Kaune 15%. Šiauliuose ir Panevėžyje 30%).

Kurše ir kitose latvių gyvenamose srityse vokiečių bajorija pasidarė valdantis luomas, kurį carinė valdžia protegavo. Tik XIX š. prasidėjo tautinis latvių judėjimas, kuris 1918 m. atvedė Latviją į nepriklausomybę.

Nepriklausomybės kovos

Jau nuo 1915 m. latviai turėjo savo kariuomenės užuomazgą ir nemažą karininkų kadrą. Tais metais rusų karo vadovybė leido latviams sudaryti devynis pulkus ginti Rygą nuo vokiečių. Tie latvių pulkai laikė vokiečius prie Rygos vienerius metus. Po 1917 m. spalio revoliucijos dauguma tų pulkų perėjo į bolševikų pusę, nes, caro kariuomenei suirus, niekas jais nebesirūpino. Tik Leninas suprato jų padėtį, sumanė jų karinę jėgą panaudoti revoliucijai ir juos gerai aprūpino.

Revoliucijos metu tie latviai, ypač kariškiai, iškilo ir užėmė augštas vietas. Pz. M. Lacis buvo Dzeržinskio dešinioji ranka, plk. Bergs pašalino laikinę vyriausybę, užėmė Žiemės Rūmus, plk. Vaceitis su dviem latvių pulkais numalšino Maskvoje perversmą, J. Petersons išvaikė steigiamąjį seimą, Alksnis buvo sovietų aviacijos viršininkas, Eiche, Eidemanis, Feldmanis — Raud. Armijos vadai, Radzutakis, broliai Mežlaukai — politiniai komunistų vadai. Kiti žymesni vadai — J. Peters, O. Berzins, Piece, Kaktins, Mieziis, Ozolins, Smilga ir šimtai kitų. Visi jie 1936-39 m. laikotarpyje buvo Stalino sušaudyti.

1919 m. sausio 3 d. vokiečiams pasitraukus iš Rygos, bolševikų armija, kurios trečdalis sudarė latviai, užėmė Rygą ir brovėsi gilyn į Latvijos teritoriją. Tai armijai vadovavo latvių plk. Vacetis, o politiniu komisaru buvo Stučka. Tautinė latvių kariuomenė buvo dar persilpną priešintis. Susidariusi Rygoje Ulmanio vyriausybė pasitraukė į Liepoją kur tebešeimininkavo vokiečiai, vadovaujami gen. von Goltz.

Išskyrus Liepojos sritį, beveik visą Latviją užėmė bolševikai. Gegužės 10 d. vokiečių šalininkai padarė perversmą, suėmė Ulmanio ministrus ir sudarė provokišką Niedros vyriausybę. Pats Ulmanis, anglų karinei misijai padedant, pasislėpė karo laive "Saratov" kur išbuvo du mėnesius, kol praėjo "šturmas".

Tautinės latvių kariuomenės vadas plk. Balodis ignoravo Niedros vyriausybę ir suėjo į konfliktą su vokiečiais.

Vietos vokiečių kunigaikštis Lieven suorganizavo 3000 karių dalinį vadinamą "Landeswehr", kuris veikė kartu su latviais prieš bolševikus. Ši jungtinė armija pradėjo stumti bolševikus atgal ir artinosi prie Rygos. Kad užbėgtų latviai už akių, gen. von der Goltz pasiskubino su savo geležine divizija ir užėmė Rygą gegužės 22 d. (Tą pat die-

na lietuvių kariuomenė užėmė Panevėžį).

Į Rygą tuoj persikėlė Ulmanio vyriausybė, o Niedra liko užmirštas Liepojoje. Anglų karinės misijos vadas gen. Gough įsakė gen. v.d. Goltzui pasitraukti iš Rygos. Šis pasitraukė, bet įsakė vokiečių suorganizuotai iš rusų belaisvių Bermonto armijai užimti Rygą. Kai Bermontas su 15.000 karių artinosi prie Rygos ir jau buvo užėmęs priemiestį Daugavgrivą, anglų adm. Cowan pasiuntė jam ultimatumą — pasitraukti nuo Rygos. Neišpildžius ultimatumo, adm. Cowan pradėjo iš karo laivo bombarduoti tą priemiestį, ir Bermontas turėjo pasitraukti.

Balodžio vadovaujama latvių kariuomenė turėjo jau 33.000 karių ir visokių ginklų, įskaitant tankus, kuriuos jiems anglai pristatė. Ji buvo jau tiek stipri, kad pajėgė ne tik apginti Rygą, bet ir išvyti iš Latvijos bolševikus su bermontininkais. Vokiečiai pasitraukė patys, Santarvės valstybėms įsakius.

Karinės pajėgos

Pagal pačių latvių šaltinius (Latvijas atbrivošanas kara vesture — Latvijos laisvės kovų istorija) 1919 m. latviai turėjo tokias karines pajėgas: keturias pėstininkų divizijas, partizanų "briva liguma" pulką 2.200 karių, Landeswehrą apie 3.000 ir 470 raitelių, iš viso 69.200 kareivių ir karininkų. Ginklų: 59 sunkiąsias patrankas, 33 minosvaidžius, 270 kulkosvaidžių, 320 automatinių šautuvų, 3 šarvuotus traukinius.

(Pagal gen. S. Raštikio atsiminimų III t., baigiantis nepriklausomybės karams atsikuriančios Baltijos valstybės turėjo: latviai — 76.000 karių, 90 patr., 700 kulkosv., 5 šarv. traukinius, 19 lėktuvų; estai — 74.500 karių, 120 patr., 500 kulkosv., 10 šarv. traukinių, 28 lėktuvus; lietuviai — 60.000 karių, 48 patr., 450 kulkosv., 1 šarv. traukinį, 18 lėktuvų).

Vokiečių Landeswehrui, kovojant su latviais prieš bolševikus, vadovavo anglų plk. Alexander, vėliau pagarsėjęs karo vadas Italijoje 1944 m., o po karo buvo Kanados gen. gubernatorium.

Prieš latvius rytų fronte stovėjo 15-toji bolševikų armija. Frontas buvo nuo Pskovo iki Polocko. Tos armijos sudėtyje buvo Petrapilio brigada, dvi brigados iš III ir IV divizijų ir raitelių divizionas. Iš viso 6.600 pėstininkų ir 570 raitelių. Jie turėjo 60 patrankų ir 4 šarv. traukinius.

Pėstininkų bolševikai turėjo mažiau už latvius, bet jų artilerija buvo dusyk stipresnė. Be to, bolševikai galėjo visuomet savo karių skaičių didinti, o latviai nebeturėjo iš ko.

Dešiniame Dauguvos krante prieš lenkus stovėjo 53-ji bolševikų divizija ir dvi 4-tos divizijos brigados. Latviai susijungė su lenkais 30 km į rytus prie Skalupės upės. Daugpilis buvo paimtas 1920 m. sausio 3 d., Rezeknė — sausio 6, o Latvijos — Sovietų Sąjungos siena pasiekta 1920 m. vasario 5 d. Tuo metu Latvijoje buvo 1.8 milijono gyventojų.

Latvijos nepriklausomybės kovose žuvo 3040 latvių karių. Tos karo aukos padėjo latviams sukurti savo valstybę etnografinėse sienose.

O visdėlto taip nėra

A. a. dail. A. Dociaus pomirtinis dešimtmetis

A. KALNIUS

Žmogus mirė, tai, regis, imtum ir pasakytum: laimingos jam kelionės į aną didį ir ramų pasaulį, kur nėra "verksmo ir dantų griežimo". Bet taip nesisako ir gana: čia pasilikę jo mylimieji, draugai ir pažįstami jį vistiek prisimena, skaičiuoja jo iškeliavimo metus, ogi savąjį gyvenimą jam skyrę skausmingai apgailli prarastas bendrystės dienas, už jį meldžiasi ir linki jam laimės ten už augstųjų tolių.

Taip yra su visais mus palikusiais, taip yra su a. a. dail. Alfonsu Docium, kuriam 1983 m. gegužės 29 d. sueina 10 metų nuo jo mirties. Ilga metų eilė, žinoma, net ir mylimiesiems sušvelnina atminties dūžius, betgi jie vis labiau ir labiau pagilina jų vienaatvęje patiriamą nedalią, dažnai labai skaudžią ir prašalalčių nesuprantamą.

Savo mylimo vyro netekimą, be abejonės, sunkiausiai pergyvena jo žmona, bet jį jaučia ir jo draugai, ypač tie, kuriems kadaise teko su juo nuoširdžiai dalintis kūrybinėmis mintimis, patirti jo gilų meno perpratimą, tačiau neišdidų, nesiekiantį asmeninio įvertinimo, o veikiau pagarbą iškeliantį savo kolegų

dailininkų kūrybinius laimėjimus.

Nors šis dailininkas duoną pelnė dirbdamas komercinio meno srityje, bet lengvai nepraleisdavo savo laisvalaikį, vis atsidėdavo dailiojo meno kūrybai. Dėlto dar ir dabar gausiu jo kūrybinių palikimų mielai pasinaudoja ne vienas meno mėgėjas.

Iškilaus dailininko netekimą apgalėtinai pergyvena ir tremties lietuviai, nes prarado darbštų kultūrininką, kuris taip labai reikalingas ne tik jų kultūriniam poreikiams, bet ir pavergtos tėvynės.

A. a. Alfonsas Docius gimė 1916 m. lapkričio 12 d. Kėdainių apskrityje, kur įgijęs pradžios ir vidurinį mokslą, įstojo į Kauno meno mokyklą, vėliau — į Vilniaus dailės akademiją ir joje įgijo skulptoriaus diplomą. Jo vyresnysis brolis Jonas taip pat buvo įžymus dailininkas, anksčiau už Alfonsą miręs Lietuvoje.

Juno Beach, Florida

MOTINOS DIENA paminėta gegužės 1 d. Pamaldas laikė kun. V. Piktura St. Paul of the Cross šventovėje. Minėjimas su menine dalimi ir vaizdais įvyko metodistų salėje.

PASKUTINĖS PAMALDOS lietuviams prieš vasaros karščius atlaikytos gegužės 22 d. Pamaldų sezonas vėl prasidės lapkričio 6 d.

N. METU SUTIKIMAS nutartas rengti organizacijų atstovų posėdyje pas A. V. Biliūnas. Sudarytas rengėjų komitetas: pirm. J. Mildzius, A. Biliūnas, V. Biliūnas, V. Mickus, L. Staškūnas. Pelnas bus skiriamas Vasario 16 gimnazijai.

BALFŲ GEGUŽINĖ įvyko balandžio 23 d. Singer saloje. Dalyvavo 70 asmenų. Gauta \$450 pelno.

NBC TELEVIZIJOJE kovo 31 d. pasirodė Klara Viršukienė ir 5 minutes rodė bei aiškino velykinių margučių meną.

VLIKO PIRM. DR. K. BOBELIS lankėsi balandžio 9 d. ir metodistų salėje padarė pranešimą apie Lietuvos laisvinimo bylą.

RAŠYTOJAS J. KRALIKAUSKAS su savo žmona čia atostogavo tris savaites.

VIETOS LIETUVIŲ BIULETENI "Floridos Lietuvių Rytinio Pakraščio Žinios" redaguoja Stasys Balčiūnas. Ž.

Dail. ALFONSAS DOCIUS, miręs prieš 10 metų Nuotr. V. Mažello

ŠV. KAZIMIERO 500 METŲ MIRTIES SUKAKTĮ MINĖSIME ROMOJE

1984 metų kovo 4 dieną

Šv. Kazimiero 500 m. sukakties centrinis komitetas rengia lietuvių kelionę į Romą. Į šią kelionę kviečiami jungtis lietuviai iš JAV ir Kanados. Išvykstama iš Niujorko 1984 vasario 26 d., grįžtama kovo 5 arba kovo 12 d.

Kelionės kaina iš Niujorko: vienai savaitei \$965
dviem savaitėm \$1,455
(asmeniui, kambaryje gyvenant dviese).

Keliaujantiems iš kitų miestų pridėtinis mokestis:

\$300 — iš Los Angeles,

\$200 — iš Čikagos ir Floridos,

\$150 — iš Klevelando, Detroito, Toronto, Montrealio.

(Dėl pridėtinio mokesčio iš kitų miestų prašome teirautis agentūroje "Vytyt"). Kainos nustatytos pagal galiojančius tarifus 1983.V.1.

Į kainą įeina:

- * Kelionė lėktuvu Niujorkas-Roma-Niujorkas "Pan American" linija
- * Transportacija iš aerodromo į viešbutį ir atgal Romoje
- * Pirmos klasės viešbutis 7 naktims Romoje
- * Lengvi pusryčiai ir pietūs kiekvieną dieną
- * Visi valstybiniai ir patarnavimo mokesčiai
- * Lagamino pervežimas
- * Angliškai ir lietuviškai kalbą grupės vadovai
- * Apžiūrėjimas įdomesnių vietų, įskaitant audienciją pas Šv. Tėvą
- * (Išjimo mokesčiai įskaityti į kainą)
- * Kelionės suplanavimas, paruošimas, vykdymas

Kelionę galima pratesti iki dviejų savaičių. Antrąją savaitę bus aplankyta: Florencija, Venecija, Assisi, Milanai. Visuose miestuose aplankomos įdomesnės vietos (Venecijoje plaukiama gondolomis). Į kainą įeina visas, kaip ir pirmoje savaitėje. Keliaavimas miestuose ir tarp miestų — patogiais, liuksusiniams autobusais. Bus pakankamai laisvo laiko norintiems apsipirkti.

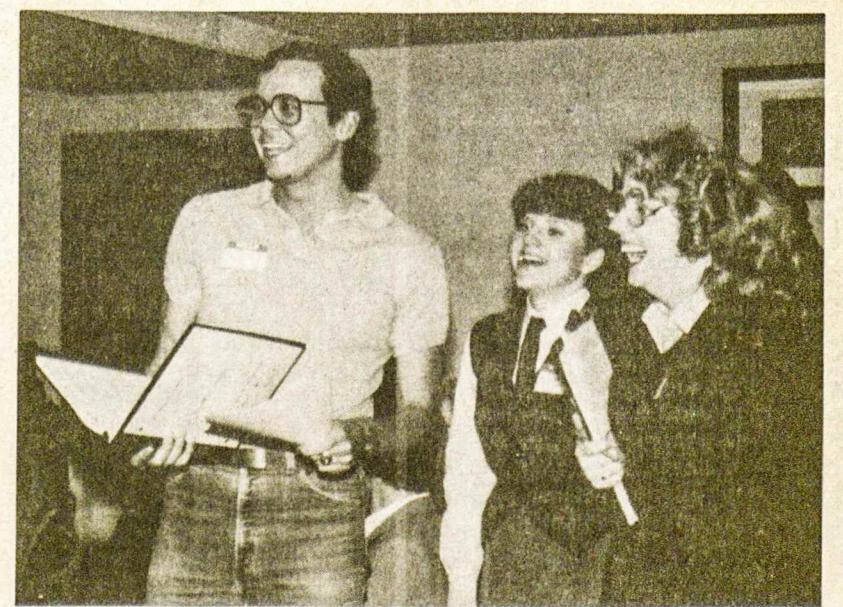
Techniškus kelionės reikalus tvarko kelionių agentūra "Vytyt". Rezervacijos priimanamos, kol lėktuvuose bus vietų. Rezervuoti du Boeing 747 lėktuvai. Registruojantis siųsti: savo vardą, pavardę, adresą, telefoną ir po \$100 už asmenį.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

2129 Knapp St., Brooklyn, NY, 11229, USA

(212) 769-3300

Šv. Kazimiero 500 metų sukakties centrinis komitetas
Vytaitas Volertas, pirm.
Kun. Algimantas Bartkus, kelionės koordiniatorius
Romas Kezys, kelionių įstaigos pareigūnas

Jaunimo atstovai į šeštąjį jaunimo kongresą buvo suvažiuavę į Klevelandą aptarti kongreso reikalų bei išmokyti balsavimo procedūras. Nuotraukoje — LINAS KOJELIS pateikia siūlymus balsuoti Nuotr. K. Veselkaitės

Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas

REGISTRACIJA jaunimo kongreso atidarymui Čikagoje — liepos 1-2 d.d. savaitgalį; kongreso stovyklai Oberlin College prie Klevelando — liepos 4-10 d.d.; studijų dienoms Trent University Peterborough, Ont. — liepos 10-20 d.d. Registracija Toronto savaitgalį liepos 16-17 d.d. ir uždarymui Montrealyje liepos 22-24 d.d. jau vyksta sparčiai. Iš užsiregistravusių anketų susidaro idomi suvestiniai statistinė informacija. Amžius: vyriausias 34 m. amžiaus, o jauniausias — 17 m. Amžiaus vidurkis — 23 m. Daugumas nevedė, gerai kalba ir supranta lietuviškai. Reiškia, nemokančių lietuvių kalbos bus mažuma. Daugiausia domisi visuomenine veikla, mažiausiai politine. Užsiregistravusieji arba moko, arba jau dirba sekanciose srityse: skaitytuvų (kompiuterių) mokslo, medicinoje, inžinerijoje, versle, pedagogikoje, komunikacijoje.

NAKVYNĖS TORONTE. Nakvynių komisija, kuriai vadovauja Irena Petrauskienė, praneša, kad šiuo metu jau turima apie 70 vietų nakvynėi liepos 16 d. nakčiai Toronte. Dar trūksta apie 70 vietų jaunimui iš 13 pasaulio kraštų. Jaunimo jau yra užsiregistravusio iš Argentinos, Urugvajaus, Brazilijos, Venecuelos, Kolumbijos, Australijos, Britanijos, Skotijos, V. Vokietijos, Prancūzijos, Švedijos, Italijos, JAV ir Kanados. Daug kas, atsišildamas registracijos blanką, pridėjo ir laišką, prašantį nakvynės patalpių, nes jau ir taip atvykstantiems susidaro milžiniškos išlaidos. Ga-

lintys priimti jaunima vienai nakčiai liepos 16 d. prašomi pranešti Irenai Petrauskienei tel. (416) 535-3847.

VISI KVIEČIAMSI DALYVAUTI TORONTO SAVAITGALYJE liepos 16-17 d.d. Visa lietuviška visuomenė (jauni ir vyresnieji) kviečiami susitikti ir susipažinti su atvykstančiu jaunimu iš 13 kraštų. Tai reia proga. Jaunimo kongresai keliauja per kraštus, siekdami išjudinti lietuvišką veiklą ir įtraukti kuo daugiau lietuvių kilmės jaunimo į lietuvių bendruomenės gyvenimą.

Kongreso Toronte ruošos komisija, kuriai vadovauja Jurgis Valaitis, senesniai į Torontą persikėlę iš Winnipeg, aptarė posėdyje galimybes sudaryti kuo daugiau progų visuomenei susitikti su atvykstančiu jaunimu. Dėlto norime painformuoti visuomenę apie kongreso programą Toronte. Tikimės, atvyks lietuviai ir iš Hamiltono, Londono, Niagaros pusiasalio bei kitų vietovių.

LIEPOS 16, šeštadienį, 12 v., Toronto miestas ruošia atostovams pietus miesto rotušėje. Pietus-priemimą apmoka miestas. Po pietų apie 2 v. vyksta pėsčiomis miesto apžiūra. Po to atstovai atvyksta į Lietuvių Namus ir kur išsiskirsto į nakvynes. 8 v.v. Lietuvių Namų salėje šokiai-balis ir atstovų supažindinimas su visuomene.

LIEPOS 17, sekmadienį, 10 v.v., Prisikėlimo parapijos šventovėje iškilmingos Mišios su atstovų eiseną ir vėliavomis. Po Mišių Prisikėlimo parapijos taryba ruošia pusryčius-pietus Prisikėlimo parapijos salėje. Tai bus proga visuomenei pabendrauti su atvykusiais. 2 v.p.p. atstovai ir visuomenė kviečiami vykti popietei į Toronto saląs gegužinėi. Šiuo metu planuojama rezervuoti didesnę vietą su lauvaziete Ward's Island. Dėlės bus paskelbtos vėliau. Visuomenė prašoma pasirūpinti savo maistu gegužinei. Atostovams maistas bus parūpintas.

Taigi visuomenė kviečiama dalyvauti ypatingai gausiai šeštadienio vakarą šokiuose-baliuje, Mišiose ir gegužinėje salose. GJP

MIELAS MOKSLEIVI,

Kviečiu Tave atvykti pastovyklauti su mumis.

Šiais metais pasiruošk važiuoti iš stovyklos į stovyklą. Po jaunimo kongreso stovyklos, kuri įvyks Oberlin, Ohio, liepos 4 — 10 d.d., važiuok tiesiai į moksleivių ateitininkų stovyklą DAINA-VOJE, Manchester, Michigan, liepos 10 — 17 d.d. Ši stovykla truks tik vieną savaitę.

Po trumpos pertraukos prasidės NERINGOS stovykla Brattleboro, Vermont, nuo liepos 31 iki rugpjūčio 13 dienos.

Dainavos ir Neringos stovyklas ruošia MAS centro valdyba. Registracijos anketas į abi stovyklas turi kuopų valdybos. Arba kreiptis tiesiai šiuo adresu:

DAIVA BARŠKĖTĖTĖ

6640 South Talman

Chicago, Illinois 60629, USA

Tel. (312) 476-1974

Į abi stovyklas kviečiamas LIETUVIŠKAI kalbantis jaunimas nuo IX iki XIII skyriaus.

MAS CV

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitantį adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Pianino technikas

A. BRIČKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba pardudant. Skambinti

255-9924

Pavasario pranašas

150 metų nuo „Pulkim ant kelių“ giesmės autoriaus mirties

1983 m. balandžio 11 d. sukako 150 metų, kai Kamajuose mirė dar ir šiandien Lietuvoje bei pasaulyje plačiai skambančios giesmės „Pulkim ant kelių“ autorius kunigas Antanas Strazdas-Strazdelis, „tikras žemaitis iš močios ir iš tėvo“, kaip jis pats apie save parašė „Barnyje Drazdausko ant lietuvių“.

Iš tikrųjų nemažai tikrų žinių išliko apie šį Lietuvos dainių, ir tos pačios gana priestratingos. Pagal vienus duomenis, jis buvo bajoriškos kilmės, gerai išprusintas, netgi kviečiamas būti akademijos profesorium. Pagal kitus, jis buvo kilęs iš baudžiauninkų, visą gyvenimą pasilikęs praščio. Panašiai prieštarai vertinamas ir jo kunigiškas gyvenimas. Pagal vienus šaltinius, jis buvo pavyzdingas, pagal kitus — nepavyzdingas.

Tačiau net jei nieko tikresnio apie jį nežinotume, kaip tik tą vieną faktą, kad jis mūsų tautai padovanojo savo sukurtą „Pulkim ant kelių“, kunigas Strazdelis vien už tai būtų vertas pagarbos. Ta giesmė savo vardą įrašydino į lietuvių literatūros ir tautinio lobio istoriją.

Strazdelis buvo gimęs XVIII š. antroje pusėje, kai Lietuva bendroje valstybėje su Lenkija gyveno laisva ir nepriklausoma, kai „lietuvis nežinojo, kad belaisvis bus“. Jis užaugo

ir subrendo didžiųjų sukrėtimų — Prancūzų revoliucijos ir trijų jungtinės Lenkijos ir Lietuvos valstybės padalijimų laikais. Savo kūryba kunigas Strazdelis buvo vienas pirmųjų XIX š. pradžioje prasidėjusio lietuvių tautos atgimimo žadintojų. Jis savo meile lietuvių kalbai ir poetine kūryba gimtąja kalba drauge su Žemaičių vyskupu J. Giedraičiu, kunigu Ks. Bohušu-Bagužiu, Dionizu Poška, Silvestru Valiūnu, Antanu Klementu ir kitiems padėjo tvirtus pamatus naujam, pirmiausia Žemaitijoje pasireiškusiam atgimtančios lietuviybės sąjūdžiui.

V. Mykolaitis-Putinas yra teisingai pastebėjęs, kad Strazdelis „nujautė liaudy glūdinčio tautiškumo galią ir vienas pirmųjų pranašavo „pavasario“ ir skelbė ateisiantį didįjį atmainų tautos gyvenime“. Teisingai Vilniaus dvasinei konsistorijai, kunigas Strazdelis tiksliai rašė: „Vykdžiau pareigas, kaip dera pašaukimui, bet nežinau, ar tie mano darbai yra įrašyti gyvenimo knygoje“.

150 metų praėjus nuo jo mirties, šiandieninės atgimusių Lietuvos kartos tuo visiškai neabejoja. Ne tik giedodami jo įkvėptus „Pulkim ant kelių“ žodžius, bet ir semdamiesi iš jo naujos vilties dabarties sunkumuose: „Pikti laikai praevo, Vis jau kitaip neg buvo“.

Dixi

Motinių pagerbtuvėse Toronto Lietuvių Namų pirm. V. DAUGINIS prisega gelę savo motinai
Nuotr. B. Tarvydo

A+ FELICIJUI PREKERIUI

Kalifornijoje mirus,

jo žmonai STASEI, dukroms DALIAI ir MILDAI bei jų šeimoms reiškiamame nuoširdžią užuojautą —

Bičiuliai iš Blombergo stovyklos:

O. Gailiūnaitė
O. Grigaravičienė
A. Jagėlienė
A. V. Kazlauskai
A. Matulionienė
E. Senkuvienė
P. Siminkevičienė
S. A. Štuikiai
M. V. Tamulaičiai
E. Žikorienė
J. A. Rinkūnai

Brangiam mokytoju

a. a. FELICIJUI PREKERIUI

iškeliauvus amžinybėn,

jo žmoną STASE, dukras DALIĄ ir MILDĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiamie ir drauge liūdime —

Buvę Blombergo gimnazijos mokiniai:

D. Daunytė-Stosiūnienė
E. Gelažnikaitė-Baleišienė
B. Grigaravičiūtė-Končienė
G. Grigaravičiūtė-Butėckienė
R. Grigaravičiūtė-Stabačinskienė
A. Gugytė-Dubickienė
A. Karosaitė-Totoraitienė
L. Kazlauskaitė-Butėnienė
D. Krasauskaitė-Norkienė
T. Krasauskas
J. Matulionytė-Čuplinskienė
K. A. Pavilioniai
P. Siminkevičiūtė-Saplienė
V. Siminkevičius

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba posėdžio metu Čikagoje. Iš kairės: Gintė Damušytė, Gintaras Aukštuolis, Emilija Sakadolskienė, Saulius Čyvas. Pagrindinis jų rūpestis — artėjantis jaunimo kongresas

Šeštoji dainų šventė Amerikoje

Pokalbis su Vaclovu Momkum, šeštosios JAV ir Kanados lietuvių dainų šventės

rengėjų komisijos pirmininku

ALFONSAS NAKAS

Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos štai jau lipa ant kulnų. Kokie „dvyai“ sulėkusiųjų ir suvažiuosiučių Čikagoje lauks, jau buvo ne kartą skelbta. Visur paskleisto renginių kalendoriaus puslapiai mirga dešimtimis renginių. Kaip visada tokiais atvejais, vienas renginys turi būti didžiausias, masiškiausias, gausiausias publikos būriui prieinamas. Toks renginys II PLD metu bus VI dainų šventė. Tai renginys, kuriame publikos kedėse sėdės 8000 žmonių, dainuos per 1500, o jei dar pridėsime kelėtą šimtą visokias tarnybas ten atliksiančių vietinių lietuvių jaunuolių, tai vienai kitai valandai susibursime apie 10.000 tautiečių.

VI JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventė įvyks 1983 m. liepos 3 d., University of Illinois paviljone, Čikagos vidurmiesty, Racine ir Harrison gatvių sankryžoje. Prasidės 2 v.p.p.

Kai prieš porą metų buvo sudarytas II PLD rengti vyriausybės komitetas, VI dainų šventės rengėjų k-to pirmininku buvo pasirinktas Vaclovas Momkus. Tai didelės energijos, vidutinio amžiaus vyras, kurio vardas daugelį metų siejasi su Čikagos Lietuvių Operos. Ten jis ir dainuoja, ir dirba administracinį darbą, paskutinius kelerius metus ejo valdybos vicepirmininko pareigas.

Šio pokalbio įžangai paprašytas biografinių faktų, jis šitaip save aptarė: „Esu žemaitis iš Skuodo. Choruose dainuoti pradėjau mokykloje Skuode ir tebedainuoju Lietuvių Operoje Čikagoje. Dar pradžios mokykloje gaudavau solo partijas, dalyvaudavau oktetuose, kvartetuose, muzikinių vakalų pastatymuose. Su Margarita (žmona) sudarę dainininkų duetą, dainuojam ir giedam ne tik Čikagoje, bet ir kituose miestuose. Kai jaunesnis, būdavau ir neblogas tautinių šokių šokėjas...“

Prie tokios kuklios „biografijos“ tenka pridėti dar bent tiek, kad, pasirinkęs tinkamą bendradarbių būrį, juos įjungęs į gausius darbus, o kur reikia ir pats nevengdamas „pirmųjų fronto linijų“, VI dainų šventei V. Momkus tikisi gerai pasiruošti.

— Iš posėdžių protokolų ir kitų šaltinių Jūsų pašnekovui žinoma, kad VI dainų šventės ruošą įnikto 1981 m. Tokie darbai reikalauja daugelio galvų bei rankų. Įdomu, kas tie kiti entuziastai, sutikę daugelio mėnesių laisvalaikius bendram lietuviškam reikalui aukoti?

— Tikrai, paruošiamieji darbai prasidėjo prieš porą metų. Į komitetą įėjo Jonė Bobinienė, Dalia Dundziliienė, Sofija Džiugienė ir Algis Modestas. Kiek vėliau prirėikė žmonių kelioms specifinėms komisijoms, tad dirbti pakviesti dar šie, jūsų terminu, entuziastai: Danutė Bindokienė, Vytautas Jasinevičius, Joana Krutulienė, Genė Rimkienė, Emilija Sakadolskienė, Kazys Skaisgiris, Faustas Strolia, Vaclovas Verikaitis, Vladas Vijeikis ir Jonas Žukauskas. Kaip matote, su manimi į darbus įsitraukė 14 žmonių. Su visais jais dirbti yra tikras malonumas.

— Kai sužadiname ankstesniųjų dainų švenčių prisimini-

Muzikas VACLOVAS MOMKUS, VI JAV ir Kanados lietuvių dainų šventės rengėjų komisijos pirmininkas
Nuotr. V. Jasinevičiaus

mus, iš rūkų išnyra Tarptautinio Amfiteatro Halsted gatvėje siluetai, pajuntame skerdyklių kvapą... Tiesa, tas kvapas prieš keliolika metų jau buvo dingęs, bet gatvės ir pastatų vaizdai niekada nepasikeitė. Dabartinei dainų šventei suradote patalpas, kurios, bent provincijoj gyvenantiems, nepažįstamos. Ar manote, kad universiteto paviljonas ir dainininkai, ir publika geriau jausmės?

— Kodėl ir kaip VI dainų šventei dabartines patalpas išnuomojom, reiktų labai daug aiškintis, o pakeisti jau vistiek nieko nebegalėtumėm. Gal vienintelis University of Illinois paviljono minusas yra tas, kad jame tepajėgsime sutalpinti tik apie 8.000 publikos, kai, tikime, norinčių dalyvauti gal atsirastų 2000-3000 daugiau. Visa kita šiose patalpose atrodo nepalyginamai geriau tiek už International Amphitheatre, tiek už kitų anksčiau nuomotų patalpų įrengimus. Mūsų nuomone, patalpos pilnai patenkins ir dainininkus bei jų dirigentus, ir į jas patekusius žiūrovus.

— Pradžioje buvo kalbėta ir rašyta, jog, be Kanados ir JAV, dalyvaus chorai net iš kelių kitų kraštų, jau labai drąsiai minint Angliją bei Australiją. Kuo gi iš tikrųjų šios svajonės baigėsi?

— Taip, labai norėjome, kad dalyvautų kuo daugiau chorų iš visų kontinentų, iš daugelio kraštų. Kai abstraktūs kvietimai sukonkretejo, geri norai ir svajonės ėmė sklaidytis. Beveik visais atvejais didžiausia priežastis — transporto lėšos. Dėl lėšų stokos (ir dėl įveikiamųjų priežasčių) atsimetė net Australijos dainininkai, kurie prieš penkerius metus taip šiltai buvo sutikti Toronte. Taigi, šalia Kanados ir JAV chorų, iš kito kontinento besusilauksime vienintelio dainos vieto, būtent Sao Paulo, Brazilijos jaunimo choro „Volungė“, kurį sudaro puskapis dainininkų.

— Kanados ir Amerikos... Gal tiksliau — Kanados ir JAV. Štai kas tikrieji dainų šventės dalyviai. Jau pokalbio pradžioje radome kanadietį Vaclovą Verikaitį, porą metų besitriūšiantį Jūsų komitete. Kurie kiti muzikai dar minėtini?

— O, taip, žinau, kur jūs sukatė. Diriguos šie devyni žmonės: Alfonsas Gečas, Jonas Govėdas, Aloyzas Jurgutis, Alfonsas Mikulskis (garbės dirigentas), Algis Modestas, Emilija Sakadolskienė, Vaclovas Verikaitis ir Dalia Viskontienė. Iš jų trys Kanados lietuviai: J. Govėdas, V. Verikaitis ir D. Viskontienė. Kaip matote, kanadietį dirigentų — visas trečdalis!

— Kokia gi Kanados ir JAV chorų proporcija?

— Tai kitas geras klausimas... Iš viso užsiregistravo 47 chorai: 1 iš Brazilijos, 11 iš Kanados ir 35 iš JAV. Proporcija beveik ta pati kaip dirigentų — vienas trečdalis.

— Na, dėl įdomumo (tiksliau — nostalgijai sukelti) nurodykite keletą šventėje dalyvausiančių tolimiausių JAV chorų.

— Atvyks bent trys Los Angeles chorai. Antra tolumo „premija“ tenka net dvim Florida choram. Kiti tolimieji — iš Naujosios Anglijos, Niujorko apylinkių, Omahos, Nebraskos. Šalia beveik tužino Čikagos apylinkių chorų, tolimais neskaitome ne detroitiečių su klevelandškiais, nes gerai greitkeliais jie Čikagą pasiekia automobiliais per keletą valandų.

— O kurie tolimiausi dainuojantys svečiai iš Kanados?

— Šį klausimą turėjote duoti atvirkščiai: kurie artimiausi... Jeigu siųstų chorą Windsoro lietuviai, tai būtų kaip iš Detroito. Dabar artčiausias bus iš Londono — už 400 mylių. Toliausiai — iš Montrealio ir Otavos, kiti — iš Toronto ir Hamiltono.

— Norėtume užbaigti tokiu klausimu, kurio atsakymas aiškus iš anksto, bet kurį vis dėlto norėtume išgirsti iš Jūsų lūpų: kaip ten jūs, čikagiečiai rengėjai, vertinate Kanados tautiečių įnašą į VI dainų šventę?

— Sutinku, kad atsakymą atspėjote... Mūsų sesių ir brolių kanadietį įnašas yra nepaprastai, iš tikrųjų, pabrėžiu, neproporcingai didelis. Juk visi žinome, kad Kanadoje jokiū būdu negyvena trečdalis JAV lietuvių skaičiaus, gal net trečdalis programos dalyvių. Tuo mes turime ir nepaprastai džiaugtis, ir raudonuoti, ir imti iš jų pavyzdį. Už tą milžinišką įnašą turime būti jiems dėkingi. Šia proga reiškiau viltį, kad ir nedainuojantieji Kanados lietuviai gausiai suvažiuos į Čikagą dalyvauti ne tik dainų šventėje, bet ir visuose kituose II PLD renginiuose.

— Ačiū, Vaclovi, už pokalbį. Jums ir Jūsų komitetui — geriausios sėkmės VI JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventės ruošą užbaigiant!

CAPE COD

Išnuomojamas vasarnamis. Trys miegamieji, dvi prausyklos. Pilnai įrengtas. Plaunamos mašinos. Pušynuose, labai privatu. Jūra — 5 minutes automobiliu. Šeimos. Prašau kreiptis: Jonas Bielekičius, 159 Lexington St., Newton, Ma. 02166, USA. Telefonas (617) 332-9089.

Graži ledo ritulio pradžia

Montrealis — Šiaurės Amerikos ledo ritulio meisteris

Antrųjų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių ledo ritulio varžybos buvo gerai ir tvarkingai prarastos š.m. gegužės 14 d. Centennial Arenoje, Etobicoke, Ontario. Dalyvavo: Bostono, Čikagos, Detroito (2), Hamiltono, Montrealio ir Toronto (2) — iš viso 8 komandos su 131 žaidėju.

Iki šiol nedaug kam buvo žinoma, kad Kanados ir JAV lietuvių jaunimas domisi ledo ritulio žaidimu. Štai, jis tyliai, tačiau sumaniai susiorganizavo į komandas, sužaidė eilę draugiškų rungtynių tarpusavyje, išsirinko bendrą vadovbę, vieningu nutarimu įstojo į Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungą ir pagaliau įspūdingai pasirodė pirmosiose Š. Amerikos lietuvių ledo ritulio varžybose, kurios buvo II-ųjų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių, organizuojamų Čikagoje, sportinės programos dalis. Tai sporto šaka, kuri su jaunatviška energija ir entuziazmu atvėrė naują lapą Š. Amerikos lietuvių sportinėje raidoje.

Vienas vadovų ir iniciatorių, o taip pat šio turnyro organizacinio komiteto pirm. Rimas Kuliavas, torontiškis, pareiškė, kad lietuvių jaunimas ledo ritulį jau seniai žaidžia mokyklose, tačiau organizuoti iš lietuviškas komandas sumanyta neperseniai. Sakysim, Bostone ir Detroito pradėta tarpusavyje rungtyniauti prieš trejus metus, Čikagoje, Montrealyje, Hamiltone ir Toronte — kiek vėliau. Taigi, pagrindinė iniciatorių mintis ir buvo suburti žaidėjus į lietuviškas komandas ir atarasti patrauklią varžybinių formą ateitai.

Pirmojo tarpusavio turnyro metu Detroito š. m. vasario mėn., dalyvaujant Toronto, Hamiltono ir Detroito komandoms, buvo sudarytas bendras ledo ritulio komitetas derinti šios naujos sporto šakos organizacinius ir varžybinius reikalus. Į jį įsitrinko: pirm. Algis Choromanskis iš Hamiltono „Kovo“, Rimas Kuliavas iš Toronto Ledo Ritulio Klubu, Marius Raučis iš Detroito „Kovo“, Juozas Jonelis iš Montrealio LSK „Tauras“, Viktoras Sekmakas iš Čikagos „Gintaro“ ir Šarūnas Norvaiša iš Bostono LSS „Grandis“. Pirmasis šio naujo komiteto žingsnis ir buvo įjungti komandas į ŠALFASS ir registruoti PLSZ ledo ritulio varžyboms. Įsijungus į ŠALFASS, atrodo, yra atrasta patraukli forma ateities varžyboms — tarpusavio rungtynės, apygardinės ir pagaliau metinės ŠALFASS pirmenybės. Taip pat žadama dalyvauti ir pavergtų tautų olimpiadoje „Free Olympiad“.

Pirmuosiuose susitikimuose Toronto I laimėjo prieš Detroito II 3:2, Montrealis prieš Detroitą 16:0, Toronto II prieš Bostoną 8:0 ir Hamiltonas prieš Čikagą 4:0.

Laimetojai, perėję lentelės dešinės pusės, jau varžėsi dėl patekimo į baigmę. Tai Toronto I su Montrealiu, kur pastarajam pasiekus 5:4 laimėjimą ir antrose

rungtynėse Toronto II laimėjus 5:4 prieš Hamiltoną, šiomis dviejų komandoms buvo užtikrintas baigminis susitikimas. Šių dviejų rungtynių pralaimėtojai Toronto I ir Hamiltonas varžėsi dėl III ir IV vietos. Hamiltonui, pasiekus 4:1 pergalę, atiteko III vieta ir bronzos medalis, o Toronto I liko IV vietoje.

Baigminis susitikimas tarp Montrealio ir Toronto II baigėsi 2:1 Montrealio pergalė. Pastarajam ir teko meisterio vardas bei aukso medalis. Toronto II, likusi II vietoje, tenkinosi sidabru.

Lentelės antroje pusėje buvo varžomasi dėl V ir VI vietų. Pirmuosiuose susitikimuose Detroito I 9:4 laimėjus prieš Detroito II, o Čikagai prarėsimė pasiekus 4:3 pergalę prieš Bostoną, jau pasuktiniame susitikime Detroito I laimėjus 4:3 prieš Čikagą atiteko V vieta. Čikaga paliko VI vietoje.

Idomiausios rungtynės buvo antrame rate dėl patekimo į baigmę tarp Toronto II ir Hamiltono, maždaug vienodo pajėgumo komandų. Nuo rungtynių pradžios iki paskutinio švilpuko jie vikriai čiuožė. Jau pirmojo kėlinio gale Hamiltonas turėjo dviejų įvarčių kreditą. Neilgai trukus, torontiškiams pavyko išlyginti, tačiau antro kėlinio pradžioje Hamiltonas vėl, padaręs puikų derinį, pasekmę pakėlė 3:2 savo naudai. 9:57 min. pasekmė vėl išlyginama 3:3 ir trečio kėlinio pradžioje Toronto perima 4:3 vadovavimą. Atrodė, kad rungtynės baigsis Toronto pergalė, tačiau Hamiltonui dar sukrutus ir 21 sekunde likus iki rungtynių, pasekmė išlyginama.

Prarėsimė laimungu ritulio išstūmimo centro link, pavykus porai pasuočių, Algio Rimkaus šūvis atsidūrė hamiltoniečių tinkle. Taip, Toronto II laimėjo šį susitikimą ir pateko į baigmę.

Baigminėse rungtynėse tarp Montrealio ir Toronto II pirmas įvartis buvo pasiektas tik trečiame kėlinyje 5:45 pirmų rungtynių galą. Andriuliui asistuojant, Astauskas įmuša 1:0 Toronto naudai. Likus žaisti 2:16, Montrealis išlygina 1:1 ir 43 sekundėmis prieš paskutinį švilpuką Montrealis stumiasi 2:1 pirmum, išlaiko šią pasekmę iki galo ir laimi meisterio vardą ir aukso medalį. Montrealio komandoje žaidė tik 8 žaidėjai, o torontiškieji turėjo 22.

Šis pirmasis lietuvių ledo ritulio turnyras buvo labai gerai suorganizuotas, labai tvarkingai prarėstas ir buvo jaučiama graži sportinė nuotaika. Vakare didžiojo sportininkų balliaus metu Toronto Lietuvių Namuose, dalyvaujant labai gausiai lietuvių jaunimui ir visuomenei, laimėtojams buvo įteikti žymenys ir II-ųjų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių medaliai. Į šias varžybas buvo atvykęs iš Čikagos ŠALFASS pirm. Valdas Adamkus.

Tai graži lietuvių ledo ritulio pradžia!

Sig. Krašauskas

Naujų paveikslų paroda

DELHI, ONT. Visais laikais menas turėjo didelę vertę gyvenime galbūt todėl, kad visi mėgstame tai, kas gražu. Gėrio ir grožio jausmas skatina pamiršti save ir pasidžiaugti menu, jame vaizduojamomis mintimis, spalvų deriniu ir menininko sugebėjimu išreikšti idėjas savo kūriniuose.

Tokią progą pasirožėti menu turėjo Delhi, Ont., apylinkės lietuvių š. m. gegužės 1 d. Šv. Kazimiero šventovės salėje buvo išstatyta 19 paveikslų dailininkės Stasės Smalinskienės iš Detroito.

Jos kūrinių patraukia žiūrovo akį savo maloniomis spalvomis. Savo paveiksluose ji daugiausia vaizduoja gamtą, nes joje randa daug įkvėpimo ir idomų temų. Kartais ji savitai reiškia savo mintis, kaip pvz. paveiksle „Vizija“. Čia platus kelias su pakelės kryžiais ir Šv. Onos šventovės bokštais tolumoje veda į lietuvišką sodybą, išreikšdamas tėvynės ilgesį.

Kitas paveikslas šviett salėje. Tai spalvingi gladijolių žiedai, tapyti vandeniniais dažais. Taip pat ir visi kiti paveikslai maloniai nuteikė žiūrovus. Nemažas skaičius paveikslų buvo tą dieną parduotas.

S. Smalinskienė tapo aliejiniais, vandeniniais dažais ir akrilika. Jos paveikslai įvairūs ir įdomūs ne tik temomis, bet ir tapybos būdu.

S. Smalinskienė daile pradėjo domėtis jaunystėje, bet rimtoms studijoms atsidėjo kiek vėliau, sukūrusi šeimą. Detroito Meno Institute baigė tapybos ir pašybos kursą. Šiuo metu priklauso lietuvių daili-

ninkų sąjungai ir Mičigano dailininkų grupei. Ji yra kviečiama į tų sąjungų parodas, kur darbai atrenkami vertintojų komisijos. Yra laimėjusi keletą premijų, surengusi 16 bendrų ir 5 individualines parodas. Lietuvių tarpe dalyvavo parodose: Detroito, Čikagoje, Worcesteryje, Toronte, Wasagoje, Windsore, Delhi, Ont.

Nesvetima jai ir visuomeninė veikla. Ji yra mokytojausi liutuanistinėje mokykloje, dirbusi Bendruomenės valdyboje, buvusi mergaičių choro tėvų komiteto pirmininke, reiškęsi ateitininkų veikloje. Ilustravo V. Alanto knygos viršelį „Kalanta“, kurį laiką ilustravo „Eglutę“. Yra piešusi dekoracijas vaidinimams, madų parodoms. Neatsisako dalyvauti lietuviškuose parngimiuose, kur jos menišką gabumą reikalingi. Išaugino trijų vaikų šeimą, kurių du yra baigę augštąjį mokslą, o jauniausioji dukra šį pavarą baigė gimnaziją ir ruošiasi akademine studijom.

S. Smalinskienės darbai rodo didelį jos darbštumą, meilę grožiui ir gėriui. Lieka tik linkėti jai geros sėkmės, šviesios ateities ir neišsenkamos energijos! B.V.

• Ar lanko tavo namus „Tėviškės Žiburiai“? Metinė prenumerata naujam skaitytojui — tik \$12

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096.

Nugalėję daugybę tykojančių pavojų ir kliūčių, laisvosios pogrindžio spaudos leidiniai Vakaruose perspausdinami šiuolaikinėmis priemonėmis ir įgyja normalios knygos pavidalą. Taip atsitiko ir su Gintaro Tautvyčio rankraščiu, kuris prieš keletą metų buvo gautas iš Lietuvos. Pasaulio Lietuvių Archyvas Čikagoje pasirūpino jo išleidimu. Spaudos darbus atliko Vlodo Vijeikio spaustuvė taip pat Čikagoje. Ir štai prieš mūsų akis dailiai išleista ir kietais viršeliais įrišta 230 puslapių knyga: **Gintaras Tautvytis, Gyvenimas okupuotoje Lietuvoje — Komunistų propaganda ir tikrovė, Chicago 1982.**

Trumpame leidėjo žodyje pažymėta, kad Gintaro Tautvyčio slapyvardžiu pasirašęs autorius yra baigęs augstąjį mokslą, gerai susipažinęs su Sov. Sąjungos komunistų partijos programa, kelis sykius kalintas ir kentėjęs Sibire. Pasaulio Lietuvių Archyvas išspausdino jo veikalą kaip okupuotos Lietuvos gyvenimo dokumentą, pakeisdamas pavadinimą. Gintaras Tautvytis buvo užrašęs: "Tarybų Sąjungos komunistų partijos programa ir gyvenimas". Leidėjas manė, kad tiksliau knygos pobūdį išreiškia pavadinimas: "Gyvenimas okupuotoje Lietuvoje — Komunistų propaganda ir tikrovė". Leidėjas taip pat pridėjo knygos dalių, skyrių ir poskyrių antraštes, kurių originale nebuvo, ir turinį atkėlė į knygos pradžią.

Leidėjo žodis baigiamas tokia pastaba: "Autorius knyga rašė slapta, rizikuodamas vėl patekti į kalėjimą, Sibirą ar net gyvybės netekti. Mums belieka knygą perskaityti su iškeltais faktais supažindinti pasaulį, prisidėti prie to, kurie, kaip ir šios knygos autorius, parodo, kad Sovietų Sąjungos propaganda ir gyvenimo tikrovė du labai skirtingi dalykai".

Knygą parašyti autoriui akstiną davė 1961 m. paskelbtoji partijos programa, kai Chruščiovo vadovaujama Sov. Sąjunga buvo iškilmingai pasižadėjusi įgyvendinti komunizmą ir iki 1980 m. pralenkti Ameriką. Po kelerių metų Chruščiovas buvo nuvainikuotas, jo programa užmiršta, bet per kažkokį nesupratimą 1976 m. vėl išleista lietuvių kalba. Tai ir paskatino Gintarą Tautvytį giliau panagrinėti programoje nubrėžtus

propagandinius teiginius ir juos palyginti su gyvenimo tikrove. Veikalas buvo parašytas 1976-78 m. Jį sudaro keturios dalys.

Pirmoje dalyje Gintaras Tautvytis svarsto programinius sistemos klausimus. Čia kalbama apie proletariato diktatūrą, klasių kovą, socialistinę demokratiją, profesines sąjungas. Gana platus poskyris apie išnaudojimą ir nemokamą gydymą bei mokslą.

Antroje dalyje rašoma apie žmonių aprūpinimą, prekybą, žemės ūkio gamybą, pramonę, komunalinę politiką, mediciną.

Trečioje dalyje gvildinami daugiau kultūros reikalai. Pasinaudodamas naujomis Vakarų mąstymo apraiškomis, autorius kritikuoja vadinamąjį mokslinį ateizmą, sovietinį marksizmą, atskleidžia diktatūrinių režimų ir komunizmo kūrėjų moralę, pagal kurią vienai kalbama, o kitaip daroma.

Ketvirtoje ir paskutinėje veikalą dalyje vėl sugrįžtama prie minėtos programos pažadų ir 1977 m. paskelbtos sovietinės konstitucijos. Autorius nesubendrina savo išvadų knygos gale, tačiau pateikia daug įdomių duomenų, pavyzdžių ir pastabų, nušviečiančių dabartinį Lietuvos gyvenimą.

Kaikurie konkretūs pavyzdžiai ir šandien nenustoto savo reikšmingumo. Antai knygos įvade autorius penkis puslapius skiria prieš penkerius metus "Tiesoje" spausdintiems dabar suimtojo Viduklės klebono kunigo Alfonso Svarinsko puolimams. Gintaras Tautvytis rašo: "Visų fanatikų ateistų nekenčiamos tikrų kunigų asmenybės ir dėl to visais būdais stengiamasi jais nusikratyti vien dėl to, kad šie kunigai tikinčiųjų labai gerbiama ir mylimi, nes jie yra paprasti ir visiems prieinami, kaip atsidedę tikėjimo ir bažnyčios reikalams. Tokį Svarinską mato Viduklės tikintieji, tokį jį matė ir ankstesnėse parapijose. Ir toje parapijoje, kur jis yra ar buvo, didėja tikinčiųjų skaičius, o tai prieštarauja komunistų ideologijai ir užmačioms. Nors ankstesnėse parapijose jis jokiu kiviurę ir nesupratimų neturėjo nei su tikinčiaisiais, nei su ateistais, nei su valdžios pareigūnais".

Dixi

Iš "Aušros" šimtmečio minėjimo Toronto Lietuvių Namuose. Viršuje iš kairės: KLB Toronto apylinkės pirm. A. PACEVČIUS pradeda iškilmę, prof. A. KLIMAS skaito paskaitą, R. SAKALAITĖ-JONAITIENĖ deklamuoja, A. BYŠKEVIČIENĖ skaito "Aušros" ištrauką, Hamiltono Aušros Vartų par. choras atlieka meninę programą, solistes A. PAKALNIŠKYTĖ ir S. ŽIEMELYTĖ dainuoja dueta

Nuotraukos K. Raudžio

Atsiušta paminėti

Kęstutis Trimakas (red.), **MOTERIS IR KRISTUS**. Vyresniosios kartos žmonių ir jaunimo laisakai, atsiliepmiai, pasisakymai ir išvados apie mus pačius apreiškinančias teigiamas ir neigiamas reikijas į Gintos Remeikytės eilėraštį "Pasiklausykite Evangelijos pagal Jonę" ("Atejtis", 1982, 6 nr., 206 psl.). 24 psl. Kaina \$2.70. Užsakant paštu — \$3.90. Adresas: Arena, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60130, USA.

AIDAI, kultūros žurnalas, 1982 m. 6 nr. Turinys: Leonardas Andriekus, Visų laikų numylėtinis; Antanas Macėina, Kūrinijos giesmė; A. Tyruolis, Ankstyvoji pranciskų literatūra; Viktoras Gidžiūnas, OFM, Pranciskai Lietuvoje; dr. P. Reklaitis, Lietuvos pranciskų-bernardinų meno istorijos programa XVIII amžiaus "Provincia Litwana" žemėlapiu per-

spektyvoje. Skyriai — Iš minties pasaulio. Mūsų buitje. Numeris iliustruotas Giotto di Bondone freskų nuotraukomis. Redaktorius — dr. Leonardas Andriekus, OFM, administratorius — T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA. Metinė prenumerata — \$15.00.

SUVAŽIAVIMO DARBAI IX. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija. Devintasis LKMA suvažiavimas 1973 m. rugpjūčio 31 — rugsėjo 2 d. Bostono kolegijoje. Redagavo A. Liuima, S.J. Roma 1982 m., 455 psl.

Viktoras Gidžiūnas, PRANCISKŲ OBSERVANTU-BERNARDINŲ GYVENIMAS IR VEIKLA LIETUVOJE XV ir XVI AMŽ. Atspausstas iš LKM Akademijos Suvažiavimo darbų IX t., 35-134 psl. Roma 1982 m.

"Posėdis pragare" — **ALGIO RUKŠĖNO** sceninė satyra, ruošiamą Klevelande. Iš kairės: **DANIUS BARZDUKAS**, režisiorius **PETRAS MAŽELIS**, **VILIJAS NASVYTYTĖ**, **VINCAS STANIŠKIS**

Nuotr. V. Bacevičiaus

"Vaidila" prisikelia su nauju veikalu

AURELIJA BALASAITIENE

Judri ir kūrybinga Klevelando lietuvių kolonija, pagarsėjusi savo tautinių šokių grupe, dainos meno vienetais, politinės ir kultūrinės veiklos asmenybėmis, ilgus metus pasigedavo vienos gražiausių kūrybinių apraiškų — teatro. Pavydėjome, kai pas mus lankėsi Dauguvietytės-Kudabienės teatro grupė iš Hamiltono ir sekėme kitų kolonijų teatrų aprašymus spaudoje. Ir štai po penkiolikios "poilsio" metų kadaise pagarsėjęs ir produktyvus "Vaidilos" teatro režisioriaus Petro Maželio iniciatyva sugrįžo į sceną. Sukvietęs buvusius teatro žmones, entuziastingą rėmėjų būrelį, per kelis mėnesius pasiruošė pirmam draminiui literatūros vakarui, kuris įvyko š. m. balandžio 23 d. Klevelando Lietuvių Namuose.

Žinodama, kad gyvenime niekas neįvyksta be priežasties, nutariau patirti iš paties teatro atkūrėjo Petro Maželio, kas jį paskatino atgaivinti "Vaidilą". P. Maželis prisipažino, kad pirmoji entuziazmo kibirkštis užsidebė suartėjus su lietuviškuoju jaunimu. "Pamačiau, kad jaunimo tarpe yra daug neišnaudotų talentų. Dailindamas jų kalbą, dirbdamas su jais mokykloje, supratau, kad daug ko galima pasiekti, sudarius palankias sąlygas. Trumputės šeštadieninės mokyklos pamokos negali duoti didelių vaisių". Čia turiu pastebėti, kad P. Maželio darbo rezultatai jau turėjome progos gerėtis mokyklos "Pavasario žiedų" vakare.

Taip pat buvo malonu patirti, kad klevelandietis rašytojas ir žurnalistas Algis Rukšėnas, "Day of Shame" knygos autorius, yra parašęs originalų scenos kūrinį "Posėdis pragare", kurio pastatymas bus pirmasis "Vaidilos" teatro uždavinys. Planuojama to veikalą premjerą surengti Klevelande, o po to ruoštis į Čikagos teatro festivalį. Pasak paties autoriaus, tai esanti politinė satyra, kurios pagrindinė mintis yra įtaigoti žiūrovus aktyviai jungtis į istorinių įvykių interpretaciją. Patirtis rodo, kad laikui bėgant istorinių įvykių ir asmenybių reikšmė nublinksta, žvilgsnis į juos kinta, pagaliau blogis tampa geriu ir atvirščiai.

"Jei mes, gyvi nesenų istorinių įvykių liudininkai, šitoje srityje neveikime, su laiku būsimie išbraukti iš istorijos" — sako Algis Rukšėnas. "Su laiku Stalino ir Hitlerio idėjos gali būti interpretuojamos pozityviai, ir mūsų tautos likimas gali priklausyti nuo istorikų žvilgsnio".

Šeštadienio vakarą Lietuvių Namų salė buvo pilnutėlė žiūrovų. Kaip ir dera teatrui, ženklas svečiams susėsti į vietas buvo duodamas, prigesiant šviesas. Susidarius beveik įtemptai nuotakai, mistiškai apšviestas scena, joje pasirodė jau visiems pažįstama ir buvusi aktyvi "Vaidilos" teatro dalyvė Violeta Žilionytė-Leger. Ji svečius supažindino su teatro atkūrimo idėja ir pradėjo programą dramatišku monologu. Skautų dainos vienetas "Budėk", vadovaujamas Algirdo Bielskaus, dainavo partizanų dainas, Eleonai Miliolytei pritariant kanklėmis. Pradžioje buvo rodoma ištrauka iš Landsbergio "Pen-

kių stulpų turgaus aikštėje", kurioje dalyvavo net trys Apanavičių šeimos nariai: tėvas, duklė ir sūnus. Vladas Plečkaitis, taip pat vienas "Vaidilos" veteranų, jautriai perskaitė monologą iš Maironio "Kęstučio mirties". Toliau sekė teismo scena iš Grušo "Tėvo", kurioje ypatingai gerai pasirodė jaunas moksleivis Vincas Staniškis, išsakydamas ilgą monologą be menkiausio užliuvimo, su reikiama išraiška ir nusiteikimu. Inčiūros "Vince Kudirkos" veikalą ištraukė pasirodė pats režisiorius-aktorius P. Maželis draugės su jaunuoju Danium Barzduku, a.a. Stasio Barzduko vaikėčiu. Elgeta Antanėlis, vaidinamas Maželio, buvo stiprus ir įspūdingas. Klajūno vaidmenį atlikęs Barzdukas taip pat buvo pasigėrėtinas.

Pagaliau prigeso šviesos ir į sceną subėgo juodai atliepanti "velniukai". Tai "posėdis pragare". Šviesoms užsidegus (jas vykusiai tvarkė Marius Juodišius, panaudodamas savo išradimą teatrui nepritaikytoje scenoje), efektingai sugrupuoti "velniukai" su savo "pirmininku" priešėkų buvo pasiruošę įvairiose simastymo pozose "posėdžiauti". Iš dialogų galima buvo suprasti ir paties veikalą minties dalį: "velniukai" nėra patenkinti savo egzistencija pragare juo labiau, kad jį tarpą atvyksta Stalinas ir Hitleris. Scena gyva, dialogas įdomus, sąmojingas su geru žiupsniu filosofijos. Aktorių tarpe matome ir režisorių, ir net au-

torių. Tačiau daugumą veikėjų sudaro jaunimas: Ada Stungienė, Vilija Nasvytytė, Danius Barzdukas, Vincas Staniškis, Arūnas Apanavičius ir Rūta Giedraitytė.

Programai pasibaigus, publika negailėjo plojimų. Kritikai žiūrint, jau aktorišką patyrimą scenoje parodė Raimundas Kudukis, Romas Apanavičius, Gražina Pleškaitienė ir pats režisiorius Petras Maželis. Jaunimas, išėjęs pirmą kartą į sceną, parodė savo gabumus, o patirtis atsirado su darbu. Todėl klevelandiečius "Vaidilos" teatras nudžiugino labiausiai tuo, kad į aktyvų teatro darbą pasistengė įtraukti mūsų jaunimą ir savo darbų pradžią apvainikuos jauno dramaturgo veikalą.

Jei ir derėtų pasakyti kokį kritikos žodį, tai nebūtų priežiastas, o daugiau skatinimas kaip kurį klaidų nekartoti ateityje. Pavyzdžiui, teismo scenoje teisėjas... visą laiką stovėjo, o kaltinamasis, liudininkai ir advokatai sėdėjo. Atrodo, kad scenos tikrovė buvo paaukota simetrijai... Taip pat didžioji programos dalis, ypač pradžioje, sutelkta iš labai tragiškų ir liūdnu ištraukų, sudarė tirštą kraują, ašarų ir kančios atmosferą. Būtų gera atieyti pajieškoti net ir komiškų momentų, juos pajvairinant dramatiškais ar net lyriniais vaizdais.

Klevelandas didžiujosi "Vaidilos" prisikėlimu ir yra dėkingas P. Maželiui už jo pasiryžimą dirbti ir į darbą skatinti jauniausias mūsų jėgas.

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Motina miško brolio

Duris užversi ir sukrisi — širdis nuo sopolio palūžta tarytum audroje, kai medžiai rauda ir paukščiai krinta užplakti iš gūžtų.

Kam išejai į girių plotus vienuitis, vienutėlis... Regiu... visi keliai užstoti, kad nebegrįžtum tu. Vaidenas man: dabar aš mirštu ir... sielą tavo su savim imu.

JULIJA ŠVABAITE

Motinai gegužyje

Jau tavo rankos žydi, jau gegužėje tulpių žiedais, alyvom ateini priminti man, kad tavo sielos grožio mano gyvenimo keliai pilni.

Tiktai jo nemačiau, nenorėjau suprasti, pasidalinti nemokėjau su kitais; tušti šios žemės rūpesčiai užtemdė tavo šviesą, o motina, paveikslą, ir aš skėstu blankioje kasdienybėje. Galbūt ir mirsiu nebesusėjusi atsiprašyti, nusilenkti prieš tavo atminimą, tiesą, prieš tavo laiminančią ranką.

Dabar, kai pati esu motina, kai šiurkščiam žodyje, netyčia ištartam, kenčiu, žinau, žinau, tereikia vieno mosto, vieno meilės žodžio, kad galėčiau vėl nešti rūpestį, jų visą našta ant pečių —

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

JAV LB kultūros tarybos paskelbtą dramos konkursą laimėjo Algirdas Landsbergis. Vertintojų komisija Čikagoje sudarė: pirm. Stasė Kelečienė, sekr. Kazys Bradūnas, nariai — Adolfas Valeška, Algimantas Dikinis ir Darius Lapinskas. Komisija konkursui buvo gavusi 13 veikalų. Balsų dauguma nutarta premijuoti Žilvičio slapyvardžiu pasirašytą komediją "Onos veidas". Atplėšus vokišką, paaiškėjo, kad jos autorius ir konkurso laureatas yra dramaturgas bei rašytojas Algirdas Landsbergis. Komedija "Onos veidas", apimanti šandieninius įvykius, verčia ne tik juoktis, bet ir susimąstyti, nes jie liečia lietuviškojo gyvenimo iškarpas JAV ir okupuotoje Lietuvoje. Tos aktualios yra lengvai įgyvendinamos saviveiklinėje scenoje.

Dail. Gabrielius Stanulis, gyvenantis Sveicarijoje ir garsėjantis tapybos srityje, surengė savo darbų parodą š. m. balandžio 21 — gegužės 28 d.d. "Galerie Cour Saint-Pierre" Ženevoje. Parodos kvietimė pažymėta, kad dailininkas gimęs Lietuvoje, turėjęs 14 individualių ir 18 kolektyvinių parodų.

Plataus pripažinimo teatrinėje Australijos veikloje yra susilaukęs Melburno St. Martins dramos teatro rež. Helmutas Bakaitis. Teatro repertuarą jis neseniai papildė vokiško F. Wedekind (1864-1918) veikalą "Pavasariui sugrįžus", nagrinėjančiu XIX š. užbaigos jaunimo problemas — brendimą, meilę, nusivylimus, gimnazijos drausmę, brandos atestato egzaminus. Lietuivio H. Bakačio paruoštą premjerinį spektaklį šiltai sutiko teatro kritikai Melburne. Ešą jis atskleidė jauniančią jaunystės tragediją.

Satyrinis Čikagos teatras "Antaras kaimas" balandžio 16 d. apilankė Klevelando lietuvių, pakviestas JAV LB Ohio apygardos valdybos, kuriai vadovauja pirm. J. Mikonis. Apie dvi valandas trukusį spektaklį svečiai surengė Dievo Motinos parapijos salėje. Dalyvavo beveik 400 žiūrovų. Dvidešimtnetį užbaigus saviveiklinio teatro grupę dabar sudaro: savie prievaizdu vadinantis rež. A. T. Antanaitis, aktoriai — Vida Gilydydienė, Jūratė Jakstytė, Indrė Toliuštė, Eugenijus Būtenas, Juozas Kapacinskas, Romas Stankauskas ir Arvydas Vaitkus. Scenovaizdžius tvarko Vincas Lukas, šviesas ir garsus — Jonas Kaunas. Klevelandiečiams buvo suvaidinta apie 20 škių, kurių tarpe buvo "Meilės istorija", "Tarybiniai šokiadieniai", "Lagaminai", "Lenkiška kronika", "Tėvai ir vaikai", "Šiandien Klevelande".

V. Rociūnas nusiskundžia, kad Klevelando aktualijos jau buvo pasenusios, senstėję ir kiti škičiai. Ešą klevelandiečiams juoko nekėlė ir ekrane rodomos skaidrės. Pasak jo, reikėtų atrankos, naujų satyrinių temų.

Melburno Lietuvių Namuose, Australijoje, saviveiklinis "Aušros" teatras kovo 20 d. tautiečius pakvietė į Čikagoje gyvenančių Anatolijaus Kairo devyinių veiksmų dramos "Vyspuko sodas" premjerą. Šį nelengvą veikalą, susietą su 1863 m. sukilimu, režisavo Aldona Vyšniauskaitė, sutelkus didelį aktorių būrį. Vysk. M. Valančiaus vaidmenį atliko A. Raudys, jo sekr. kun. J. Dovydaitis — A. Vaitiekūnas, S. Daukančio — A. Bajoras, Papilės klebono kun. I. Vaišvilos — J. Zonius, sukilėlių vado kun. A. Mackevičius — E. Sidlauskas, busimo poeto klieriko A. Vienožinskio — R. Skeivys, knygnešio J. Bielino — M. Simankevičius. Scenovaizdžius paruošė Angelė Kristens.

Klevelando lietuviai susilaukė atgimimo "Vaidilos" teatro, kuris savo darbą buvo nutraukęs 1968 m. Jo valdybą sudaro: pirm. O. Jokūbaitienė, nariai — rež. P. Maželis, J. Dunduras, R. Apanavičius, J. Citulis ir Z. Dučmanas. "Vaidilos" grupė pirmam savo pasirodymui pasirinko dramatinę literatūros vakarą balandžio 23 d. Lietuvių Namuose. Jin buvo įjungtos ištraukos iš A. Landsbergio "Penkių stulpų turgaus aikštėje", Maironio "Kęstučio mirties", J. Grušo "Tėvo", Algio Rukšėno naujos satyros "Posėdis pragare". Šio veikalą premjerą yra numatyta lapkričio 12 d. Ištraukoje buvo atskleistas pragarų gyventojų pasitarimas, ruošiantis A. Hitlerio ir J. Stalino teismui. Pasitarimo dalyviai ima reikalauti, kad jie būtų reabilituoti, nes tie dar pragaran atvykę kraugeriai ešą didesni nusikaltėliai už juos.

Aktorius Balys Bratkauskas, sulaukęs 59 metų amžiaus, po ilgos ir sunkios ligos mirė Vilniuje balandžio 17 d. Dramos studija buvo baigęs 1948 m., dar jos lajktarpyje išijungęs į teatrinį darbą. 1955-62 m. dirbo aktoriumi ir režisioriumi Lietuvos kino studijoje. Nuo 1963 m. iki mirties jam teko būti Lietuvos televizijos režisioriumi. Buvo sukūręs pirmą serijinį lietuvišką nuotykių filmą "Tadas Blinda", paruošęs apie 30 kitų televizijos filmų ir spektaklių.

Vilniaus operos ir baletu teatras kiekvienierių metų gegužės mėnesį susilaukia naujų Vilniaus konservatoriją baigusių dainininkų. Siemetiniams diplomantams buvo skirtas P. Čaikovskio operos "Eugenijus Oneginas" spektaklis, paruoštas rež. J. Gustaičio, diriguto R. Geniušo. Tatjanos vaidmenį atliko S. Stonytė, Onegino — M. Gylis, Olgos — I. Domikaitė, Lenskio — IV kurso studentas S. Larinas, Gremio — operos sol. V. Bakulas. Kitus vaidmenis buvo sukūrė diplomatai — M. Nechajus, D. Jonėnienė, D. Milkevičius ir IV kurso studentė I. Jonutytė. Jie yra Z. Paulausko, E. Kaniavos, E. Diršienės, V. Noreikos, G. Grigoriano, A. Karoso, J. Stasiūno auklėtiniai.

Kauno paveikslų galerija surengė dail. Albino Pivoriūno keramikos darbų parodą, susietą su jo amžiaus šešiasdešimtmečiu. Jis yra baigęs Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės instituto keramikos skyrių 1947 m. Priklauso profesinės keramikos pradininkų eilėms. Nuo 1955 m. dažnai dalyvauja dailės parodose Lietuvoje ir užsienyje, dėsto piešimą Kaune veikiančioje vidurinėje J. Naujailio meno mokykloje. Dail. A. Pivoriūno keramika puošia kelis pastatus Kaune, civilinės metrikacijos skyrius Kaune ir kitose vietovėse, kavinę "Svirnelis" Kėdainiuose, aludę "Molinis ašotis" Palangoje. Sukaktyvinei parodai buvo sutelkęs apie šimtą įvairių indų, servizų, dekoratyvinių lėkščių, vazų.

XXV-sis respublikinis saviveiklinių filmų festivalis balandžio 23-24 d.d. Vilniuje susilaukė apie 40 mėgėjiškų bandymų. Dokumentinių filmų grupėje I laipsnio diplomą laimėjo užpalietis A. Juknys už filmą apie liaudies skulptorę O. Šuminaitę-Jurkienę. II laipsnio — klaipėdietis I. Važnovas už filmą "Archimedo žvejai", III laipsnio — Prienuose gyvenantis R. Strikauskas už savo kūrinį "27,12 megahercų". Vaidybinis filmų grupėje I laipsnio diplomą paskirtas Jurgio ir Ramučio Jatulių filmui "Visiškai slapta", II laipsnio — A. Prockio ir A. Baryso "Intelektualiai popietei", III laipsnio — A. Bačiūlo "Spasams". Pieštinių filmų varžybose stipriausi buvo Panevėžio atstovai: I laipsnio diplomą išeiktas J. Lauručiu už filmą "ŠOP-as višiams", III laipsnio — Č. Korsakui už "Sprendimą", II laipsnio — vilniečiui A. Triškui už "Nesupratimą". Specialų prizą už geriausią 8 mm filmą laimėjo kauniečio R. Ambras sukurta "Trumpa pasaka". Geriausia šio festivalio režisioriumi buvo pripažintas A. Pročys, operatoriumi — V. Valentas, garso režisioriumi — V. Blažys, dailininku — A. Triškus, aktoriumi — A. Maciulevičius.

Kada gimė Kipras Petrauskas? Šį klausimą "Literatūros ir Meno" savaitraščio gegužės 7 d. laidoje kelia Domas Butėnas. Pasak jo, gimimo data lig šiol nėra tiksliai nustatyta. V. Kavoliūnas savo knygoje "Gyvenimas pašvęstas dainai" gimimo data pateikia 1886 m. lapkričio 10 d. Abiejose vilniškėse enciklopedijose rašoma, kad K. Petrauskas gimė 1885 m. lapkričio 23 d. Papildant D. Butėną, tenka pabrėžti, kad mūsdiškėje Lietuvių Enciklopedijoje K. Petrausko gimimui priskiriama 1886 m. lapkričio 22 d. Centriniam istorijos archyve D. Butėnas rado Ceikinių parapijos gimimo metrikų knygas. Jose ešąs įrašas rusų kalba, o K. Petrausko gimimo data nurodyta senuoju stiliumi — 1885 m. gruodžio 10 d. Ešą pagal dabartinį stilių K. Petrauskas yra gimęs 1885 m. gruodžio 22 d. Būsimajai dainininką pakrikštijo kun. Zviolauskas Kiprijono vardu su visomis sakramento apeigomis. Tėvas pažymėti Šeduvos dūmos miestiečiai Jonas ir Juozapota Rastenytė Petrauskai, teisėti sutuoktiniai. Krikšto tėvų užrašytas tik vienas asmuo — Grasilda Petkevičiūtė.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 21 milijono dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	90 dienų termin. indėlius	8 1/2 %
Antradieniais	10 - 3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų	9 %
Ketvirtadieniais	10 - 8	term. indėlius 2 metų	9 1/2 %
Pentadieniais	10 - 8	term. indėlius 3 metų	10 %
Šeštadieniais	9 - 1	pensijų s-ta	7 1/2 %
Sekmadieniais	9.30 - 1	spec. taip. s-ta	7 1/2 %
		taupomąją s-ta	6 %
		depozitų-čekių s-ta	
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12 %
		mortgičius nuo	10 1/2 % - 12 1/2 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybės pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

HOMETARIO

Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudimą? Prieš mokėdami, pažūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LITUOVI SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYtuvą (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamoj nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

- * Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
- * Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilijų mechanikai
- * taisymai. * Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
- * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrų ir kitų maisto gaminių
- Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukli kairėn prie pirmųjų šviesų (t. pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilijų mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilijų išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu varotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) FILTOS BROS
Toronto, Ont., M6R 1V5

Telefonai 533-8451, 533-8452

Jaunimo kongreso atstovai, besiruošdami būsimam kongresui, aptaria svarstysimus klausimus K. Veselkaitė

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

teiktąjį projektą CSIS institucijos pareigūnams bus leistas laisvų atidarinėjimas, telefoninių pokalbių sekimas, elektorninių klausymo aparatų panaudojimas, slapsti įsi-veržimai į namus, gavus raštišką federacinio teisėjo leidimą. Tai yra nuolaidos, kurių oficialiai neturėjo RCMP policijos saugumo skyrius. Tad jam ir teko lauzyti žmogaus teises užtikrinančius įstatymus. Kalbama, kad CSIS saugumiečiai bus atsakingi Kanados parlamentui. Praktiškai parlamentas jų nekontroliuos, bet tik ministerių kabinetas, turintis savo partijos atstovų daugumą parlamente. Tokiu atveju CSIS institucija daugiau ar mažiau gali būti panaudota valdančios partijos reikalam.

Kauno žydų žudymų apkaltintas A. H. Rauca sustabdė kovą prieš jo grąžinimą V. Vokietijon, kur jo laukia teismas. Pagrindą tai kovai sudarė naujoji Kanados konstitucija, leidžianti kanadiečiams įvažiuoti į Kanadą, pasilikimą šioje šalyje ar išvykimą iš jos. Esą Kanados piliečio privertinias ištrėmimas iš Kanados teismui V. Vokietijoje pažeistų šias teises. Apeliacinis Ontario teismas betgi atmetė tokias A. H. Rauco advokato W. Parkerio išvadas. Tada buvo planuojama kreiptis į aukščiausią Kanados teismą, kuris turėjo padaryti galutinį sprendimą. A. H. Rauca staiga sustabdė pradėtą apeliaciją ir sutiko būti grąžinamas V. Vokietijon. Teisingumo min. M. MacGuigenui pasirašius atitinkamus dokumentus, jis buvo nuskraidintas V. Vokietijon, kur bus teisiamas.

Ontario gyventojai ypatingu staigmenų naujajame biudžete nesusilaukė. Biudžeto išlaidos pakilo iki \$24,7 milijono, deficitas — iki \$2,69 milijono. Naujiems darbams šiemet parūpinti numatyta tik \$142 milijonai. Išlaidoms padengti nuo š. m. liepos 1 d. bus įvestas 5% papildas provinciniam pajamų mokesčiui, galiosiantis iki 1984 m. pabaigos. Tas papildas pavadintas socialiniu, nes daugiausia bus skiriamas socialiniams programoms. Vis didesnių pajamų Ontario vyriausybė siekia iš alkoholio ir rūkalių. Gegužės 24 d. butelis degtinės pabrangso 20 centų, vyno — 10 ct., 24 buteliai alaus — 25 ct. Cigarečių kainos pakilo kartu su biudžeto paskelbimu. Jos šį kartą susilaukė tikrai stambiaus 15 centų šoktelėjimo dvidešimčiai cigarečių. Mat buvo padidintas anksčiau atliekamas atskaitymas ir dargi įvestas 7% pardavimo mokeskis. Mėnesinės įmokos OHIP sveikatos draudimui nuo birželio 1 d. padidintos 5%. Viengungiams tada reikės mokėti \$28.35, šeimosms — \$56.70. Tas įmokas sveikatos draudimui dabar ima tik trys provincijos Kanadoje — Ontario, Britų Kolumbija ir Alberta. Kitos provincijos sveikatos draudą padengia iš pajamų mokesčio. Didžiausias įmokas turi Ontario provincija. Britų Kolumbijoje viengungiai moka \$15, šeimos \$30, Albertoje — \$9.50 ir \$19. Iš tikrųjų įmokos Ontario provincijoje tepadengia apie 19% OHIP draudos išlaidų. Likusioji suma gaunama iš Otavos ir iš provincijos išdo. Išlaidas padidina perdidelės nuolaidos gydytojams. Atlyginimas už jų paslaugas OHIP pacientams š. m. balandžio 1 d. buvo pakeltas 8,75%, o 1984 m. sausio 1 d.

vėl bus pakeltas 3%. Tai yra gerokai daugiau nei 5%, kuriais dabar remiasi Ontario vyriausybė su savo tarnautojais ir mokesčių mokėtojais.

Naujasis Kanados biudžetas buvo pratęsęs valdinę \$3,000 paramą kanadiečiams, perkantiems naujus namus, iki gegužės pabaigos. Tačiau projektas buvo sustabdytas gegužės 5 d., kai paaiškėjo, kad jau yra išsemti šiam fondui paskirti pinigai. Iki gegužės 5 d. buvo gauta beveik 60,000 prašymų, kurių 16,000 patenkinti ne užteko pinigų. Pradžioj buvo pareikšta, kad tie prašymai bus atmeti, bet dabar viešųjų darbų ministeris R. LeBlancas yra prastaręs, kad bus įieškoma papildomų lėšų tiems prašymams patenkinti. Ar tos lėšos bus surastos, tebėra neaišku.

Kanadon atvyko vienuolikos vyrų delegacija iš Sovietų Sąjungos, vadovaujama politbiuro nario M. Gorbačevo, susipažinti su žemės ūkiais pietinėje Ontario dalyje ir Albertoje. M. Gorbačevo įjungimas delegacijai įtaigoja, kad J. Andropovui, matyt, rūpėjo kiti reikalai — santykių pagerinimas su Kanada. M. Gorbačevus ministeriui pirmininkui P. E. Trudeau atvežė ir įteikė J. Andropovo laišką, kviečiantį atvykti Sovietų Sąjungon oficialiam vizitui. Santykius įtempė sovietinių kariuomenės dalinių invazija į Afganistaną per 1979 m. Kalėdas. M. Gorbačevo susitikime su P. E. Trudeau pagrindinis dėmesys teko atominių ginklų problemoms. Šie reikalai iškilo ir M. Gorbačevo susitikime su parlamento ir senato užsienio reikalų komisija. Konservatorius A. Lawrence, buvęs Kanados vidaus reikalų ministeris, prašėjo apie KGB šnipus Sovietų Sąjungos ambasadoje Otavoje. M. Gorbačevui jis priminė, kad nuo 1946 m. iš Kanados buvo ištrėmta 40 sovietų diplomatų bei pagalbinių pareigūnų. Pasak A. Lawrence, du trečdalius sovietų diplomatų sudaro KGB žmonės. M. Gorbačevas atmetė šį kaltinimą absurdišku aiškinimu, kad niekur Sovietų Sąjungos ambasados nėra šnipinėjantių kagebištų. Esą klaidingą šnipų maniją kursto JAV propaganda. Jis taipgi gynė sovietinę Afganistano okupaciją, paneigė žmogaus teisių pažeidimus, trigalvių "SS-20" raketų pavojų V. Europai. M. Gorbačevas, siekdamas ryšių pagerinimo, aplankė opozicijos vadą parlamente E. Nielseną ir NDP socialistų vadą E. Broadbentą.

PLS Žaidynės

Saudymo varžyboms sekcijos vadovas B. Savickas buvo pateikęs dvi varžybų programas. Dėl atsiliepimų stokas šaudymas pistoletais iš žaidymų programos buvo išbrauktas. Organizaciniam komitetui pritarus, šaudymo programa pasilikio sekanti: 177 orinis šautuvas, 22 kal. šautuvas, 12 šrautinis šautuvas. Į šaudymo komite-

Ateitininkų žinios

Toronto ateitininkų metinės šventės programa:

Birželio 3, penktadienį, 7.30 v.v., lauzas High Parke. Kviečiami ir sendraugiai. Čia įvyks šventės atidarymas, jaunųjų, jaunių, moksleivių ir studentų paruošta programa. Kas mėgsta žaisti kvadrata, atvyksta 6.30. Po lauzo — susipažinimas ir pabendraavimas. Prisikėlimo parapijos atkų kambaryje.

Birželio 4, šeštadienį. Jaunučiai — išskylauja. Jauniai dalyvauja su moksleiviais A. Žygo paskaitoje 10 v.r. Po paskaitos — bendri pietūs ir išvyka. Moksleiviai 10 v.r. dalyvauja A. Žygo paskaitoje atkų kambaryje. Po paskaitos — užkandžiai pas p.p. Čuplinskus. 1 v.p.p. teniso žaidynės Sv. Mykolo kolegijoje. Kviečiami jaunieji, studentai ir sendraugiai. Po žaidynių — išvyka. Studentams bendri pietūs 2.30 v.p.p., simpoziumas atkų kambaryje. Simpoziume dalyvaus ses. O. Mikalaitė, G. Petrauskienė ir J. Kuraitė-Lasienė.

Birželio 5, sekmadienį, visi renkasi su vėliavomis Prisikėlimo parapijos salėje 9.30 v.r. Įžodis Prisikėlimo šventovėje — 9.45 v.r. Agapė po Mišių — pas seseles.

Bendras moksleivių susirinkimas — gegužės 29, sekmadienį, po 10 v.r. Mišių. Bus renkama nauja valdyba sekantiame etape. Norintieji kandidatuoti prašomi prašyti globėjai Z. Valčiūnienėi. L.U.

Skautų veikla

• Skautų veikla parėmė: Kanados Lietuvių Fondas \$5,450, kredito kooperatyvas "Parama" \$1000, Prisikėlimo par. kredito kooperatyvas \$500, Hamiltono "Talka" \$200, dr. A. J. \$100. Kanados rajono vadai reiskia nuoširdžią padėką.

• LSS vadovybės nariai, suakutvinės "Aušros" stovyklos organizatoriai bei pareigūnai gegužės 13-15 d.d. Woodland Trails stovyklavietėje galutinai išplanavo pastovytes, aptarė programą ir techniskus klausimus. Vadovavo LSS tarybos pirmosios pirm. v.s. fil. S. Miknaitis. Taip pat posėdžiavo vyr. skautininkai v.s. fil. D. Eidukienė ir v.s. fil. V. Vidugiris su savo vadovais-ėmis. Dalyvavo vadovai-vės iš 8 miestų — apie 50 asmenų. Maistu rūpinosi org. k-tas, vad. ps. A. Senkaus. Sekmadienį Mišias atnaušo dv. vad. kun. Aug. Simanavičius, OFM. Skautiškas aciu sesei Vidai Senkuvieni ir Ramonai Yčienai, kuriuos uoliai šeiminkavo.

• Sukaktuvinės stovyklos registracija pratęsta iki birželio 15 d. Iki šiol stovyklauti norą pareiškė 730 sesių ir brolių.

• Birželio 2 d., 7 v.v., pas sesę Silviją Šaukiamą vyr. skautių suėiga. Dalyvavimas būtinai, ypač toms, kurios stovyklavus suakutvinėje stovykloje.

• Gegužės 17 d. turėjom paskutinę šio sezono draugininkų-kių suėigą. Dalyvavo Kanados rajono vadovė s. A. Baltakienė ir sk-vyčiai kandidatai. Skautiškas aciu sesei Liudai ir ps. dr. J. Yčui už malonų priėmimą ir vaišes. Č. S.

tą pakviestas Petras Bulika iš Čikagos. Tikimasi gauti varžyboms tinkamą vietovę lietuvių vasarvietėje Union Pier netoli Čikagos. Kanados šaudytojams vykiant į varžybas žinotina: reikita turėti "Firearms Acquisition Certificate", kurį galima išgyti vietinėje policijoje už \$10 5-iams metams. Važiuojančioms per sieną reikia užsiregistruoti ginklus Kanados muitinėje.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate

Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:		IMA:	
8 1/2 % už 90 dienų term. indėl.		už asmenines paskolas nuo	12 %
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius		už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
8 3/4 % už 1 m. term. indėlius		su nekeičiamu nuosimčiu	
9 % už 2 m. term. indėlius		1 metų	10 3/4 %
9 1/2 % už 3 m. term. indėlius		2 metų	11 1/2 %
10 % už pensijų planą		3 metų	12 1/2 %
9 % už namų planą		(fixed rate)	
7 1/2 % už specialią taup. s-tą		su keičiamu nuosimčiu	
7 % už taupymo s-tas		1, 2 ar 3 metų	10 1/2 %
6 % už čekių s-tas (dep.)		(variable rate)	

AKTYVAI virš 34 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

AL

GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A.E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *

(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Steve Ignatavičius, B.A., B.PHE, B.Ed.

patarnauja investicijų ir šerų srityje.

Jis atstovauja bendrovei Housser a. Co. Ltd. (įsteigta 1917 m.), kuri yra narė The Toronto Stock Exchange, The Investment Dealers Association of Canada. Duodama nuolaida už patarnavimą iki 80% T.S.E. ir T.C.O. tranzakcijose.

Skambinkite lietuviškai telefonu 364-0264, ext. 16 Toronto

Raketbolo varžybos bus individualinės ir komandinės. Individualinės varžybos vyks vyrų, senjorų ir moterų klasėse. Komandinės varžybos bus vykdomos tik vyrų klasėje. Komandą sudaro 5 žaidėjai. Varžybos bus birželio 29 — liepos 2 d.d. Illinois un-to Circle Center aikštelėse, South Halsted St. — Roosevelt Rd.

Nakvynių skaičius universiteto bendrabutyje labai ribotas — tik 298 vietos. Pirmenybę gaus tik tie, kurie bendrabutyje bus apsisistę visą savaitę. Bendrabutyje užpildžius, dalyviai bus apgyvendinti viešbutyje. Kainos: bendrabutyje \$9 parai, viešbutyje — \$15. Iki gegužės 20 d. nakvynių reg. lapo neprisiuntus, nakvynės nebus užtikrintos.

Galutinė registracija PLS Žaidynėms įvairiose sporto šakose baigiasi gegužės 25-31 d.d.

Vyčio žinios

Vytis — Tauras 75-73. Gegužės 6 d. Vytis pasikvietė Londono Taurą krepšinininkus atsigriebtimo rungtynėms. Vytiečiai laimėjo rungtynes dviejų taškų skirtumu. Taur-

Sėkančios krepšinio rungtynės — gegužės 27 d. Hamiltone. Jauniai A gegužės 28 d. dalyvaus KSA prieauglio klasių krepšinio pirmenybėse. A.S.

AR NE PER DAUG SUŠVELNINTA?

Malonu, kad p. P. Lelis "TŽ" s.m. bal. 21 d. straipsnyje "Lenkija ir Lietuva šenovėje ir dabar" iškėlė Vilniaus klausimą, vilniečių persekiojimus bei priespaudą. Nežinau, ar P. Lelis gyveno lenkų okupuotame krašte, bet aš ten augau, gyvenau ir buvau lenkų kalėjimuose kalinamas.

P. Lelio straipsnyje paskutinės trys pastraipos nepakankamai išryškina lietuvių padėtį Vilniaus krašte 1930-39 m. laikotarpyje. Todėl norėčiau patikslinti P. Lelio išsireiškimą, kad "Vilniaus lietuvių persekiojimas šiek tiek apribo" po Karaliaučiuje įvykusių derybų ir po lenkų pralaimėjimo tarptautiniame tribunole Hagėje. Per visus 20 okupacijos metų Vilniaus krašto lietuviai ne vieną kartą nepajuto atodūžio bei persekiojimų sumažėjimo. Visą laiką lenkų administracija stengėsi palaužti lietuvių dvasią įvairiais suvaržymais, stambiomis piniginėmis baudomis, suėmimais, tardymais, net be tikrų kaltės įrodymų paskirtomis kalėjimo baudomis, mokyklų bei kultūrinių draugijų uždarymais. Taip pat ir po ultimatumo, "kai lenkai pasidarė draugiškesni Lietuvai", Vilniaus krašto lietuvių būklė nepagerėjo, bet pasidarė dar sunkesnė, ir Lenkijos kalėjimuose atsidūrė daugiau lietuvių politinių kalinių, negu bet kada prieš tai.

Ne lietuvių yra kalti dėl "nesusitarimų ir kivirčių su lenkais". Šių dienų lenkų diplomatai turėtų atitaistyti tas pračityje padarytas klaidas, kad tik kivirčių nebūtų. Ginklu užkariauti kitų valstybių žemes bei jų sostines ir terorizuoti vietinius gyventojus — tokia teisė niekad nebuvo pripažinta tarptautinėje arenoje.

Be to, Lenkija nebuvo draugiška ir kitiems kaimynams. Lenkijos kalėjimai buvo perpildyti ne tik lietuvių politiniais kaliniais, bet ir ukrainiečių, gudų, vokiečių, čekoslovakų ir kitų.

Taip pat nemanyčiau, jog "istorija parodė, kad Lietuvos likimą lemia laisvoji Lenkija". Po pirmojo pasaulinio karo Lenkija pasirašė su Lietuva sutartį — 1920 m. spalio 9 d. Suvalkuose. Ne Lietuva sulaužė tą sutartį, mėginama užimti Lenkijos sostinę ar jos žemes, bet Lenkija. Istorija nepaneigė, kad Pilsudskis, tuo metu vyriausio kariuomenės vado ir valstybės viršininko, įsakymu buvo pasiųsta armija ne tik užimti Vilniaus kraštą, bet ir visą Lietuvą. Tik Lietuvos kario krauju, tą armiją buvo sumušta. Tuo metu Lietuva būtų atsiėmusi ir visą Vilniaus kraštą, jei Tautų Sąjunga nebūtų kovę su stabdžiais. Tolimesni įvykiai ir to meto lenkų valdžios klatingumas visiems lietuviams yra gerai žinomi.

Aš tik norėjau priminti, jog tie pračities įvykiai neparodė, kad Lietuva atsitatė Lenkijos deka.

Iki šiol spaudoje neradau, kad lenkai oficialiai pripažintų Suvalkų sutarties nustatytas sienas. Tačiau reikia tikėtis, kad naujoji lenkų karta nepadarys senųjų klaidų ir nesivės užimti kitų valstybių žemių. Kiekvieno krašto gerovė klesti, kai turi draugiškus santykius su savo kaimynais.

Petras Česnulis

RŪPESTIS

Perskaitęs ilgą 360 eilučių straipsnį, pirmą kartą gyvenime rašau savo nuomonę. Stambi jo antraštė "Rikiuotis į bendrą kovos grandinę" man, eiliniam lietuviui, skaudai ir nesuprantama. Skaudai, nes kovot su tokiu priešu, kokį turime, mūsų skaičius yra labai mažas. Toks lipimas ant vieno kito pirštų ir galvos nebūtų pateisinamas, jei ir tūkstąntį kartų turėjau kareivių bei generolų turėjumė.

Man, priklausančiam Lietuvių Bendruomenei, remiančiam VLIKą, ALTA, BALFą ir kitus, neišiu į kokios kovos grandinę jung-

tis generolas šaukia mirti pasmerkęs VLIKą.

Ar būtų per daug paprašyti visus perskaityti Aurelijos Balasaitienės straipsnį, išspausdintą tame pačiame "TŽ" numeryje, būtent 1983.IV.21?

V. Kaunas

PALENGVINKIME AUKŲ RINKIMĄ

Pagal naujai paskelbtą Kanados biudžetą nebebus leista automatiškai atskaityti \$100 už aukas ruošiant pajamų mokesčio atskaitomybę. Tai palies daugelį negalinių aukoti didesnių sumų Kanados Lietuvių Bendruomenei ar kitiems lietuviškiems reikalingams.

KLB, nors ir turi registracijos numerį, pagal kurį aukos gali būti panaudotos pajamų mokesčio atskaitomybei, ne už visas aukas tokius pažymėjimus išduota (pvz. solidarumui įnašai). Išduodami pakaitimai tik už didesnes sumas, taigi tik tiems aukotojams, kurie yra ekonomiškai pajėgesni ir todėl jiems tokių kvitų gavimas turi mažesnės reikšmės nei mažiau pasiturintiems.

Man renkant aukas Tillsonburge draugijai, kovojančiai su vėžio liga, teko susipažinti su tos draugijos aukų rinkimo ir atsisakymo tvarka. Gavęs auką savanoris rinkėjas tuojau pat išrašo kvitą su duplikatu per kalkę bet kokio didumo aukoms. Kvito duplikatą, likusį knyguteje, kartu su pinigais atiduoda įgaliojusiai organizacijai ir tuo būdu žymiai sumažina pašto išlaidas. Tiesa, kvito išrašymas užima kiek laiko, bet nedaugiau kaip sarašus sudarinėjant. Tai nesudėtingas ir saugus būdas aukoms rinkti bei rinkėjui atsisakyti.

Aukojančių lietuviškiems reikalingas skaičius mažėja, o jų pajėgumas aukoti nedidėja. Aukojimui paskatinti būtų naudinga, kad už visas tokias aukas būtų išduodami kvitai, tinkami panaudoti pajamų mokesčio atskaitomybei, nežiūrint aukos dydžio. KLB galėtų sudaryti atskaitomybės sąlygas, panaudodama savo kvitus, daugumai lietuviškų organizacijų, o mūsų parapijos — religinėms organizacijoms, šelpiančioms vargstančius lietuvius čia ir pavergtose tėvynėje. Aukų būtų surenkama neabejotinai daug daugiau, kartu išsivystytų ir glaudesnis visų bendradarbiavimas.

Teko patirti, kad kaikurių kitos tautybės šitokią metodą jau seniai vartoja.

M. Povilaitienė,

Tillsonburgas, Ont.

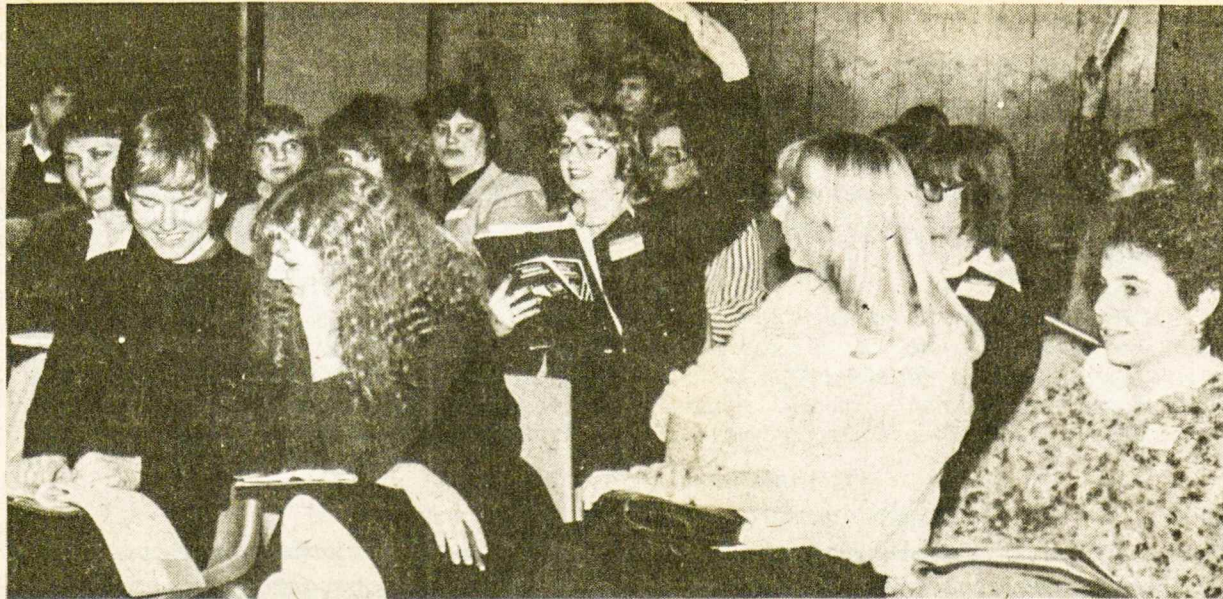
PAPILDYMAS

V. Ignatė biografiją rašyti nėra lengva: jis kuklus žmogus ir labai sunku iš jo ką nors "išspėti". Tenka tenkintis tuo, kas pačiam yra žinoma. Todėl išsamia jo biografią parašyti yra neįmanoma. "TŽ" 1983 m. 17 nr. apie jį rašydama nepaminėjau net vieno iš man žinomo jo įvykdyto didelio ir lietuviškai veiklai reikšmingo darbo, kuris tikrai yra mažesnis už mano aprašytąjį, t.y. už jo nepaprastą pastangas ir pasigėrėtus pasiekimus rezultatus lietuvių išlaikyme. Negaliu sau dovanoti, kad neparašiau, jog jis buvo vienas pagrindinių steigėjų Kanados Lietuvių Fondo ir bene pirmasis fondo tarybos pirmininkas. Tikiu, kad K. Lietuvių Fondo kūrimosi istoriją geriau žinantieji papildys jo biografijos (mano netiksliai suminėtas) užuominas. Apgailestauju savo neapdairumą. D. E.

PAGEIDAVIMAS

Jūsų laikraštis drįsta būti atviresnis, palieti kitų vengiamas sritis. O šiaip, tai ar nemanote, jog nuolatinė aplinkos chronologija puslapiuose gali tapti monotoniška? Jūsų didelės tolerancijos rėmuose (suprantama, tai bendradarbių klausimas) gal galėtų tilpti ir gera knygų apžvalga, gyvenimo vaizdai (ne korespondento akimis) noveliškė? Kodėl ne arčiau prie raidės per laiptą ar du?

F. Bočiūnas,
Sunny Hills, Florida

Būsimo jaunimo kongreso atstovai, suvažinę į Klevelandą iš JAV ir Kanados, mokosi balsuoti už pateiktus pasiūlymus. Kongrese jų bus daug — reikės gerai orientuotis

London, Ontario

"TAURAS" AUGA IR STIPRĖJA!

Rodnei padedant, Londono "Tauran" įsijungia vis daugiau stipresnių žaidėjų. Nepaprastas vyrų ir berniukų entuziazmas teikia gražių vilčių, kad "Tauras" netrukus bus pajėgus vienetas atsilaukti ir prieš didžiųjų apylinkių stipriausias komandas. Jei kur nors dar yra panašūs žaidėjai, jie kviečiami atvykti į treniruotes, kurios vyksite penktadieniais 8-10 v.v. Forest City Secondary School (buv. Lady Beck), Dundas ir Highway kamps. Arba skambinti klubo pirm. A. Dragūnevičiui vakarais (išskyrus trečiadienius) tel. 471-7101. Klubas turės ir golfo sekciją. Šią informaciją teikia St. Navickas darbo dienomis 12-1 v. vidurdienį ir sekmadieniais tel. 455-0318. Taip pat numatoma stalo teniso sekcija. Visas sporto šakas ir sekcijas kartu paėmus, susidaro gana graži grupė — per 60 narių! Linkėtina, kad ir mergaitės užsidėgtų vyrų entuziazmu ir pagaliau apsispręstų, ar jos nori tapti rimtu varžybiniu vienetu, ar tik nori žaisti savo malonumui. Vienintelis pavojus, galįs klubą pakludyti, yra lėšų stoka. D. E.

Sudbury, Ontario

"GELEŽINIS VILKAS" — žūklatuotų ir medžiotojų klubas metiniame susirinkime vietoje mirusio pirmininko a.a. Stasio Krivicko išrinko Valį Bružą. Klubas turi Kanados valdžios leidimą — "charter". Dabartinę klubo valdybą sudaro: Valys Bružas — pirmininkas, Justas Stankus — išdininkas, Leonas Baltutis — sekretorius, Antanas Gatautis, Vladas Kriaučeliūnas — kandidatai. Sausio mėn. sporto vadovas — Kestutis Podėris.

Susirinkimas iš klubo išdavo pasikvėpauk: "Teviškės Žiburiams" \$50, "Nepriklausomai Lietuvai" \$25, Lietuvos pasiuntinybės rūmų Vašingtone atnaujinimui \$50.

DR. JONAS ŠEMOGAS, per žiemą išbūvęs Havajuose, grįžo ir žada būti ligi vėlyvo rudens. Pirmineja pacientus. Jo įstaigos adresas: 50 Lisgar St. S., Sudbury, Ont. Telef. 673-9524. Netrukus žada grįžti ir jo žmona Marytė Šemogienė.

ARNOLDAS LAPIENIS, gerai baigęs farmacijos studijas Toronto universitete, gavo darbą savo specialybėje ir išvyko į Otavą.

LEONAS BALTUTIS išvyko dviejiems savaitėms atostogų į Lietuvą.

PAMINETA MOTINOS DIENA. Nors oras buvo labai blogas, motinų pagerbime dalyvavo daug motinų, netikėtai didelis skaičius lietuvių ir svečių. Kiekvienas įeinantis į minėjimą buvo papuoštas tautinių spalvų ženkleliu. Minėjimą pradėjo KLB Sudburio apyl. valdybos pirm. Elena Tolvaišienė. Sugiedojus Lietuvos himną, ji pasveikino visas motinas. Mirusios motinos pagerbos tylos minutė. Paskaitė skaitė jaunosios kartos atstovė stud. Marytė Rudytė. Algis Kusinskis akordeonu pagrojo 5 muzikos kūrinius. Vaizdėlį "Motina išleidžia savo sūnų ginti tėvynės" vaidino Jūratė Tolvaišaitė ir Petras Tolvaiša. Vaizdėlį parašė E. Tolvaišienė. Programa baigta Kanados himnu. Visos motinos ir dalyviai buvo pakviesti vakarienei. Grašė Petrenienė sukalbėjus malda, visi valgė ir džiaugėsi skania vakariene. Grašė Petrenienė ir Stefa Petrenienė vakarienei padovanavo 2 skanius pyragus. Apyl. valdyba joms nuoširdžiai dėkoja. Vėliau įvyko loterija, šokiai ir vaišės. J. Krūcas

• Lietuviškas žodis vaikui yra kaip sekla dirvon, kuri su laiku prazysta gėlių žiedais

Rodney, Ontario

MOTINOS DIENOS minėjimas

buvo nepaprastai gražus. Pradėtas giesmėmis "Marija, Marija" ir turininga A. Rinkūno paskaita.

Meninę programą atliko "Gintaro" dainos grupė, vadovaujama G. Paulionienės. Jų linksmi veidai ir gražūs tautiniai drabužiai traukė kiekvieno žiūrovo akį. Jų dainos žavėjo kiekvieno širdį. Rimas Paulionis savo skambiu balsu labai vykusiai praturtino mergaičių dainas. Buvo tikrai ko pasiklausyti. Kiekviena daina palydėta galingu rankų plojimu, vis prašant daugiau ir daugiau padainuoti. Pianinu akompanavo G. Paulionienė, gitara — C. Goudie.

L. Bendruomenės pirm. J. Statkevičius jautriu žodžiu pasveikino motinas ir padėkojo gintarietėms už puikią programą, pakviesdamas visus prie turtingai paruoštų vaišių.

Dabar visi galėjo iš naujo matyti meninę programą video juostelėje. Ypač buvo įdomu "Gintaro" grupei atpažinti save. m.i.

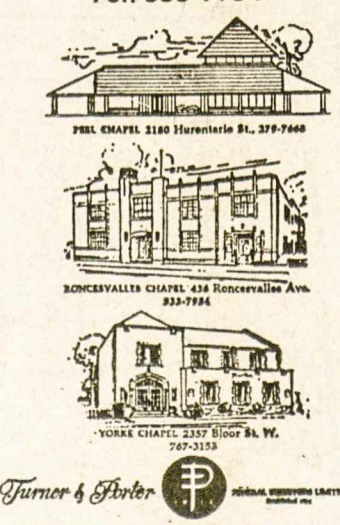
Sault Ste. Marie, Ont.

PROSOVIETINĖ DEMONSTRACIJA

Ir mūsų mieste buvo surengta prosovietinės politikos šalininkų įkvėpta demonstracija už "taiką". Dalyvavo apie 200 asmenų, daugiausia jaunikių, ilgaplaukių ir barzdočių. Jie protestavo prieš JAV skraidančių raketų bandymus Albertoje, skleidžiami šūkį "Refuse the cruise". Tokios demonstracijos klaido JAV gynybą prieš stipriai apsiginklavusius sovietus. Lietuviai stebėjosi savo tautietės Rutos vadovaujančių vaidmeniu toje demonstracijoje — ji buvo pagrindinė kalbėtoja. Lietuviai stebėjosi jos nesiorientavimu politinėje srityje. Prieš keletą metų vietiniame laikraštyje jinai reikalavo švęsti gegužės 1 d., kaip kad yra daroma komunistiniuose kraštuose. Dabar ji yra miesto žmogaus teisių komisijos ir kanadiečių moterų organizacijos atstovė. Korespondentas

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

1983 metų EKSKURSIJOS VILNIUS arba VILNIUS ir kiti Europos miestai

Birželio 30 Rugpjūčio 11 Rugsėjo 1
Liepos 21 Rugsėjo 29

Galima važiuoti 8 dienom arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupės gegužės 19, birželio 30 ir rugsėjo 1 lydisiu aš pats: norintems galėsiu nupirkti automobilus. Smulkesnių žinių telraukti čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČENAS All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:

V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Palaidotas J. R. Simanavičius

Š. m. gegužės 19 d. labai staigiai mirė ištvermingas Kanados lietuvių visuomenės veikėjas ir ilgametis radijo programos "Tėvynės prisiminimai" vedėjas a.a. Jonas-Robertas Simanavičius, 66 m. amžiaus. Tą dieną jis apie 5 v.p.p. lankėsi Toronto Prisikėlimo parapijos klebonijoje pas brolių kleboną kun. Aug. Simanavičių, OFM, po to paėmė žmoną Valentina iš darbovietės ir grįžo į savo gyvenvietę Mississaugoje. Pavakarieniavęs atsisėdo ant sofos, pajuto oro stoką ir čia pat sukiubo. Sūnus su motina Valentina pasaukė greitąją pagalbą, bandė sukiubusį Joną-Robertą atgaivinti dirbtiniu kvėpavimu. Atskubėję greitosios pagalbos pareigūnai taip pat bandė atgaivinti jį dirbtiniu kvėpavimu ir deguonimi. Deja, pagerėjimo ženklų nebuvo matyti. Greitai nugabenę jį netolimon Mississaugos ligoninės pavedė jį būdinčiam gydytojui, kuriam irgi nepavyko J. R. Simanavičiaus atgaivinti. Taip jis mirė 8.30-9.00 v.v. Gydytojo diagnozė — širdies smūgis.

Velionis buvo pašarvotas Toronte Turnerio-Porterio laido-tuvių namuose. Šerminėse maldose šeštadienį dalyvavo labai daug žmonių. Dar daugiau jų dalyvavo atsisveikinimo vakare sekmadienį Prisikėlimo šventovėje, kuri buvo sausakimša. Religinės muzikos programą atliko solistai: L. Marcinkevičius, S. Žiemelytė, Vyt. Paulionis, J. Sriubickienė, A. Paulionis su p. Paulioniene, R. Strimaitis, A. Pakalniškys, A. Simanavičius. Šer-

meninėms maldoms vadovavo kun. Eug. Jurgutis, OFM. Atsisveikinimo kalbas pasakė: dr. J. Sungaila — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vardu (pirm. V. Kamanto įgaliotas), S. Varanka — vilniečių vardu, gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas, KLB krašto valdybos pirm. J. Kuraitė-Lasienė, KLJS ir PLSJ (jaunimo) vardu — pirm. Z. Bersėnaitė, JAV Lietuvių Bendruomenės — vykd. vicepirm. J. Urbonas, VLIKo pirm. dr. K. Bobelio vardu — A. Firavičius, Toronto L. Namų — pirm. V. Dauginis, latvių — konsulas dr. Upenieks. Visi kalbėtojai pabrėžė ypač velionies nuopelnus Lietuvių Bendruomenės ir aplamai visuomeninėje veikloje per praejusius tris dešimtmečius.

Velionis palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje gegužės 23 d. po koncelebracinių Mišių, kurias Prisikėlimo šventovėje atnaušavo keletas kunigų ir pamokslą pasakė kun. J. Staškus.

Į kapines Velionį palydėjo tūkstantinė minia. Apeigas atliko Velionies brolis kun. Aug. Simanavičius, OFM. Prie kapo stovėjo visuomenės veikėjai, organizatorių pirmininkai bei atstovai, svečiai iš JAV buvęs LB pirm. inž. V. Kutkus, dabartinės valdybos vykd. vicepirm. J. Urbonas, adv. A. Maloney ir kiti. Atsisveikinimo žodį šaulių vardu tarė St. Jokūbaitis, grįžęs iš Kanados lietuvių šaulių suvažiavimo Montrealyje.

Didžiojoje Anapiljo salėje buvo paruoštos vaišės. Ir erdvi salė tokiai miniai pasirodė esanti permaža.

Žinia apie a.a. J. R. Simanavičiaus mirtį pasklido žaibo greitumu po visą Š. Ameriką. "Amerikos Balsas" iš Vašingtono jau sekančią dieną perdavė žinią Lietuvai oro bangomis, pateikdamas ir biografinius duomenis. Ją toliau paskelbė ir lietuvių spauda. K.

labai gražiai apibūdino ir sujungė motinos kilumą su "Aušros" paskirtimi. Taisyklinga lietuvių kalba perdavė mums lietuvių poetų išreiktą meilę motinai. Algirdas Vaitiekaitis paaiškino "Aušros" parodos prasmę. Po minėjimo prasidėjo vaišės, kurias suaruosė mūsų bendruomenės moterys. Vanduolis

A. E. LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS? SKAMBINKITE BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East
Scarborough, Ont. M1G 1P6

431-5462
445-9469

Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5

Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3

Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Bloor ir Jane gatvių kampas

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komercinių

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
(416) 233-3323

Pranas Barauskas	233-4741
Antanas Genys	231-2839
Juozas Gudas	270-5256
Vacys Žižys	232-1990
Arūnas Stradas — bendradarbis Floridoje	(305)626-7406

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTONT

Anapilio žinios

— Gegužės 29, sekmadienį, pamaldos 10 ir 11 v.r. Lietuvos Kankinių šventovėje, 3 v.p.p. — Kapinėse. Pamokslai — kun. T. Žiūraičio, dominikono. Specialus autobusas iš Islingtono požeminio stoties rytinėms pamaldoms važiuos 10.30 v.r., popietinėms — 2.30 v.p.p. ir iš Anapilio išvažiuos 6.30 v.r. Pietus Anapilio salėje bus galima gauti po 11 v.r. Mišių ir po 3 v. pamaldų. Kapų lankymo dalyviai prašomi palikti automobilius Anapilio autoaiškėse.

— Jaunų šeimų sekcijos išvyka — birželio 4, šeštadienį, B. Jonaitienės sodyboje prie Wasagos. Kreiptis į V. Narušį 277-1128.

— Rengiasi tuoktis: Rita Jonikaitė su David R. Arbor, Gytis Andriulis su Nijole Ivaškaite, Vytautas Petrauskas su Anne-Marie Hopkins, Paulius Ališauskas su Patricia E. Munro.

— Lietuvių kapinės aukojos: \$100 A. B. Racevičiaus, \$50 F. Pawelko; parapijos skoloms mokėti — \$100 F. Pawelko.

— Gegužės 22, sekmadienį, Lietuvos Kankinių šventovėje turėjo savo pamaldas korejiečiai katalikai, o didžiojoje Anapilio salėje — suruošė vakarinę lenkų parapiją, pašventinusi naujos savo šventovės kartinį akmenį. Dalyvavo iš Romos kard. Rubinas.

— Wasagoje pakrikštyta dr. Vytauto ir Aldonos (Jasinevičiūtės) Lenauškų dukrelė Daiva-Aldona.

— Mišios gegužės 29, sekmadienį, 10 v.r. — už Žukauskų ir Muraskų mirusius, 11 v.r. — už a.a. Praną Andriuskevičių.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas gegužės 29, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys kun. P. Dilys.

— Šv. Rašto apmąstymai — gegužės 26, ketvirtadienį, 7.30 v.r., šventovėje.

— Nuo liepos 1 d. pamaldos lietuviams prasidės 11.15 v.r., pagal susitarimą su kanadienių parapija. Tokia tvarka bus vėnierių metus.

— Galintieji apnakvinti Austrijos lietuvių sportininkus arba jaunimo kongreso atstovus prašomi skambinti M. Dambarienei 536-1433 arba kun. P. Diliui 588-1130.

PADĖKA

Nuosirdžiai dėkoju už man surengtą puikų priešvestuvinį pobūvį. Nesitikėjau tokio gausaus viešnių atsilankymo, gražių, vertingų dovanų. Jūsų dovanos palengvins mūsų vedybinio gyvenimo pradžią ir kasdieną primins jūsų nuosirdumą. Nuosirdžiausias aciu iniciatorėm bei rengėjoms už laiką, pasišventimą ir darbą surengiant šį gražų pobūvį.

Jums dėkinga —

Kristina Delkute

PADĖKA

Š. m. balandžio 23 d. surengtas "Gintaro" ansamblio "Subatvakaris" Anapilyje praėjo su dideliu pasisekimu. Gražaus pelno davė loterija. "Gintaras" nuosirdžiai dėkoja krikšto tėvams: A. ir S. Kazlauskams, G. ir S. Kuzmams, S. Liutimoms, G. ir H. Stepačiūiams, A. Valadkoms ir to vakaro šeimininkei J. Bubulienėi, paaukojuosiems "laimės staliukus" šiai loterijai.

Ypatingą padėką reiškiamie Lietuvos Kankinių parapijai už sąlygą, žitai Prapakaitėi už programos pranešimą. Nuosirdžiai dėkojame mūsų nuolatiniams rėmėjams, kurie ir šį kartą parėmė "Gintarą" savo aukomis: Kanados Lietuvių Fondui, Toronto lietuvių kredito kooperatyvui "Parama", Priskelimo parapijos kredito kooperatyvui, U. Bleizgienėi, V. Dauginiui, G. ir H. Lapams, P. Gulbinskui, A. ir H. Stepačiūiams, S. Čepui, kun. Pr. Gaidai, V. Kalendrienei, U. ir V. Kubiliams, A. Pacevičiui, E. Aleksienėi, I. Ross, V. ir O. Narušiams.

Visiems dėkingi —

Vadovai ir tėvų komitetas

Pastebėtos klaidos. "TŽ" 1983 m. 20 nr. straipsnyje "Kiekvienam po rožę" išspausdinta "vysk. J. Steponaičiui"; turi būti Steponaičiui. — Tame pačiame nr. Toronto kronikoje pažymėta, kad kapinių lankymas bus gegužės 29 d., 2 v.p.p.; turi būti — 3 v.p.p. — "TŽ" 19 nr., 9 psl., pažymėta, kad kun. A. Svarinskis paskirta baumė — septyneri metai kalėjimo ir penkeri metai tremties; turi būti treji metai tremties.

Kanados Lietuvių Fondui a.a. Povilo Vaitonio atminimui dar aukoję Toronto lietuvių šachmatų klubo nariai: po \$10 — M. Abromaitis, B. Baranuskas, E. Bartninkas, J. Galinaitis, V. Genčiū, A. Kuzmarskis, J. Ranonis, A. Sabaliauskas, J. Usvaltas, R. Vaičiūnas ir B. Jackus.

K.L.F.

Priskelimo parapijos žinios

— Sekminių pamaldose giedojo sol. L. Marcinkutė ir jos diriguojamas parapijos choras.

— Religiniais klausimais diskusijų būrelis renkasi birželio 7 d. parapijos patalpose 6.30 v.v. Vadovaus kun. Aug. Simanavičius. Smulkesnių informacijų teirautis pas A. Kalinauską 533-7506 arba R. Girdauskaitę 536-4537.

— Ruošiasi tuoktis: Edmundas Kulikauskas su Sandra Anderson.

— Gegužės 20 d. palaidotas a.a. Jonas Stonys, 70 m.; gegužės 23 d. — a.a. Jonas-Robertas Simanavičius, 66 m.; gegužės 24 d. — a.a. Frank Brown, 71 m.

— Jaunų šeimų stovykla Wasagoje — nuo liepos 30 d. iki rugpjūčio 6 d.

— Parapijai aukojos: C. B. Joniai \$150, A. Dailydė \$55, Gyvojo Rožinio Dr. J. \$50; religinei Lietuvos šalpai: Gyvojo Rožinio Dr. J. \$50; Share Life: V. P. Melnykai \$50; klierikų fondui — U. Genčiūvienė \$300, Gyv. Rožinio Dr. J. \$25, S. Mazlaveckienė \$20, Pr. Baronaitis \$15.

— Mišios gegužės 29, sekmadienį, 8 v.r. — už Julijų Pargaliauską, 9 v.r. už gyvas ir mirusias motinas (noveną), 10 v.r. — už Marcelę ir Praną Jonušus, 10 v.r. (muzikos salėje) už Joną Tumosą, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už Alfonsą Skrebūną.

Pavasarinis lietuvių kapinių lankymas — gegužės 29, sekmadienį, 3 v.p.p. Kapinėse bus koncelebracinės Mišios su dominikono kunigo Tomo Žiūraičio pamokslu. Po kapinių lankymo pamaldų 4.30 v.p.p. — premijos įteikimo iškilnė Lietuvos Kankinių parapijos salėje (žiūr. skelbimą), užkandžiai didžiojoje Anapilio salėje.

Anapilio parodų salėje gegužės 28-29 d.d. Anapilio Moterų Būrelis rengia dail. Irenos Mickūnienės paveikslų ir dail. Osvaldo Mickūno skulptūrų parodą. Ją atidarys N. Kulpavičienė gegužės 28, šeštadienį, 4 v.p.p. Abu dailininkai yra dalyvavę įvairiose parodose Kanadoje ir JAV-se. Gyvena Sarnijoje. Rengėjos kviečia visus aplankyti šią parodą.

Garsūs ukrainiečių bandūristų vyrų choras koncertuos gegužės 28, šeštadienį, 7.30 v.v., Massey Hall. Rengėjai kviečia dalyvauti ir lietuvius.

"Gintaro" ansamblio vyriausioji šokėjų grupė su dainos bei muzikos grupe gegužės 28 d. dalyvaus St. Catharines miesto tautinių grupių festivalyje — jo atidaryme ir atliks programą lietuvių paviljone visą vakarą. — Motinos Dienos minėjime Rodnėje gegužės 1 d. "Gintaro" dainos vienetas atliks motinę programą (žiūr. korespondenciją iš Rodnės). — "Gintaras" ir šiemet pakvies tas dalyvauti CHIN — Molsono rengiamose tautinių šokių varžybose, kuriose pernai laimėjo II v.

VI. Pūtvio kuopos šauliai gegužės 29, kapinių lankymo dieną, lankys mirusių šaulių kapus. Jie 10 v.r. renkasi prie lietuvių kapinių koplyčios Mississaugoje. Kapų lankymą organizuoja kuopos valdyba ir visus narius kviečia dalyvauti.

Sukaktuvinė skautų "Aušros" stovykla įvyks liepos 31 — rugpjūčio 13 d. kanadiečių skautų stovyklavietėje "Woodland Trails", netoli Auroros. Tokios didesnės apimties stovyklos organizuojamos kas 5 metai, kad jaunimui būtų dažnesnė proga suvažiuoti, susipažinti, pabendrauti ir lietuviškai susitupėti. Stovyklos organizatoriai prašo tėvus nepagailėti pinigų ir leisti savo vaikus skautus-tes į šią stovyklą. Registracijos reikalais visas informacijas telkia tunti-ninkai: Liuda Gvildienė-Yeie-nė tel. 767-4821 ir Leonas Kalinauskas tel. 533-7506. Registruotis vėliausiai iki birželio 15 d.

A. a. Felicijus Prekeris, "TŽ" skaitytojas, 75 m. amžiaus, mirė San Jose, Kalifornijoje, gegužės 18 d.

A. a. Stasio Jaseliūno atminimui Algis, Barbora ir Veronika Baubina "TŽ" paaukojo \$20.

Knyga "NEMARUS MIRTINGASIS" (arkivyskupas Teofilus Matulionis) laimėjo \$2000 premiją.

Jos įteikimo iškilnė rengiama š. m. gegužės 29, sekmadienį, 4.30 v.p.p. (po kapinių lankymo pamaldų) Lietuvos Kankinių parapijos salėje (po šventovę) Anapilyje.

PROGRAMOJE: premijos komisijos pirmininko kun. dr. Tomo Žiūraičio, OP, iš Vašingtono žodis, prof. Antano Musteikio iš Buffalo pranešimas apie "Nemarus mirtingą", vaizdai skaidrėse iš arkiv. Teofilus Matulionio gyvenimo.

Premijos mecenatas — kun. dr. J. Prunskis, jos skyrėjas — Ateitininkų Federacija per vertintojų komisiją, premijos gavėjas — kun. Pr. Gaida, įteikimo iškilnės rengėjas — specialus ateitininkų komitetas.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti!

Ta proga bus galima įsigyti premijuotą knygą papiginta kaina.

Dailininkės Irenos Mickūnienės akvarelių ir dailininko Osvaldo Mickūno medžio skulptūrų PARODA

gegužės 28-29 dienomis Anapilio parodų salėje.

ATIDARYMAS — gegužės 28, šeštadienį, 4 valandą po pietų. Gegužės 29, sekmadienį, paroda bus atidaryta nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p. Parodą rengia ir visus dalyvauti maloniai kviečia — Anapilio Moterų Būrelis

"Šviesioji valanda"

rašytojo Keith Winterio veikalas lietuvių kalba bus vaidinamas

Toronto Lietuvių Namuose

(1573 Bloor Street West)

š. m. birželio 5, sekmadienį, 3 valandą po pietų

Vaidins Hamiltono lietuvių teatras "Aukuras", kviečiamas Toronto lietuvių teatro "Aitvaras". Įėjimas — \$5.00. Visi tautiečiai kviečiami dalyvauti.

JAU LAIKAS REGISTRUOTI VAIKUS!!!

Šiais metais Toronto Priskelimo parapijos stovyklavietėje Wasagoje įvyks dvi vaikų stovyklos:

1. liepos 3 - 16 dienomis

vaikams 6-16 metų amžiaus, mažai ar visai nemokantiems lietuviškai

2. liepos 17 - 30 dienomis

vaikams 6-16 metų amžiaus, laisvai kalbantiems lietuviškai

Programa paruošta atsižvelgiant į vaikų amžių, lietuvių kalbos mokėjimą ir įdomumą.

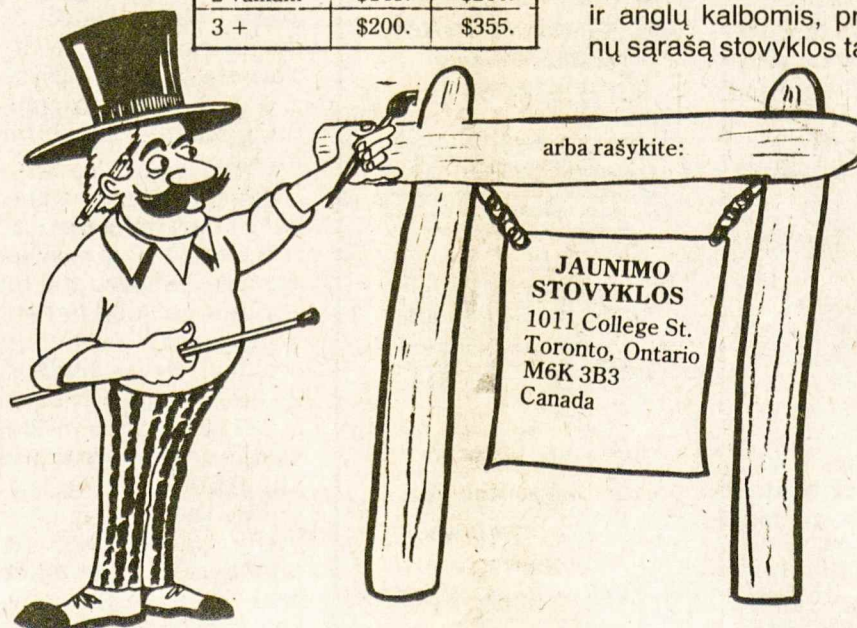
Registracija — nuo balandžio 17 iki birželio 1 dienos.

Kadangi bus daug stovyklautojų iš įvairių miestų, vieta garantuojama tik tiems, kurie per tą laiką bus užsiregistravę.

REGISTRACIJOS reikalais skambinti Lina Kuliavienė (416) 766-2996 Rūta Jaglowitz (416) 769-3275

Atsiųsime registracijos lapus lietuvių ir anglų kalbomis, programas, reikmenų sąrašą stovyklos taisykles ir kt.

	1 sav.	2 sav.
1 vaikui	\$85.	\$145.
2 vaikam	\$145.	\$260.
3 +	\$200.	\$355.

Naujoji "Paramos" valdyba

1983.V.17 posėdyje pasiskirstė pareigos: pirm. H. Stepačiū, vicepirm. V. Aušrotas, sekr. dr. E. Birgiolas, izd. D. Vaidila, narys O. Delkus. "Paramos" kapitalas 1983. IV.30 pasiekė \$34,374,000. Per balandžio mėnesį indėliai padidėjo \$556,000. Pagyvėjo ir pareikalavimas paskolų, ypač namams pirkti. Valdžyba nutarė padidinti palūkanas nariams už indėlius (žiūr. skelbimą) ir sumažinti jas už paskolas — asmenines ligi 12% (pilnai garantuotas iki 11%), už nepastovaus nuosimnio namų paskolas — iki 10,5%.

Gauta padėka iš PLJS už \$200 auką lituanistikos seminarui Kento un-te. — Nutarta padidinti dovaną "Paramos" nariams, baigiantiems lietuvišką mokyklą iš \$10 iki \$25. — Paskirta aukų pagal gautus prašymus: "Sk. Aidui" \$100, Toronto Lietuvių Ledo Ritulio Komandai \$300, KL Žmo-

gaus Teisėms Ginti Komiteitui \$200, Kanados lietuvių sporto apygardai \$100, "N. Lietuvai" ir "T. Žiburiams" po \$250, rašytojo Kralikausko knygai išleisti \$300.

Rašytojo J. Kralikausko knyga "Ažuolai piliakalnyje" jau renkama "TŽ" spaustuvėje. Jos išleidimui finansuoti komitetas telkia lėšas. Iki šiol aukojos: Aleksas Plešys \$500, N.N. \$1000, Lietuvos Kankinių parapija \$1000, dr. J. Sungaila \$250, J. Gustainis \$500, I. S. Girdzijauskai \$100, Priskelimo kredito kooperatyvas \$500, dr. A. M. Kazlauskienė ir dr. S. P. Kazlauskas \$100, S. A. Viskontas \$50, dr. M. Ulecekienė \$100, Alė Rūta \$20, "Paramos" kredito kooperatyvas \$300, Kanados Lietuvių Fondas \$1000 (ši suma bus gauta š. m. pabaigoje). Iki reikalingos sutelkti sumos trūksta dar apie \$1000. Komitetas dėkoja visiems aukotojams ir tauria atsiliepiant kitų "TŽ" adresu.

Stasys Daugėla iš Kalifornijos, lydimas St. Paciūno ir p. Joco, atostogų praga aplankė Torontą, kur iki 1954 m. gyveno 17 metų, ir Anapilį bei "T. Žiburius". Jis gyvena Los Angeles mieste ir reiškiasi daugiausia verslo srityje, dalyvauja lietuviškoje veikloje. Yra "TŽ" skaitytojas bei rėmėjas. Apšilankymo proga paliko "TŽ" \$50 auką.

Rašytoja Marija Aukštaite (Radkevičiūtė-Navikevičienė) išleisdino naują savo poezijos rinkinį "Lyrika". Tai jau šešta jos knyga. Ją išleido sūnus A. F. Navikevičius, viršelį piešė — kitas sūnus — A. J. Navikevičius. Surinko "Type Master Graphics", spausdino "Litho-Art Ltd." Toronte. Kaina — \$8.00. Autorė yra gimusi 1896 m. Stanaičių k., Garliavos vls. Kanadon atvyko 1930 m. ir plačiai reiškėsi lietuvių spaudoje bei visuomeniniame gyvenime.

MONTREALQUE

KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyriaus susirinkimas gegužės 15 d. seselių namuose aptarė savo praėjusio sezono veiklą ir paskyrė \$50 Vasario 16 gimnazijai. Skyrus rengiasi gausiai dalyvauti šios draugijos 75 metų sukakties minėjime šį rudenį Toronte. Draugijos įstoję dvi narės — E. Krasovskienė ir O. Lukauskienė.

Suruoštas mergvakaris gegužės 15 d. T. Keršytei, ištekančiai už A. Mickaus. Vestuvės numatytos rugpjūčio mėn. Abu yra aktyvūs chorų dainininkai.

Ilgėsi laiką praleidę Floridoje grįžo kun. St. Kulbis, SJ, V. Kačergius, K. Martinėnas ir kiti.

Žuvautojų-medžiotojų klubas "Nida" savo susirinkime gegužės 15 d. išrinko naują valdybą: pirm. A. Žiukas, vicepirm. A. Myle, izd. A. Račinskas, izd. padėjėjas M. Grinkus, sekr. V. Piečaitis, laivo priežiūrai K. Martinėnas, parengimams B. Kasperavičius, turnyras A. Urbonas, informacijai J.

Šiaučius ir medžioklei B. Kirstukas. Rev. komisija pasiūkio ta pati: V. Murauskas, A. Rusinas ir K. Toliušis. B. S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Šeštinių Mišių pabaigoje klebonas kalbėjo pasiaukojimo maldą į Mariją. Tai graži ir labai reikšminga maldą, kalbėta dar laisvoje Lietuvoje, ypač gegužės 13 d. — Mūsų klebonas, kun. St. Šileika, laisvai kalbas portugališkai, aptarnauja Portugalus — tikinčiuosius, kurie renkasi St. Justin, 9000 Sherbrook East, šventovėje. Pamaldos vyksta sekmadieniais 1 v.p.p. Mišios ir pamokslas — Portugalų kalba. Susirenka apie 200 Portugalų. — Šv. Kazimiero šventovės suoluose randame lietuviškas liturgines knyges. Parapijiečiams yra lengva sekti atitinkamas maldas ir skaitymus. Knygutes paruošia N. P. Marijos seselės Putname. — Birželio 13 d. par. choras baigs šio sezono giedojimą. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

Darbo valandos	Aušros Vartai	Rosemount
Pirm., antr. treč.	9.00 — 3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	6.00 — 8.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00	12.00 — 6.00
Sekmdieniais	10.00 — 12.30	—

Certifikatai: min.	\$1,000.00	DUODA PASKOLAS:
1 metų	8.75%	
Terminuoti indėliai:		
1 metų	8.50%	
180 — 364 d.	7.75%	
30 — 179 d.	7.25%	
Trumpalaikius indėlius už \$20,000 ir daugiau		
Taupomosios sąskaitos:		
specialios	7.25%	
su drauda	7 %	
Čekių sąskaitos	5 %	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

Birutė ir Juozas Mažeikos, iki šiol gyvenę Mississaugoje, netoli Anapilio, persikėlė Wasagon pradėti pensininkų gyvenimo. Seniau jiedu aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje ir spaudoje.

"The Globe a. Mail" 1983.V.6 savo bendradarbio Richard J. Needham skyriuje "A Writer's Notebook" išspausdino Algio Tribinevičiaus laišką, kuriame šis aprašo savo įsikūrimą Manitoulin saloje. Ten jis yra nusipirkęs 300 akrų ūkį ir pradėjęs įsikūrimo darbus su savo žmona bei trimis vaikais. Laišką sakoma, kad abu esą lietuviai. Jis gimęs Britanijoje, įtinai — atvykęs iš Lietuvos prieš 12 metų. Abu susitikę Orilijoje, Ont., kur Algis mokytojavo. Prieš tai jis dirbo įvairius fizinius darbus Hamiltone, Saskačavane, Okanagane ir kitur. Pagaliau apsisprendė su šeima įsikurti toli nuo miestų gražioje aplinkoje. Nori išauklėti vaikus krikščioniškoje dvasioje, įdiegti gamtos meilę ir sudėtingo dabarties gyvenimo supratimą. Priešios informacijos galima pridurti, kad A. Tribinevičius yra "TŽ" skaitytojas.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininke V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairioms progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininke yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronte.

SPRINGHURST VASARVIETĖJE, 49 gatvėje, parduodamas žemės sklypas 110' x 142'. Skambinti vakarais tel. 924-0419 Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baltūnas.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

DĖMESIO, KELIONIŲ MĖGĖJAI! Aplankysime Austriją, Vengriją, Jugoslaviją ir Italiją. Kelionė truks 17 dienų. Iš Čikagos, įskaitant viešbučius, pusryčius ir vakarienę — 1795 dol. Išskrendame rugsėjo 18 dieną. Informacijai telef.(312) 778-2023 Čikagoje.

PASIRUOŠKITE VASARAI! Geriausias kremas ir apsauga nuo saulės nudegimo "Aloe Sontan Lotion". Gaunamas pas V. Aušrotą 242-3648 (sekmadieniais—Anapilio knygynė).

ORKESTRAS "Malūnas", grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronte.

JAU 20 METŲ veikia natūralaus gydymo klinika, kurioje su mediciniškom ir pooperacinem problemom daugybė žmonių pasveiko arba rado pagerėjimą. B. NAUJALIS — Mass. Ther. N.D.R.N.A. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008.

DAŽYTOJAS-DEKORATORIUS

su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymą bei popieriniam darbus. Skambinti vakarais po 6 v.v. 769-7044 Toronte, KAROLIS ABROMAITIS